

การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน
กรณีศึกษาพื้นที่เขตชานนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF LAND USES POTENTIAL DISTRICT PARK
CASE STUDY : WESTERN OUTER AREA IN BANGKOK
METROPOLITAN

ปิยาภรณ์ ธุระกิจจ้านง
PIYAPORN THURAKITJUMNONG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2546

ISBN 074-324-314-3

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน
กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF LAND USES POTENTIAL DISTRICT PARK
CASE STUDY : WESTERN OUTER AREA IN BANGKOK
METROPOLITAN

ปิยาภรณ์ อรุณกิจจานง
PIYAPORN THURAKITJUMNONG

เลขหม.....
เลขทะเบียน 47838
วัน, เดือน, ปี 2.6.ส.ค. 2546

.b.....
.i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2546

ISBN 974-324-314-3

A STUDY OF LAND USES POTENTIAL DISTRICT PARK
CASE STUDY : WESTERN OUTER AREA IN BANGKOK
METROPOLITAN

PIYAPORN THURAKITJUMNONG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2003

ISBN 974-324-314-3

COPYRIGHT 2003

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT' INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการทำสวนสาธารณะระดับย่าน กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร
A STUDY OF LAND USES POTENTIAL DISTRICT PARK CASE STUDY : WESTERN OUTER AREA IN BANGKOK METROPOLITAN

ชื่อนักศึกษา นางสาวปิยาภรณ์ ธุระกิจจำนง

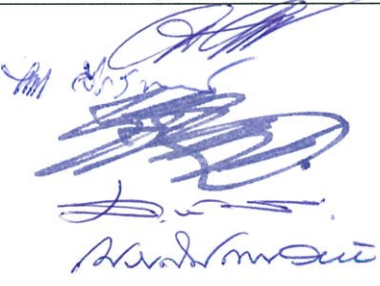
รหัสประจำตัว 41064014

ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา สถาปัตยกรรม

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.สมพล คำรงเสถียร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ม.ร.ว.เปรมศิริ เกษมสันต์
ดร.มาลัย จีรวัดนเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.สมพล	คำรงเสถียร	
ดร.มาลัย	จีรวัดนเกษตร	
ผศ.สุรศักดิ์	กังขาว	
อาจารย์สุทัศน์	จุฬามานี	
ม.ร.ว.เปรมศิริ	เกษมสันต์	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 12 มีนาคม 2546 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่...30...เดือน...เมษายน...พ.ศ...๒๕๔๖...

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวน สาธารณะระดับย่าน : กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอก ฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	
ชื่อนักศึกษา	นางสาวปิยาภรณ์	ธุรกิจจำนง
รหัสประจำตัว	41064014	
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม	
พ.ศ.	2546	
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผ.ศ. สมพล	ดำรงเสถียร
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ม.ร.ว.เปรมศิริ	เกษมสันต์
	ดร.มาลัย	จิรวัดมนเกษตร

บทคัดย่อ

กรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นเมืองที่มีประชากรอาศัยและทำงานอยู่อย่างหนาแน่น การขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วทำให้สภาพของเมืองเกิดความแออัดและเสื่อมโทรมซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรเมืองในด้านต่างๆ ทำให้เกิดความต้องการด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สาธารณะเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ในการกำหนดแผนพัฒนาและนโยบายของกรุงเทพมหานคร จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงานที่ชัดเจน เพื่อการรักษาธรรมชาติและพื้นที่สีเขียว พื้นที่โล่งและสวนสาธารณะในเมืองให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรและการขยายการเจริญเติบโตของชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเพื่อการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่านในเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมเขตการปกครอง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค เพื่อจัดให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ตามความเหมาะสมกับขนาดของชุมชนและให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จากการศึกษาพื้นที่ที่กรณีศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพชุมชน และลักษณะเฉพาะของพื้นที่ การใช้ที่ดินที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่เป็นตัวกำหนดพื้นที่ที่จะนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ซึ่งมีพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป มีรัศมีการให้บริการเป็นวงรอบมากกว่า 2-5 กิโลเมตร เป็นการให้บริการผู้ที่อยู่ใกล้ด้วยการเดิน และผู้ที่อยู่ไกลเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน รถยนต์ ในการวิเคราะห์ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS ใช้เป็นเครื่องมือใน

การวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความต้องการ พฤติกรรม และกิจกรรมของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา เพื่อนำมาจัดทำเป็นผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านและสามารถตอบสนองความต้องการของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นหลักการและแนวความคิดในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่านในเขตพื้นที่ต่างๆ ของกรุงเทพมหานครต่อไป ในการออกแบบจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่านสามารถออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในเขตพื้นที่ต่างๆ

Thesis Title	A Study of Land Uses Potential District Park Case Study : Western Outer Area in Bangkok Metropolitan
Student	Miss Piyaporn Thurakitjumnong
Student Id	41064014
Degree	Master of Industrial Education in Architecture
Programme	Architecture
Year	2003
Thesis advisor	Mr. Sompol Damrongsathien
Thesis Co-advisor	MRL. Prem Siri Kasemsan Dr. Malai Jirawattanakes

ABSTRACT

Bangkok Metropolitan nowadays is crowded area. There are a lot of people who live and work here. The fast expansion of the city causes many troubles that affect the Bangkok citizen on many sides. The need on the park for relaxation and recreation activity is required. Bangkok's Development Policy therefore pays attention on existing natural resource and environment. Policy and plan was stipulated clearly to reserve the clean environment, green area and park to be in good measurement with population and community expansion for the development of quality of lives.

This is a study of potential land suitable for district park to provide a standard relaxation area and in according with the number of people who live in the community. The studied areas cover 5 districts that are Talingchan, Pasri Charoen, Nongkham, Taweewattana and Bangkhae. From the study, economic, society, community, specific character of the area and limited land use are important factors to find potential land to set a district park. The standard district parks require more than 100 rai and service people living 2-5 km. around the park. The people can reach the park by and walking, public transit and cars. The Potential Surface Analysis (PSA) technique was used in this study to collect and analyze the raw data to find the potential land for a district park. The student has set up objectives to study the need, behavior and activity of the people

in the studied area to prepare a master plan of the district park which well correspond to the need of the people in the studied area.

The result from the study can be used as theory and scope in analyzing potential land for further developing district parks in of Bangkok Metropolitan. Master plan for the district park was designed in the way can be applied to different environment and correspond with need of the people in each districts.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยคำแนะนำจาก ผศ.สมพล ดำรงเสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ม.ร.ว.เปรมศิริ เกษมสันต์ ผู้อำนวยการกองวางแผนพัฒนาเมืองสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และ ดร.มาลัย จีรวัดนเกษตร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมทุกท่านที่ให้คำแนะนำปรึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์นราวัฒน์ เลิศวิทยาวิวัฒน์ หัวหน้าสาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ และอาจารย์จีฟ้า แซ่ลิ้ม อาจารย์ประจำคณะวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำด้านข้อมูลและคำปรึกษาชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่งานวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ๆ ที่คอยเป็นกำลังใจงานวิจัยนี้สำเร็จ

และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย คุณประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเกียรติแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปิยาภรณ์ ฐระกิจจำนง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญรูป.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ความหมายของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	10
2.2 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	11
2.2.1 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	11
2.2.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ.....	12
2.2.3 มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจใน.....	13
2.3 สภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.....	14
2.3.1 สวนสาธารณะในปัจจุบันที่ให้บริการแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร.....	14
2.3.2 ความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง.....	25
2.4 แนวทางการจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ.....	35
2.4.1 โครงการจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครเพื่อการพัฒนาเป็น สวนสาธารณะ.....	35
2.4.2 มาตรการเพื่อเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ.....	36
2.5 แนวคิดทฤษฎี และ หลักการการออกแบบสวนสาธารณะ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.2.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	46
3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ.....	47
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
3.5 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย.....	48
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1 การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ.....	50
4.1.1 สภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน.....	50
4.1.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน.....	67
4.2 การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA	70
4.2.1 เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA	70
4.2.2 การกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการจัดทำเป็น สวนสาธารณะระดับย่าน.....	71
4.2.3 การวัดค่าคะแนนปัจจัย.....	72
4.2.4 การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (WEIGHTING).....	97
4.3 การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ ศึกษา.....	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	121
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	121
5.2 อภิปรายผล.....	123
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	125
5.4 การนำเสนอแนวคิดในการจัดทำผังแม่บท.....	125

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	145
ภาคผนวก.....	147
ภาคผนวก ก. เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ข. แบบสำรวจ, แบบสังเกต, แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	157
ประวัติผู้เขียน.....	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	มาตรฐานของพื้นที่และรัศมีให้บริการของที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทต่าง ๆ 14
2.2	สภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.....15
2.3	แสดงลำดับขั้นของสวนสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร.....17
2.4	แสดงจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 – 2553.....25
2.5	สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะในเมืองใหญ่ของโลก.....28
2.6	ความสัมพันธ์ของพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรรายเขตกรุงเทพมหานคร.....30
2.7	สัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรและการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามมาตรฐาน.....37
2.8	แสดงพื้นที่สวนที่มีอยู่ในปัจจุบันในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร.....39
4.1	แสดงรายชื่อ ถนนขนาด ต่าง ๆ ภายในเขตทวีวัฒนา.....52
4.2	แสดงค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัย.....59
4.3	แสดงค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัย.....97
4.4	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่อยู่ในรัศมีให้บริการของพื้นที่ ที่มีศักยภาพ ในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน.....110
4.5	ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้าน ความต้องการ พฤติกรรม และกิจกรรม ของประชาชน ที่อยู่ในเขตพื้นที่รัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน.....111
4.6	แสดงความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเรียงลำดับความสำคัญด้านความ ต้องการจากสำคัญมากไปสำคัญน้อย.....114
5.1	การวิเคราะห์ตำแหน่งต่าง ๆ ในสวนสาธารณะ.....132
5.2	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการจัดผังแม่บทสวนสาธารณะ.....136

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1	แผนที่แสดงพื้นที่แบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร.....18
2.2	แผนที่แสดงพื้นที่กรุงเทพมหานครที่แบ่งออกเป็น 5 บริเวณหลัก.....18
2.3	ผังสวนหลวง ร.9.....20
2.4	ผังสวนจตุจักร.....22
2.5	ผังสวนลุมพินี.....24
2.6	แผนที่แสดงสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากร ในแต่ละกลุ่มของพื้นที่ ปี พ.ศ. 2540.....29
2.7	แผนที่แสดงพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากร 1,000 คน รายเขต.....33
2.8	แผนที่แสดงรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะแต่ละระดับ.....34
4.1	แผนที่เขตตลิ่งชัน.....51
4.2	แผนที่เขตทวีวัฒนา.....58
4.3	แผนที่เขตบางแค.....61
4.4	แผนที่เขตภาษีเจริญ.....62
4.5	แผนที่เขตหนองแขม.....65
4.6	แผนผังกำหนดการใช้ที่ดิน.....67
4.7	แผนที่แสดงพื้นที่ความเป็นเมือง.....68
4.8	แสดงสภาพภูมิอากาศ.....69
5.1	แผนที่ที่ตั้งโครงการสวนสาธารณะระดับย่าน.....124
5.2	แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ.....126
5.3	แผนที่ที่ตั้งโครงการโดยสังเขป.....126
5.4	สภาพแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่.....127
5.5	แสดงการวิเคราะห์ทิศทางแดดลม มุมมองและสภาพแวดล้อม.....128
5.6	การจัดองค์ประกอบสวนสาธารณะ.....129
5.7	ผังแสดงการกระจายตัวของกิจกรรม.....130
5.8	ผังแสดงการกระจายตัวของธุรกิจ.....135

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.9 ผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านเขตตลิ่งชัน	138
5.10 แสดงทัศนียภาพภายในสวนสาธารณะ.....	139
5.11 แสดงทัศนียภาพภายในสวนสาธารณะ.....	140
5.12 แสดงสนามเด็กเล่น.....	141
5.13 แสดงสวนสุขภาพ.....	141
5.14 แสดงแนว control line และรายละเอียดภายในสวนสาธารณะ	142
5.15 หลักในการจัดสวนสาธารณะ	143
5.16 แสดงการกำหนดวัตถุประสงค์ในการปลูกต้นไม้	145

สารบัญแนที่รูป

แผนทีรูปที่		หน้า
1	พื้นที่กรณศึกษา.....	75
2	ค่าคะแนนปัจจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน.....	76
3	ปัจจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน.....	77
4	ค่าคะแนนปัจจัยกรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	78
5	ปัจจัยกรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	79
6	ค่าคะแนนปัจจัยราคาที่ดิน.....	80
7	ปัจจัยราคาที่ดิน.....	81
8	ค่าคะแนนปัจจัยพื้นที่ก่อสร้าง.....	82
9	ปัจจัยพื้นที่ก่อสร้าง.....	83
10	ค่าคะแนนปัจจัยความสะดวกในการเข้าถึง.....	84
11	ปัจจัยความสะดวกในการเข้าถึง.....	85
12	ค่าคะแนนปัจจัยเส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง.....	86
13	ปัจจัยเส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง.....	87
14	ค่าคะแนนปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบไฟฟ้า.....	88
15	ปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบไฟฟ้า.....	89
16	ค่าคะแนนปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบประปา.....	90
17	ปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบประปา.....	91
18	ค่าคะแนนปัจจัยด้านระดับความสูงของพื้นที่.....	92
19	ปัจจัยด้านระดับความสูงของพื้นที่.....	93
20	ค่าคะแนนปัจจัยด้านการระบายน้ำ.....	94
21	ปัจจัยด้านการระบายน้ำ.....	95
22	รวมค่าคะแนนปัจจัย.....	96
23	แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม.....	100
24	แสดงผลรวมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม.....	101
25	แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสังคม.....	102
26	แสดงผลรวมปัจจัยด้านสังคม.....	103

สารบัญแผนทีรูป(ต่อ)

แผนที่รูปที่		หน้า
27	แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจ.....	104
28	แสดงผลรวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจ.....	105
29	แสดงคะแนนผลรวมค่าปัจจัยที่ถ่วงน้ำหนัก.....	106
30	แสดงผลรวมค่าปัจจัยที่ถ่วงน้ำหนัก.....	107

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นเมืองที่มีจำนวนประชากรอาศัยและทำงานอยู่อย่างหนาแน่นท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นตึกสูง อาคารบ้านเรือนที่หนาแน่น และการก่อสร้างพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นโครงสร้างขนาดใหญ่ ทำให้กรุงเทพมหานครต้องมีการขยายตัวด้านอาคารและพื้นที่อย่างรวดเร็ว พื้นที่ว่างและพื้นที่สีเขียวซึ่งเปรียบเสมือนปอดของคนกรุงเทพมหานคร จึงถูกใช้พัฒนาไปเป็นพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ หมดไปอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับความเจริญเติบโตของเมืองโดยขาดการวางแผนทำให้สภาพของเมืองเกิดความแออัดและเสื่อมโทรม การจราจรที่คับคั่งส่งผลให้เกิดควันพิษ ฝุ่นละออง เสียงรบกวน และมลภาวะต่าง ๆ การดำเนินชีวิตของประชากรในปัจจุบันต้องแข่งขันกับเวลา และต้องทนกับสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ซึ่งสร้างความตึงเครียดให้กับร่างกาย ระบบประสาทและสมอง เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ในการกำหนดแผนพัฒนาและนโยบายของกรุงเทพมหานคร จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยการกำหนดนโยบายและมีการจัดทำแนวทางที่ชัดเจน เพื่อการรักษาธรรมชาติและพื้นที่สีเขียว พื้นที่โล่งและสวนสาธารณะในเมืองให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรและการขยายการเจริญเติบโตของชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ซีเลย์(1963 : อ้างในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. 2541) ได้กล่าวถึง การปรับปรุงและการขยายตัวของเมืองว่าขึ้นอยู่กับความเจริญเติบโตด้านต่างๆ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและความต้องการของประชากรของบริเวณนั้น จำเป็นต้องทำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และเพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณค่าต่อชีวิตและสังคมในด้านสุนทรียภาพและการพักผ่อนหย่อนใจ

จากการดำเนินการจัดทำผังเมืองกรุงเทพมหานคร โดยครอบคลุมพื้นที่เขตการปกครอง 1,568.737 ตารางกิโลเมตร โดยมีมุ่งหวังที่จะให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้การขึ้นนำและการใช้พื้นที่ที่เหมาะสม เป็นมาตรการสำคัญต่อการวางแผนรูปแบบการเจริญเติบโตของเมืองในอนาคต จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร ตามสำมะโนประชากรและเคหะการ (Po pulation Census) ปี พ.ศ.2544 มีประชากรทั้งสิ้น 5,726,203 คน จากการประมาณการจำนวนประชากรในอนาคต ถึงปี พ.ศ.2548 พบว่าจำนวนประชากรในเขตกรุงเทพมหานครจะเพิ่มขึ้นเป็น 9.3 ล้านคน (สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. 2542) การกำหนดโครงสร้างของชุมชนมีการปรับให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรและความเหมาะสมของพื้นที่ ตลอดจนระบบชุมชนและย่านการค้าเดิมที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน ได้กำหนดโครงสร้างระบบชุมชนระดับต่าง ๆ ขึ้นจากเกณฑ์มาตรฐานขององค์ประกอบชุมชน

กำหนดอัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรไว้ดังนี้คือ

ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	80 – 120	คนต่อไร่
ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง	50 – 70	คนต่อไร่
ย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย	20	คนต่อไร่
ย่านชนบทและเกษตรกรรม	10	คนต่อไร่

จากการศึกษาข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดทำผังเมืองรวม จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นของกรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีพื้นที่สวนสาธารณะขนาดใหญ่ สวนป่า และสวนหย่อม ที่ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจต่อจำนวนประชากรตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ตั้งไว้เท่ากับ 2 ตารางเมตร ต่อประชากร 1 คน แต่จากสภาพปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ที่ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเท่ากับ 3,187.41 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ต่อจำนวนประชากร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 ตารางเมตรต่อคน ซึ่งจะเห็นว่าพื้นที่ที่มีอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำมาก ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงได้จัดให้มีการดำเนินงานจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะเพิ่มเติมขึ้น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยเขตการปกครอง 5 เขต คือ ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค ซึ่งมีจำนวนประชากร 0.56 ล้านคน มีสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะ ต่อ จำนวนประชากรอยู่ระหว่าง 0.04 ตารางเมตรต่อประชากร 1 คน ซึ่งนับว่าเป็นเขตที่มีสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชาชนน้อยที่สุดในกรุงเทพมหานครและมีอัตราส่วนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ 2 ตารางเมตรต่อคนเป็นอย่างมาก (สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. 2542)

ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครได้มีการกำหนดพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกเป็นเขตการพัฒนาศูนย์ชุมชนเมือง เพื่อรองรับการขยายตัวอย่างสมดุลด้านแหล่งงานและที่พักอาศัยในเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานครทั้ง 5 เขต เขตการปกครอง คือ ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค ซึ่งจะมีอัตราเพิ่มขึ้นของที่พักอาศัยโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ.2548 เท่ากับ 10 % และมีอัตราเพิ่มขึ้นของแหล่งงานโดยเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2548 เท่ากับ 7.5% (สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. 2542) ซึ่งเป็นการขยายตัวของแหล่งงานด้านธุรกิจพานิชยกรรมและอุตสาหกรรมเบา จากอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของพื้นที่แหล่งงาน และพื้นที่ของที่พักอาศัยเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้อัตราส่วนระหว่างพื้นที่สวนสาธารณะ ต่อจำนวนประชากรต่ำกว่าที่มีอยู่เดิม ดังนั้นการหาพื้นที่มาจัดทำเป็นสวนสาธารณะให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษา จึงเป็นปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนพัฒนาและนโยบายของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามต้องการ

จากปัญหาข้างต้นที่กล่าวมา เป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่สวนสาธารณะ โดยศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา ครอบคลุมเขตการปกครอง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค เพื่อการพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน สำหรับเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ตามความเหมาะสมกับขนาดของชุมชน และ เป็นการพัฒนาการใช้ที่ดิน หรือพื้นที่ว่างเปล่าให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในพื้นที่เขตการปกครอง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน หนองแขม ภาษีเจริญ ทวีวัฒนา บางแค เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับ ย่าน โดยศึกษาจาก
  - 1.1 สภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา
  - 1.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในเขตพื้นที่ศึกษา
2. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนภายในเขตพื้นที่ศึกษา ในการพัฒนาการใช้ที่ดิน เพื่อจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน
3. เพื่อการจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านตามเกณฑ์มาตรฐานในพื้นที่ศึกษา

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

เอ็ดมุนด์ วีสมหมาย (2536) ได้กล่าวถึง การจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อการจัดทำเป็น สวนสาธารณะ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ แต่จะมีหลักการเพื่อประเมินหาพื้นที่ที่มีความเหมาะสม โดยการพิจารณา จาก

1. ลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่นั้น เช่น มีลักษณะเป็นเมืองชนบท , เมืองหลวง , เมืองที่กำลังพัฒนา หรือเมืองที่หยุดการพัฒนาแล้ว
2. ลักษณะของพื้นที่ ลักษณะของภูมิอากาศ สภาพที่ดิน
3. แผนผังการใช้ที่ดิน และการจราจรของสถานที่นั้น ๆ ในปัจจุบัน และในอนาคต
4. ราคาและจำนวนของพื้นที่ที่จัดหาได้
5. สถานที่พักอาศัย แหล่งการค้า หรือแหล่งงาน
6. ลักษณะของประชากรในเขตนั้น ๆ เช่น ลักษณะความเป็นอยู่ มีความหนาแน่นมาก น้อยเพียงใด , ลักษณะงาน , อายุ , ลักษณะนิสัย

วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ (2539 : 71) ได้กล่าวถึงการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่จะปรับปรุง หรือฟื้นฟูเพื่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกัน คือ

1. สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน
2. การเข้าถึงพื้นที่ , ระบบการจราจร
3. สภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่
4. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่าง ๆ
5. กฎหมายผังเมืองรวม
6. ลักษณะการถือครองที่ดิน
7. ขนาดของชุมชน , พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built - up Area)
8. ความต้องการและทัศนคติของประชาชนต่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อม

เอื้อม อนันตศาสน์ (2539 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงเรื่องการวิเคราะห์ที่ดินเพื่อการพัฒนา โดยอาศัยข้อมูลและความชำนาญที่มีอยู่แล้ว นำมาเป็นเครื่องมือเพื่อการตั้งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงก่อนที่จะทำการวิเคราะห์พื้นที่บริเวณนั้น โดยการศึกษาจาก

1. การใช้พื้นที่ สภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่และปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ในปัจจุบัน
2. กลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ เข้าใจและรู้ถึงความต้องการที่ชัดเจนของประชาชน
3. ตั้งเป้าหมายหรือกำหนดวัตถุประสงค์จากข้อมูลที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นแม่บทในการวิเคราะห์

และออกแบบการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนา

สำนักผังเมือง (2541 : 110 - 111) กล่าวถึงการจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะ ตามลักษณะของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันไปแต่ละเขตพื้นที่ แต่มีหลักในการประเมินเพื่อหาความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก

1. ลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่บริเวณนั้น
2. ลักษณะและความต้องการของประชากรในเขตพื้นที่นั้น ๆ
3. ลักษณะของพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ
4. แผนผังการใช้ที่ดิน การจราจร และแผนงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต
5. ราคาและขนาดของเนื้อที่ที่จัดหา
6. ย่านที่พักอาศัยและแหล่งการค้า, ขนาดของชุมชน, พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built - up

Area)

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น ของ เอื้อมพร มีสมหมาย , วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ , เอื้อม อนันตศาสน์ และสำนักผังเมือง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบทฤษฎี เพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

ศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน และทราบถึงความ ต้องการของประชาชนในการพัฒนาที่ดินเพื่อการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ดังนี้

1. กรอบแนวคิดด้านการหาศักยภาพของพื้นที่

เป็นการศึกษาถึงศักยภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะ ระดับย่านในเขตพื้นที่การศึกษา คือพื้นที่เขตการปกครองทั้ง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค โดยการศึกษาจาก

1. สภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้าน ต่างๆ ดังนี้

- 1.1 ที่ตั้ง ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
- 1.2 นโยบาย แผนงานในปัจจุบันและในอนาคต ด้านเศรษฐกิจ , สังคม
- 1.3 กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน และราคาที่ดิน
- 1.4 กฎหมายและข้อกำหนดการใช้ที่ดินตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา เป็นการศึกษาถึงสภาพแวดล้อม โดยทั่วไปภายในเขตพื้นที่ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 สภาพธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน
- 2.2 ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน
- 2.3 ลักษณะภูมิอากาศ และทิศทางแดด - ลม
- 2.4 ระบบการจราจร และระบบขนส่งมวลชน
- 2.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- 2.6 ลักษณะขนาดของชุมชน และพื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built up area)
- 2.7 สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่าง ๆ ของพื้นที่ในปัจจุบัน กระทบต่อ

ปัจจัยในการวิจัย

ในการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่จะใช้เทคนิคภาพเชิงซ้อน โดยวิธีการ PSA (Potential Surface Analysis : PSA) เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน โดยการกำหนดปัจจัยและให้ค่าคะแนน เพื่อใช้ในการพิจารณาหาพื้นที่บริเวณที่มีความเหมาะสม

2. กรอบแนวคิดด้านความต้องการของประชาชน

เป็นการศึกษาถึงความต้องการของประชาชนภายในเขตพื้นที่ศึกษา ในการพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน จากทฤษฎีของวันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ และ เอื้อม อนันตศาสน์ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นกรอบทฤษฎีเพื่อนำมาเป็นแนวทางการออกแบบ จัดทำสวนสาธารณะระดับย่านในการทำวิจัยครั้งนี้ คือโดยการศึกษา

1. ลักษณะกลุ่มประชาชนภายในเขตพื้นที่ศึกษา
2. พฤติกรรมและรูปแบบกิจกรรม
3. รูปแบบและลักษณะของสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการ
4. พื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องการ
5. สิ่งอำนวยความสะดวกและส่วนบริการต่าง ๆ ภายในสวนสาธารณะที่ประชาชน

ต้องการ

3. กรอบแนวคิดด้านการจัดทำผังแม่บท

เป็นการกำหนดข้อพิจารณาในการจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่าน ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของประชาชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการจัดทำผังบริเวณ
2. การกำหนดองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ
3. การกำหนดพื้นที่ (AREA) ที่เหมาะสมกับองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินในกรุงเทพมหานครเพื่อการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยประชากร ที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดิน คือ ขอบเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย 50 เขตการปกครอง มีขนาดของพื้นที่ 1,569 ตารางกิโลเมตร
2. ด้านความต้องการของประชาชน คือ ประชาชนในเขตการปกครอง 5 เขต ซึ่งประกอบด้วยเขต ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ นongแขม ทวีวัฒนา บางแค ขนาดของพื้นที่ 116.36 ตารางกิโลเมตร

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ

1. ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดิน คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 5 เขตการปกครอง คือ ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ นongแขม ทวีวัฒนา บางแค ขนาดของพื้นที่ 116.36 ตารางกิโลเมตร เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา การขาดแคลนพื้นที่สวนสาธารณะ เป็นแนวคิดในการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่าน
2. ด้านความต้องการของประชาชน คือ ประชาชนภายในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดิน ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. สภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ
ดังนี้

- 1.1 ที่ตั้ง ขนาดและขอบเขตพื้นที่ศึกษา
- 1.2 นโยบาย แผนงานในปัจจุบันและในอนาคต ด้านเศรษฐกิจ , สังคม
- 1.3 กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน และราคาที่ดิน
- 1.4 กฎหมายและข้อกำหนดการใช้ที่ดินตามผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ศึกษา เป็นการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในเขตพื้นที่ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 สภาพธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน
- 2.2 ลักษณะภูมิอากาศ และทิศทางแดด – ลม
- 2.3 ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน
- 2.4 ระบบการจราจร และระบบขนส่งมวลชน
- 2.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- 2.6 ลักษณะขนาดของชุมชน , พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built-up Area)
- 2.7 สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อ

ปัจจัยในการวิจัย

ด้านความต้องการของประชาชน

เป็นการศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษา ที่มีศักยภาพในการพัฒนา การใช้ที่ดินเพื่อพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1. ลักษณะกลุ่มประชาชน
2. พฤติกรรมและรูปแบบของกิจกรรมของประชาชน
3. รูปแบบและลักษณะของสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการ
4. พื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆที่ประชาชนต้องการ
5. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ภายในสวนสาธารณะที่ประชาชน

ต้องการ

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ศักยภาพการใช้ที่ดิน (Land Uses Potential) หมายถึง การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ที่ดินได้แก่ สภาพการใช้ที่ดินซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านกายภาพ , ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ , นโยบาย และแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดินได้คุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยศึกษาการใช้ที่ดินตามข้อกำหนดการใช้ที่ดินแต่ละประเภทของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร , ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน , ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน , ขนาดของชุมชนและพื้นที่ก่อสร้างของชุมชน(Built up area) , ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ , ระบบการจราจรและระบบขนส่งมวลชน , สภาพแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่ ปัญหาของพื้นที่ในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อปัจจัยในการวิจัย

พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่ในเขตชั้นนอกด้านฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ที่ครอบคลุมบริเวณที่เป็นเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร 5 เขต ได้แก่ ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา และ บางแค ขนาดของพื้นที่ 186.36 ตารางกิโลเมตร

สวนสาธารณะระดับย่าน (District Park) หมายถึง พื้นที่ที่หน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน จัดหาและพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้ใช้บริการสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป มีกิจกรรม และ สิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น ทั้งในด้านความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินกับธรรมชาติ มีบริเวณที่มีลักษณะเฉพาะ (Special Feature) เช่นสวนดอกไม้ขนาดใหญ่ สระเล่นเรือ บึงตกปลาหรือลำธาร ให้บริการแก่ประชาชนจำนวนมาก รัศมีการให้บริการกว้างประมาณ 2-5 กิโลเมตร

สวนสาธารณะ (Park) หมายถึง พื้นที่โล่งสีเขียวที่หน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน จัดหาและพัฒนาขึ้นให้ประชาชนได้ใช้บริการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมโดยไม่คิดมูลค่าตอบแทน มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ประโยชน์ใช้สอย มาตรฐานขนาดพื้นที่ และที่ตั้ง

สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical environment) หมายถึง สิ่งต่างๆ ทางกายภาพ ทั้งที่ปรากฏตามธรรมชาติ เช่น ลักษณะทางธรรมชาติโดยทั่วไปของพื้นที่ ชนิดของดิน ลักษณะพื้นที่ความลาดเอียง แหล่งน้ำ พรรณไม้เดิม หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น อาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องเรือน ถนนทางสัญจร สาธารณูปการต่างๆ

พฤติกรรมในสภาพแวดล้อม (Spatial Behavior) หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่สามารถสังเกตได้จากภายนอกที่แสดงถึงการปรากฏตัวของมนุษย์ในสภาพแวดล้อม อาจเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกันที่มีต่อสภาพแวดล้อม หรือเป็นความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่อยู่ในสวนสาธารณะ เช่น เก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องเล่น เครื่องออกกำลังกาย สระน้ำ น้ำพุ ที่บริการน้ำดื่ม บริเวณติดป้ายประกาศ สนามหญ้า ต้นไม้ ห้องสุขา ฯลฯ

การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคภาพเชิงซ้อน PSA (Potential Surface Analysis) หมายถึง เทคนิควิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคักยภาพแห่งการพัฒนาของพื้นที่ เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่นั้นๆ โดยวิธีการแปรสภาพพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปภาพ (Graphic) มาเป็นค่าตัวเลข ซึ่งสามารถนำมาคิดได้ตามหลักคณิตศาสตร์ โดยมีปัจจัยต่างๆ (Factor) เป็นตัวกำหนดค่าตัวเลขตามความเหมาะสม นำมาวิเคราะห์แล้วแสดงค่าบนแผนที่เพื่อกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดย

ผังแม่บท (Master Plan) เป็นการกำหนดข้อพิจารณาขั้นต้นในการออกแบบผังบริเวณ ซึ่งเกี่ยวกับการใช้ที่ดินตามความต้องการทางด้านพื้นที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการใช้ประโยชน์ เป็นการกำหนดจัดองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ (Function) และ พื้นที่ (Area) ที่เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการใช้ที่ดิน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการใช้ที่ดิน ในเขตพื้นที่การปกครองทั้ง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค
2. เป็นแนวทางในการกำหนดการพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาตามประเภทการใช้ที่ดินที่มีความแตกต่างกันภายในเขตพื้นที่การปกครองทั้ง 5 เขต
3. สามารถกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อทำการจัดทำเป็นผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านตามเกณฑ์มาตรฐานและความต้องการของประชากรในเขตการปกครองทั้ง 5 เขต
4. ผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่าน ที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครได้ โดยอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ความหมายของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - 2.1.1 ความหมายของสวนสาธารณะ
  - 2.1.2 ความหมายของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.2 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - 2.2.1 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - 2.2.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ
  - 2.2.3 มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.3 สภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร
  - 2.3.1 สวนสาธารณะปัจจุบันที่ให้บริการประชาชนในกรุงเทพมหานคร
  - 2.3.2 ความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 แนวทางการจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ
  - 2.4.1 โครงการจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร : ด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ
  - 2.4.2 มาตรการเพื่อเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ
- 2.5 แนวความคิด ทฤษฎี และ หลักการการออกแบบสวนสาธารณะ

2.1 ความหมายของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.1.1 ความหมายของสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะ เป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญสำหรับชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง (Urban life) สามารถตอบสนองความต้องการการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ มีการให้คำจำกัดความของสวนสาธารณะไว้ต่าง ๆ กัน เช่น Arnold Wittick นักภูมิสถาปัตย์ให้ความหมายของสวนสาธารณะไว้ดังนี้ " พื้นที่เปิดโล่งที่มีการจัดภูมิทัศน์ (Landscape) ให้เกิดความสวยงามเท่าที่ทำได้ เป็นที่สงบร่มรื่น ตั้งใจให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ใช้เป็นที่ตรึงตรองสร้างสรรค์ความคิด ภายในสวนสาธารณะประกอบด้วย ต้นไม้มากมายหลายชนิด สนามหญ้า สระน้ำ น้ำพุ รูปปั้น ที่นั่งพักผ่อน ลานอเนกประสงค์ ฯลฯ "

สวนสาธารณะในความหมายของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร หมายถึง พื้นที่โล่งสีเขียวที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ได้จัดหาและพัฒนาขึ้นเป็นสถานที่สำหรับให้ประชาชนได้ใช้บริการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่คิดมูลค่าหรือผลตอบแทน หรือ พื้นที่โล่งเพื่อการนันทนาการ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครได้กำหนดไว้

2.1.2 ความหมายของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เกิดจากการพักผ่อนหย่อนใจที่แตกต่างกันของคนแต่ละคน ที่มีความพึงพอใจในการกระทำเฉพาะชนิด ซึ่งทำให้เกิดรูปแบบของการกระทำนั้นๆ ทำให้เกิดแหล่งของการพักผ่อนหย่อนใจของบุคคลเหล่านั้นในธรรมชาติที่แตกต่างกัน จะแสดงออกให้เห็นถึงความพึงพอใจ ความสนุกสนาน มีชีวิตอย่างมีความสุข และ อุดมสมบูรณ์

2.2 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.2.1 ลักษณะของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

สวนสาธารณะ หรือ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีลักษณะเป็นที่โล่ง มีสนามหญ้ากว้างใหญ่ ต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาและไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งตามจุดต่างๆที่เป็นจุดเด่น และยังมีสิ่งก่อสร้างเพื่อความสะดวกแก่บุคคลทั่วไปที่มาพักผ่อนในสวนสาธารณะ สวนสาธารณะแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่นั้น และจุดมุ่งหมายในการจัดสวนสาธารณะให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน

Brian Hackett (อ้างในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร, 2541) ได้จำแนกลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจที่คนเราต้องการและเลือกพักผ่อนตามความพอใจมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. Passive Recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ไม่ใช้การออกแรง ออกกำลังกาย แต่เป็นไปในลักษณะความสงบ การผ่อนคลายความเครียด ความเหน็ดเหนื่อย ได้แก่

- การชื่นชมธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของเมือง
- การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ยินเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงนกร้อง เสียงน้ำตก
- การฟังเสียงดนตรีในที่สาธารณะ
- การนั่งเล่น พักผ่อนในที่สาธารณะ
- การชมสัตว์ในสวนสัตว์

2. Active Recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ต้องออกแรง ออกกำลังกาย ได้แก่

- การเดิน
- การขี่จักรยาน
- การเล่นเรือ
- การเล่นกีฬา เช่น วាយน้ำ ฟุตบอล บาสเกตบอล
- การวิ่งออกกำลังกาย

การพักผ่อนหย่อนใจในลักษณะดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างในสถานที่ต่าง ๆ ลักษณะของแหล่งกิจกรรมที่เกิดการพักผ่อนหย่อนใจสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การพักผ่อนนอกรอาคารสถานที่ (Out door) ได้แก่

1.1 การพักผ่อนนอกรอาคาร ที่เป็นของสาธารณะ (Public Outdoor Recreation) เช่น การเล่นกีฬาากลางแจ้ง การพายเรือ ปิกนิก การขับรถเล่น เป็นต้น

1.2 การพักผ่อนนอกรอาคาร ที่เป็นส่วนตัว (Private Outdoor Recreation) เช่น การปลูกต้นไม้ การว่ายน้ำ การอ่านหนังสือ ฯลฯ

1.3 การพักผ่อนภายในอาคารสถานที่ (Indoor Recreation) ได้แก่

1.4 การพักผ่อนภายในอาคารที่เป็นสาธารณะ (Public Indoor Recreation) เช่น การเล่นเกมในร่ม การอ่านหนังสือในห้องสมุด ฯลฯ

1.5 การพักผ่อนภายในอาคาร ที่เป็นส่วนตัว (Private Indoor Recreation) เช่น การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ หรือ ทำงานอดิเรกต่างๆ เป็นต้น

การพักผ่อนหย่อนใจนอกรบ้านหรือกลางแจ้ง เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตในเมือง

2.2.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะในเมืองซึ่งเป็นการนำพื้นที่ส่วนหนึ่งของเมืองมาใช้ประโยชน์ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น

- ขนาด (Size)
- รูปแบบการพัฒนา (Form of Development)
- สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities Provided)
- ที่ตั้ง (Location within the city)
- ขอบเขตการให้บริการ (Extend of the serviced)

ความแตกต่างในด้านต่างๆ จะเป็นตัวกำหนดถึงลำดับชั้น หรือ รูปแบบของสวนสาธารณะ (Order of type of park) ซึ่งมีอยู่ 6 ลำดับ คือ

1. ที่เด็กเล่น (Tot lots) ควรมีพื้นที่สำหรับติดตั้งเครื่องเล่นและสาธารณูปการอื่นๆ อย่างน้อย 6.3 ตารางเมตร ต่อ เด็ก 1 คน ขนาดที่เหมาะสมของสวนระดับนี้ให้บริการเด็กก่อนวัยเรียน 30 คน เป็นพื้นที่ขนาดเล็กประมาณ 150 – 200 ตารางเมตร ที่ตั้งและขอบเขตการให้บริการ อยู่ในย่านที่มีครอบครัวมาก ระยะทางเดินเท้า (Walking Distance) ถึงใช้เวลาประมาณ 5 – 10 นาที (รัศมีการเดิน 90 – 120 ม.) มีการเข้าถึงได้โดยสะดวก

2. สวนในละแวกบ้าน (Neighborhood Parks) มีขนาดประมาณ 10 – 25 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น กลุ่มผู้ใช้มีหลายกลุ่มมากขึ้น มีพื้นที่การใช้งานแบ่งตามวัตถุประสงค์ของผู้มาใช้ในกลุ่มอายุต่าง ๆ กัน ขนาดมาตรฐาน 12 ไร่ ระยะทางเดินเท้า (Walking Distance) 500 เมตรจากบ้าน

3. สวนระดับชุมชน (Community Parks) มีขนาดเนื้อที่โดยประมาณ 40 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น มีบริเวณเล่นกีฬา มีพื้นที่สำหรับพักผ่อนแบบเปลิดเพลินกับสิ่งสวยงาม เช่น สวนไม้ดอกไม้ประดับ ให้บริการประชาชนทุกเพศทุกวัย มีขอบเขตการให้บริการมากกว่าระยะการเดินทางประมาณ 1 – 2 กิโลเมตร

4. สวนระดับเขตหรือย่าน (District Parks) ขนาดของสวนลำดับนี้จะมีความสัมพันธ์กับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ปกติจะมีขนาดใหญ่กว่า 100 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นกว่าระดับชุมชน มีที่จอดรถ มีบริเวณปิกนิก มีบริเวณที่มีลักษณะเฉพาะ (Special Feature) เช่น สวนดอกไม้ขนาดใหญ่ สระเล่นเรือ บึงตกปลา ฯลฯ ภาครัฐมีการให้บริการกว้างขึ้น ระยะเวลาที่ใช้ในสวนนานมากขึ้น มีกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินหลายชนิด

5. สวนระดับเมือง หรือมหานคร (City Parks) มีขนาดเนื้อที่ใหญ่ตั้งแต่ 500 – 1,500 ไร่ กิจกรรมในสวนเน้นหนักไปทาง Active Recreation นอกเหนือจากกิจกรรมในสวนระดับล่าง เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ดึงดูดใจ มีลานกว้างสำหรับจัดงานเทศกาลหรือประเพณีต่างๆ ผู้มาใช้บริการจะเดินทางมาจากทั่วกรุงเทพมหานคร และใช้เวลาในการพักผ่อนนานกว่าครึ่งวัน

6. สวนระดับภาค (Regional Parks) เป็นสวนสาธารณะลำดับสูงสุด มีเนื้อที่กว้างขวางหลายพันไร่ จะมีลักษณะแบบปกติเฉพาะ เช่น แอ่งน้ำ แม่น้ำ ต้นไม้ ป่าเขาตามธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ธรรมชาติ ให้บริการแก่ประชาชนในบริเวณเขตเมืองทั้งหมดและพื้นที่ใกล้เคียงในเขตอิทธิพลของเมือง

การพิจารณาลำดับชั้นของสวนสาธารณะ ทำให้สามารถวางแผนสร้างสวนสาธารณะได้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง และช่วยให้สวนสาธารณะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและสังคม

2.2.3 มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจ

พื้นฐานและหลักการพักผ่อนหย่อนใจ คือ ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบของการพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดสถานที่และจัดรายการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยทั่วไปดังนั้นจึงควรทราบถึงพื้นฐานของมนุษย์โดยทั่วไปก่อนที่จะออกแบบสิ่งต่าง ๆ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

ที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation area) แต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันในด้านขนาดการให้บริการ มาตรฐานดังกล่าวเป็นมาตรฐานสากลซึ่งจะสามารถนำมาปรับใช้กับบ้านเราได้

จะเห็นว่าลำดับชั้นของสวนสาธารณะ และ มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจ จะมีขนาดและลำดับชั้นที่ใกล้เคียงกัน เพราะทั้งสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจจะถูกกำหนดขึ้นมาจากความต้องการพื้นฐานของประชาชนหรือผู้ใช้บริการนั่นเอง

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานของพื้นที่และรัศมีให้บริการของที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทต่าง ๆ

ประเภทพื้นที่	ประชากรต่อเนื้อที่ 1,000คน (ไร่)	ขนาด (ไร่) เหมาะสมที่สุด	เล็กที่สุด	รัศมีให้บริการ (เมตร)
สนามเด็กเล่น (Playground)	4	10	5	800
สวนละแวกบ้าน (Neighborhood Parks)	5	25	12.5	800
สนามกีฬา (Playfields)	4	38	25	2,400
สวนระดับชุมชน (Community Parks)	9	250	100	3,200
สวนระดับย่าน , เมือง (District Parks)	5	500	250	4,800
สวนระดับภาค (Regional Park and Reservation)	38	1,250 2,500	ไม่กำหนด แน่นอน	16,000

ที่มา : George Ney , Standard for New Urban Development , The Denver
Background , Reprinted by Permissions of Urban Land , Vol 20 , NO ,5
Urban Land Institute.

จะเห็นว่าลำดับขั้นของสวนสาธารณะ และ มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจ จะมีขนาด
และลำดับขั้นที่ใกล้เคียงกัน เพราะทั้งสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจจะถูกกำหนดขึ้น
มาจากความต้องการพื้นฐานของประชาชนหรือผู้ใช้บริการนั่นเอง

2.3 สภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

2.3.1 สวนสาธารณะในปัจจุบันที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีการพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อให้บริการประชาชนคิดเป็น
พื้นที่โดยประมาณ 2,791.315 ไร่ หากนับรวมพื้นที่สวนป่าและสวนย่อมด้วยแล้วจะมีพื้นที่โดยรวม
ประมาณ 3,187.41 ไร่ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรตามสถิติทะเบียนราษฎรในปี พ.ศ.
2540 มีประชากรทั้งสิ้น 5,604,772 คน คิดเป็นสัดส่วนสวนสาธารณะต่อจำนวนประชากร คือ
0.91 ตารางเมตรต่อ 1 คน

ตารางที่ 2.2 สภาพปัจจุบันของสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร

ประเภทของสวน	จำนวน	พื้นที่ (ไร่)
สวนสาธารณะ	20	2,791.315
สวนป่า	7	90.00
สวนหย่อม	72	306.095
รวม	99	3,187.410

ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ , สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, พ.ศ. 2541 , หน้า 71.

สวนสาธารณะที่ให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สวนสาธารณะระดับย่าน (District Parks) ได้แก่

- สวนจตุจักร มีรัศมีการให้บริการโดยรอบ 4.8 กิโลเมตร และครอบคลุมพื้นที่ให้บริการประมาณ 72.41 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่จะให้บริการชุมชนทางตอนเหนือของกรุงเทพฯ ครอบคลุมพื้นที่ 5 เขต คือ จตุจักร บางซื่อ ดุสิต พญาไท ห้วยขวาง

- สวนลุมพินี มีรัศมีการให้บริการโดยรอบ 4.8 กิโลเมตร โดยครอบคลุมพื้นที่เขตชั้นในเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ พื้นที่เขตปทุมวัน สัมพันธวงศ์ ป้อมปราบ ราชเทวี สาทร และบางรัก และบางส่วนของเขตคลองเตย ยานนาวา คลองสาน

- สวนหลวง ร.9 เป็นสวนสาธารณะที่มีความสำคัญทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร มีรัศมีการให้บริการอยู่ในพื้นที่ 2 เขต คือ ประเวศและพระโขนง และบางส่วนของจังหวัดสมุทรปราการ

- สวนน้ำบึงกุ่ม มีเขตอิทธิพลอยู่ในพื้นที่เขตบึงกุ่มเกือบทั้งหมด และบางบริเวณของเขตบางกะปิ

2. สวนระดับชุมชน (Community Parks) สวนระดับนี้มีรัศมีการให้บริการ 3.2 กิโลเมตร และครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 32.18 ตารางกิโลเมตร ให้บริการประชาชนในพื้นที่แคบกว่าระดับย่านส่วนใหญ่จะให้บริการกับประชาชนภายในเขต ได้แก่

- สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีรัศมีการให้บริการในพื้นที่เขตจตุจักรเป็นส่วนใหญ่และครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของเขตบางซื่อ ดุสิต พญาไท ห้วยขวาง และจะพบว่าพื้นที่มีรัศมีการให้บริการของสวนนี้จะอยู่ภายใต้เขตอิทธิพลของสวนจตุจักร แสดงให้เห็นถึงลำดับชั้นของสวนสาธารณะ (Hierarchy) ของสวนสาธารณะ

- สวนรมณีนาถ (สวนเวียนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร) มีรัศมีการให้บริการย่านเขตเมืองเก่าชั้นในเกือบทั้งหมด ได้แก่เขตพระนคร ป้อมปราบ สัมพันธวงศ์ และบางส่วนของเขตดุสิต ราชเทวี ปทุมวัน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ คลองสานและธนบุรี

- สวนเบญจสิริ มีรัศมีการให้บริการอยู่ในเขตคลองเตยเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่บางส่วนของเขตปทุมวัน ห้วยขวาง สาทร ยานนาวา เป็นส่วนที่ให้บริการเสริมที่สวนลุมพินีให้บริการไม่ทั่วถึง

3. สวนระดับละแวกบ้าน (Neighborhood Parks) เป็นส่วนที่ให้บริการเฉพาะจุดรัศมีการให้บริการเพียง 800 เมตร ครอบคลุมพื้นที่บริการ 2.01 ตารางกิโลเมตร ประชาชนที่มาใช้บริการสวนประเภทนี้จะอยู่ใกล้ในละแวกนั้น มักนิยมเดินหรือขี่จักรยานมาใช้บริการที่สวน รัศมีการให้บริการของสวนระดับนี้จะอยู่ภายใต้อิทธิพลของสวนสาธารณะในระดับที่สูงกว่า สวนระดับละแวกบ้าน ได้แก่ สวนป้อมพระสุเมธ สวนสราญรมย์ อยู่ในเขตพระนคร สวนเฉลิมพระเกียรติเขตมีนบุรี และสวนสาธารณะราชวิถี - รางน้ำอยู่ในเขตพญาไท

จากการศึกษาเขตอิทธิพลของสวนสาธารณะและรัศมีการให้บริการ พบว่าพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร หลายเขตอยู่ภายในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะหลายระดับซึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชนในเขตนั้น มีโอกาสเลือกที่จะเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจในสวนสาธารณะระดับต่าง ๆ ได้หลายประเภทแล้วแต่ความพอใจ

แต่มีพื้นที่หลายบริเวณที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของสวนสาธารณะ หรือมีพื้นที่ที่ขาดแคลนการให้บริการสวนสาธารณะทุกระดับได้แก่

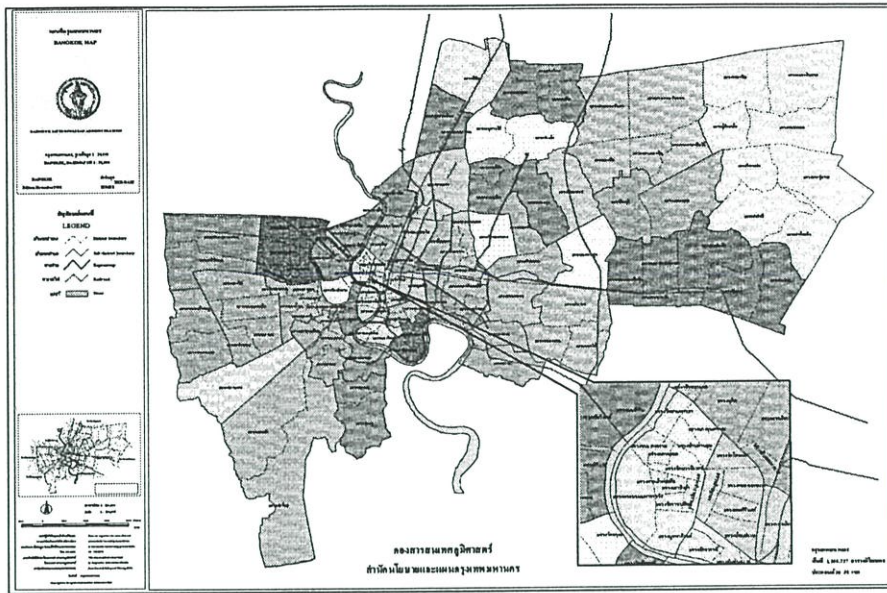
ฝั่งพระนคร คือ เขตมีนบุรี ลาดพร้าว

ฝั่งธนบุรี มีพื้นที่ขาดแคลนสวนสาธารณะหลายบริเวณโดยเฉพาะพื้นที่เขตชั้นนอก ได้แก่ เขตตลิ่งชัน หนองแขม ภาษีเจริญ บางขุนเทียน และจอมทอง

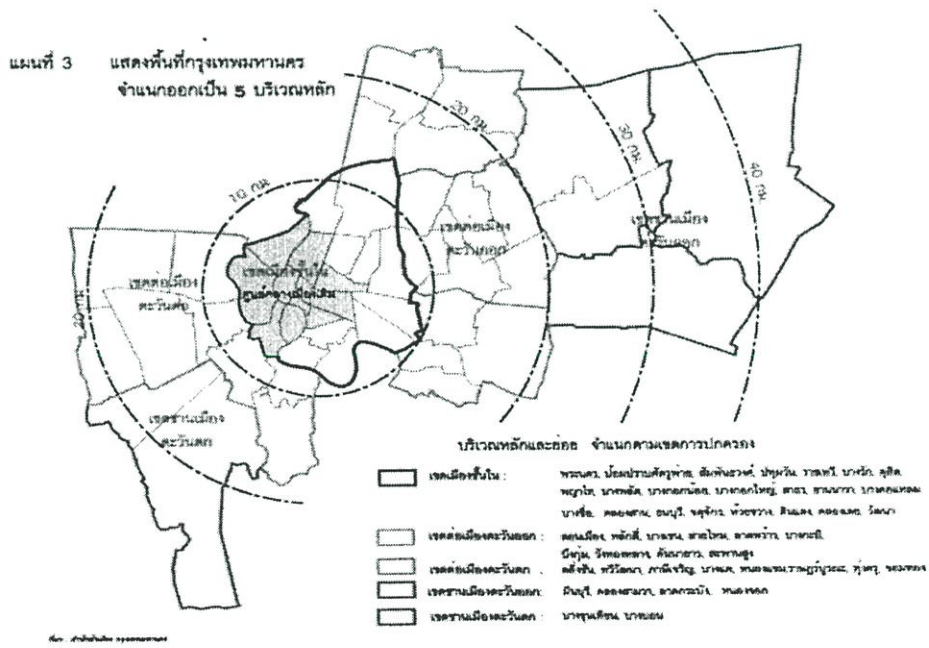
ตารางที่ 2.3 แสดงลำดับชั้นของสวนสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร

ลักษณะสวนสาธารณะ	ชื่อสวนสาธารณะ	พื้นที่ (ไร่)	เขต
สวนสาธารณะละแวกบ้าน	1. สวนสราญรมย์	23.00	พระนคร
	2. สวนป้อมพระสุเมรุ	2.60	พระนคร
	3. สวนป้อมพระกาฬ	8.47	พระนคร
	4. สวนสันติภาพ	20.00	ราชเทวี
	5. สวนสมเด็จพระยา	4.00	คลองสาน
สวนสาธารณะระดับชุมชน (Community Park)	1. สวนรมณีนาถ	29.95	พระนคร
	2. สวนเบญจสิริ	29.00	คลองเตย
	3. สวนกุหลาบมอญ	59.00	บางเขน
	4. สวนธนบุรีรมย์	63.00	ราชบุรีบูรณะ
	5. สวนหนองจอก	35.00	หนองจอก
	6. สวนพระนคร	50.00	ลาดกระบัง
	7. สวนบึงลำไผ่	75.00	มีนบุรี
	8. สวนน้ำบึงกระเทียม	82.00	มีนบุรี
	9. สวนสมเด็จพระนาง - เจ้าสิริกิติ์	140.00	จตุจักร
สวนสาธารณะระดับเมือง (City Park)	1. สวนลุมพินี	360.00	ปทุมวัน
	2. สวนหลวง ร.9	500.00	ประเวศ
	3. สวนบึงรับน้ำ	600.00	ประเวศ

* หมายเหตุ ข้อมูลปี พ.ศ. 2539 , ที่มา : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร , การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ , สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร , พ.ศ. 2541 , หน้า 76 .

รูปที่ 2.1 แผนที่แสดงพื้นที่แบ่งตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 2.2 แผนที่แสดงพื้นที่กรุงเทพมหานครที่แบ่งออกเป็น 5 บริเวณหลัก

รายละเอียดสวนสาธารณะที่จัดให้บริการแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร
(มีพื้นที่ให้บริการตั้งแต่ 100 ไร่ ขึ้นไป)

สวนหลวง ร.9

พื้นที่	500 ไร่
ที่ตั้ง	ถนนสุขุมวิท 103 แขวงบางบอน เขตประเวศ
ประวัติ	เป็นสวนสาธารณะที่จัดสร้างถวายเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2530 โดยกรุงเทพมหานครได้ยกที่ดินที่มีอยู่และได้แลกเปลี่ยนที่ดินเพิ่มเติมกับประชาชนในบริเวณใกล้เคียงรวบรวมพื้นที่ก่อสร้างได้ทั้งหมด 500 ไร่

องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ

บริเวณที่ 1	บริเวณเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วยหอระฆังและปริมณฑล
บริเวณที่ 2	สวนพฤกษศาสตร์ เนื้อที่ 184 ไร่ อยู่ทางทิศเหนือ ประกอบด้วย สวนสมุนไพร จิโอดลิกโดม อาคารพันธุ์ไม้ในร่ม สวนญี่ปุ่น เรือนกล้วยไม้
บริเวณที่ 3	ตระพังแก้วเก็บน้ำ เนื้อที่ 45 ไร่ เป็นที่พักน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม และจัดให้มีการเล่นทางน้ำ
บริเวณที่ 4	สวนรมณีย์ เนื้อที่ 49 ไร่ อยู่ด้านตะวันออก จัดเป็นบริเวณพักผ่อนที่เลียนแบบธรรมชาติ มีลำธาร น้ำตก สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนจีนซึ่งสร้างถวายโดยสถานทูตจีน
บริเวณที่ 5	สวนน้ำ มีเนื้อที่ 32 ไร่ อยู่ใกล้สนามราษฎร์เป็นที่รวบรวมพันธุ์ไม้ที่สวยงาม จัดเป็นสวนเพิ่มเติมใหม่พายเรือเล่นได้
บริเวณที่ 6	สนามราษฎร์ เนื้อที่ 43 ไร่ อยู่ทางตอนใต้ของสวน เป็นบริเวณกิจกรรมกีฬา และลานอเนกประสงค์ ใช้เป็นที่จัดแสดงงานประเพณีวัฒนธรรม มีเวทีกลางแจ้งความสะดวกในการเข้าถึง

เนื่องจากเป็นสวนสาธารณะที่มีขนาดใหญ่มีการให้บริการอย่างกว้างขวาง มี กิจกรรมหลายชนิดภายในสวน การเข้าถึงทำได้ 2 ทาง คือ ด้านถนนศรีนครินทร์หรือถนนสุขุมวิท 103 มีรถโดยสารประจำทางผ่านหลายสาย สำหรับผู้มาใช้บริการโดยรถยนต์ส่วนตัวจะมีลานจอดรถไว้ให้บริการหลายบริเวณ

สวนจตุจักร

พื้นที่ 190 ไร่
ที่ตั้ง ถนนกำแพงเพชร ตรงข้ามสถานีขนส่งหมอชิตเก่า เขตจตุจักร
ประวัติ เดิมเป็นที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้ทูลเกล้าถวายที่ดิน 100 ไร่ เพื่อสร้างสวนสาธารณะ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนพรรษา 48 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2518 ทรงโปรดเกล้าพระราชทานนามว่า " สวนจตุจักร " ต่อมาการรถไฟได้จัดสรรที่ดินเพิ่มเติมอีก 90 ไร่ทางตอนใต้ รวมพื้นที่ 190 ไร่ เปิดบริการประชาชนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2523

องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ

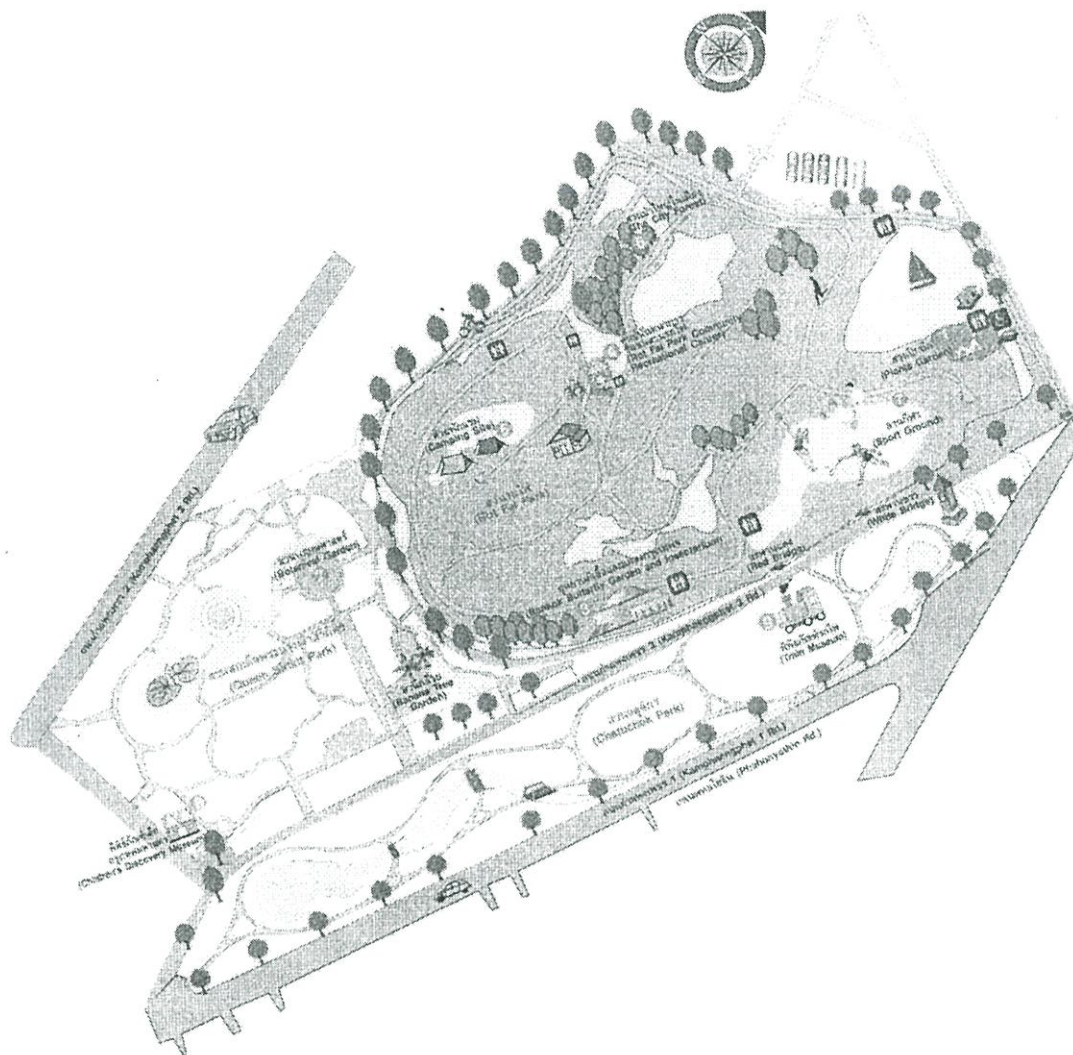
มีอาคารพิพิธภัณฑ์รถไฟ เป็นที่ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติรถไฟของไทย มีการตกแต่งลานไม้ดอกไม้ประดับ นาฬิกาดอกไม้ สวนสมุนไพร สวนปาล์ม สวนไผ่ สวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดี สวนสุขภาพ ลานอเนกประสงค์ สนามเด็กเล่น บึงน้ำขนาดใหญ่ รวมทั้งมีสวนและประติมากรรมของชาติต่าง ๆ ในอาเซียนรวม 6 ชาติ คือ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน

ความสะดวกในการเข้าถึง

ที่ตั้งของสวนอยู่ในย่านชุมชนพักอาศัยและย่านการค้าที่สำคัญ ใกล้สถานีขนส่งทำให้มีประชากรหนาแน่นแออัดมาก มีรถประจำทางผ่านหลายสาย ใกล้ทางด่วนทั้งขาเข้าและขาออกเมือง ปัจจุบันมีรถไฟฟ้าให้บริการแก่ประชาชนเพิ่มเติมอีกด้วย

จำนวนผู้มาใช้บริการ

วันธรรมดา	มีผู้มาใช้บริการประมาณ 5,000 – 7,000 คน	ต่อ วัน
วันหยุดราชการ	มีผู้มาใช้บริการประมาณ 30,000 คน	ต่อ วัน

รูปที่ 2.4 ผังสวนจตุจักร

สวนลุมพินี

พื้นที่ 360 ไร่
ที่ตั้ง ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน
ประวัติ เดิมเป็นท้องทุ่งเรียกว่า ทุ่งศาลาแดง เป็นที่ดินสวนพระองค์ของรัชกาลที่ 6 ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีจรดพระนังคัลประจำปี ทรงพระราชทานเป็นสมบัติของชาติเมื่อ พ.ศ.2468 โดยมีพระราชประสงค์ 2 ประการ คือ

1. ใช้เป็นสถานที่จัดแสดงสินค้า และผลิตภัณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดของชาติเป็นครั้งแรก เรียกว่า งานสยามรัฐพิพิธภัณฑ์ เพื่อเผยแพร่ให้ชาวไทยและชาวต่างชาติ แต่งานล้มเลิกไปเนื่องจากพระองค์ประชวรและเสด็จสวรรคตก่อน

2. เมื่อจัดงานเสร็จแล้วจะจัดให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน โดยพระราชทานนามว่า สวนลุมพินี เมื่อรัชกาลที่ 6 เสด็จสวรรคต รัชกาลที่ 7 ทรงดำเนินการตามพระราชประสงค์เดิม และรัฐบาลได้จัดสร้างพระบรมราชานุสรณ์ของรัชกาลที่ 6 ประดิษฐานอยู่ด้านหน้าของสวนลุมพินี

องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ

เนื่องจากเป็นสวนสาธารณะที่มีการก่อตั้งมากกว่า 70 ปี มีสิ่งก่อสร้างถาวรที่เหลืออยู่ในปัจจุบันคือ หอนาฬิการูปกังหัน เคาะลอยและสระน้ำ ปัจจุบันมีการจัดสร้างเพิ่มเติมจากเดิม ได้แก่ อาคารธรรมชาติวิทยา ศูนย์เยาวชนลุมพินี ศูนย์ฝึกกีฬาในร่ม สระว่ายน้ำ อาคารเวทีลีลาศ ห้องสมุดประชาชนลุมพินี นอกจากนี้ยังมีสวนต่าง ๆ คือ มีพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับนานาชาติ สวนไม้สวนสุขภาพ สวนปาล์ม มีบริการให้เช่าพายเรือและจักรยานน้ำ

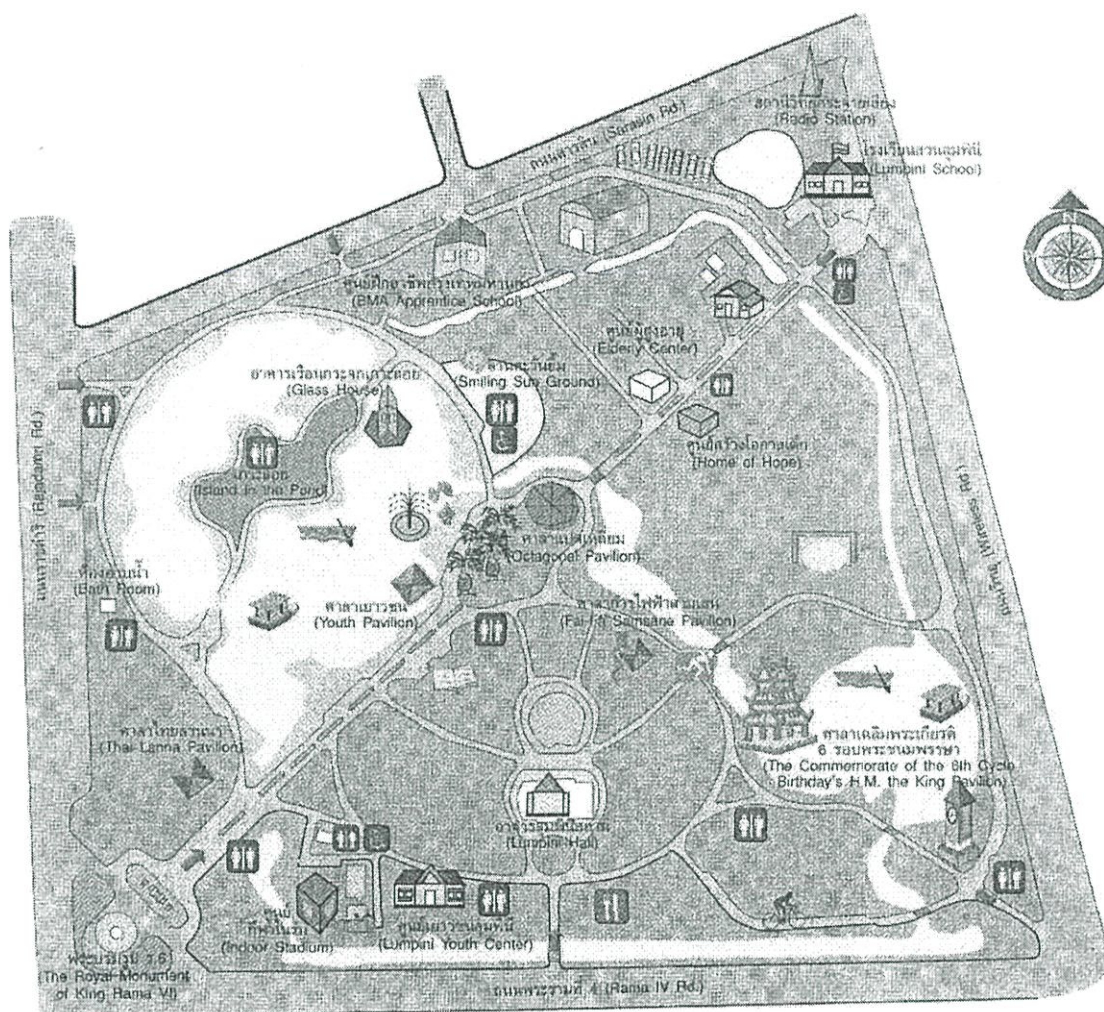
ความสะดวกในการเข้าถึง

ที่ตั้งของสวนมีถนนล้อมรอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเหนือถนนสารสิน ด้านใต้ถนนพระราม 4 ด้านตะวันออกถนนวิฑู และด้านตะวันตก คือ ถนนราชดำริ ผู้ที่จะไปพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายจะเดินทางไปสู่สวนลุมพินี ได้สะดวกทั้งการโดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางซึ่งมีบริการหลายสาย , โดยรถยนต์ส่วนตัวก็มีบริเวณที่จอดรถยนต์ไว้บริการ

จำนวนผู้มาใช้บริการ

วันธรรมดา มีผู้มาใช้บริการประมาณ 5,000 - 7,000 คน ต่อ วัน

วันหยุดราชการ มีผู้มาใช้บริการประมาณ 25,000 - 30,000 คน ต่อ วัน

รูปที่ 2.5 ผังสวนลุมพินี

2.3.2 ความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

ความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะ ปัจจัยแสดงแนวโน้มและความจำเป็นในการจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะที่นำมาพิจารณาจะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มและความจำเป็นที่จะต้องจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะ หรือพื้นที่สีเขียวให้กับเมือง เพื่อให้เกิดความสมดุลในการดำรงชีวิตมนุษย์ที่ต้องมีที่อยู่ ที่ทำงาน ที่เรียน และที่เล่น (Live , Work , Study , Play) ปัจจัยดังกล่าวมีดังนี้

1. การเพิ่มของประชากร
2. การขยายตัวของเมือง
3. การเสื่อมโทรมของสภาพอนามัยของประชาชน

1. การเพิ่มของจำนวนประชากร จากการคาดประมาณประชากรของกรุงเทพมหานครในอนาคต โดย TDRi พบว่า กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ.2553 จะมีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 7,977,499 คน ซึ่งการเพิ่มของจำนวนประชากรเป็นเหตุจำเป็นที่รัฐต้องจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพิ่มมากขึ้นเพิ่มให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรด้วย

ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 – 2553

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)
2521	4,698,287
2522	4,827,291
2523	4,981,631
2524	5,159,223
2525	5,468,286
2526	5,018,327
2527	5,174,682
2528	5,363,178
2529	5,468,915
2530	5,609,352
2534	5,620,591
2541	5,647,799
2548	7,577,220
2553	7,977,499

* พ.ศ. 2548 – 2553 คาดประมาณการโดย TDRi ที่มาสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรกรมการปกครอง

2. การขยายตัวของเมือง กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จากการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เป็นตัวเร่งส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นตลาดแรงงานที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เป็นที่ดึงดูดให้ประชากรในชนบทเดินทางเข้ามาหางานทำ อยู่อาศัยเมืองจึงมีการขยายตัวออกไปเพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น รูปแบบในการขยายตัวของเมืองจะมีทิศทางและความหนาแน่นเพิ่มขึ้นทางทิศเหนือ และทิศตะวันออก ส่วนทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานครกำลังมีการขยายพื้นที่เมืองรุกเข้าไปตามพื้นที่ส่วนมากขึ้นเนื่องมาจากการขยายตัวเพื่อรองรับกับธุรกิจที่มีการกระจายตัวออกไปตามแผนและนโยบายของสำนักผังเมืองในการกระจายศูนย์กลางธุรกิจสู่ชุมชนชนเมือง จากข้อมูลการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารทุกประเภทของสำนักการโยธา และสำนักงานเขตต่างๆ มีการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารเพิ่มเติมขึ้น ทำให้กรุงเทพมหานครมีความแออัดหนาแน่นจนกลายเป็นป่าคอนกรีต โดยเฉพาะในเขตเมืองชั้นในและชั้นกลาง สภาพบ้านเมืองเต็มไปด้วยตึกกรมบ้านช่อง ทั้งในแนวราบและแนวตั้งจนหาที่โล่งว่างได้น้อย

สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่า ที่ว่างที่มีอยู่ถูกรุกล้ำโดยพื้นที่อยู่อาศัย (Residential Area) พาณิชยกรรม (Commercial Area) และ อุตสาหกรรม (Industrial Area) ถึงแม้ประชาชนจะได้รับประโยชน์หลายประการจากการอยู่อาศัยในเมือง แต่เมืองใหญ่ก็มีปัญหาหลายประการที่สร้างผลกระทบต่ออยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ เช่น ความแออัดของอาคาร บ้านเรือน สังคมขาดระเบียบและแล้งน้ำใจ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมเลวลง มีการแข่งขันเพื่อการอยู่รอดและฉกฉวยโอกาสผลประโยชน์อยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่สำคัญคือ การขาดแคลนที่โล่งว่าง (Lack of green space) ดังนั้นการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะจะเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่งเพื่อเป็นสถานที่ให้ประชาชนได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ได้ออกกำลังกายและเป็นที่พบปะสังสรรค์กัน ประชาชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนเมือง

3. ความเสื่อมโทรมของสุขภาพอนามัยของประชาชน การเพิ่มของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ความแออัดของผู้คน สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ทั้งอากาศเสียและน้ำเน่า ฝุ่นควันพิษ ชีวิตความเป็นอยู่แบบเมืองที่ต้องแข่งขันกันทุกรูปแบบ มีผลกระทบต่อสุขภาพของจิตใจ ร่างกายของประชาชน ขณะที่สวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรเมื่อขาดทางเลือกประชาชนจึงหันไปหาแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่แฝงอยู่ในรูปของอบายมุข เช่น สนามม้า บ่อน การพนัน ประชากรวัยรุ่นหันไปพึ่งยาเสพติด แหล่งบันเทิงเรริงโลกีย์ ดิสโกเธค และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทางเศรษฐกิจ ศีลธรรม เสื่อมโทรม ทำลายสุขภาพของประชาชนโดยส่วนรวม สภาพการณ์ต่าง ๆ นั้นเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสุขภาพและจิตใจของประชาชน

ความเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจที่เกิดขึ้นกับประชาชนในกรุงเทพมหานคร ทำให้วงการแพทย์ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกัน และแก้ไขภัยอันตรายดังกล่าว เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อลดความตึงเครียด ควรจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งจะเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาเบื้องต้น

มาตรฐานความต้องการพื้นที่สวนสาธารณะ ตามมาตรฐานสากลกำหนดสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะ ต่อ ประชากรเมือง เท่ากับ 15 ตารางเมตร ต่อ ประชากร 1 คน การศึกษามาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะของต่างประเทศจะสะท้อนให้เห็นถึงความเอาใจใส่ของรัฐบาลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งแต่ละประเทศจะมีสัดส่วนมากน้อยแตกต่างกัน อาจจะสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานสากลซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม วัฒนธรรม จำนวนประชากร การเมือง การปกครอง กฎหมาย ประเทศที่พัฒนาแล้วก้าวเข้าสู่ความเป็นเมือง (Urbanization) เป็นเวลานาน มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การศึกษา อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาสวนสาธารณะจึงดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาบ้านเมือง การตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกายและเป็น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะของประเทศทางตะวันตกอยู่ในขั้นสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

เมืองใหญ่หลายเมืองในโลกที่มีพื้นที่สวนสาธารณะ ต่อ จำนวนประชากรสูงกว่ามาตรฐาน เช่น กรุงสตอกโฮล์ม มีพื้นที่สวนสาธารณะ 70 ตารางเมตร ต่อ คน กรุงวอชิงตัน ดี.ซี มีพื้นที่สวนสาธารณะ 45.7 ตารางเมตร ต่อ คน แต่ก็ยังปรากฏว่าเมืองใหญ่หลายแห่งที่มีพื้นที่สวนสาธารณะต่ำกว่ามาตรฐาน เช่น เมืองมอลทรีลมีพื้นที่สวนสาธารณะ 13.1 ตารางเมตร ต่อ คน กรุงโตเกียว 6 ตารางเมตร ต่อ คน

ตารางที่ 2.5 สัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะในเมืองใหญ่ของโลก

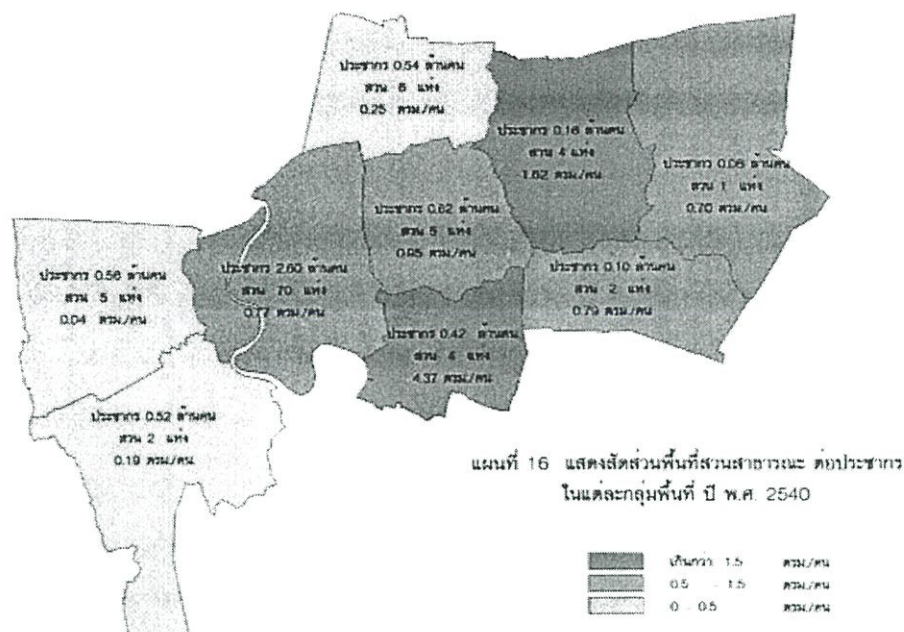
ชื่อเมือง	พื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากร (ตารางเมตร ต่อ คน)	ปี ค.ศ.
สตอกโฮล์ม	70.00	1992
วอชิงตัน	45.70	1976
บอนน์	37.40	1987
ลอนดอน	30.40	1976
เวียนนา	26.70	1992
แวนคูเวอร์	23.90	1984
นิวยอร์ก	19.20	1976
มอนทรีล	13.10	1984
โซล	13.00	1984
ปารีส	12.20	1984
โตเกียว	6.00	1992
กรุงเทพมหานคร	0.61	1992

ที่มา : Planning of Tokyo 1992 p.88

* โดยการคำนวณจากข้อมูลประชากรและพื้นที่สวนสาธารณะปัจจุบัน (พ.ศ.2536)

ประชากร 5,620,591 คน พื้นที่สวนสาธารณะ 2,090.52 ไร่

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรของเมืองต่าง ๆ (แผนภูมิที่ 2.1) จะเห็นว่ากรุงเทพมหานครมีสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรน้อยมากเมื่อจำแนกตามกลุ่มของพื้นที่ (แผนที่ 2.1) ก็ปรากฏว่าแต่ละกลุ่มพื้นที่ส่วนใหญ่มีสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรไม่ถึง 1 ตารางเมตร ต่อ คน เว้นแต่ในเขตสวนหลวง ประเวศ พระโขนง ซึ่งเป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะขนาดใหญ่ และเขตมีนบุรีที่มีสวนสาธารณะ 4 แห่ง แต่มีจำนวนประชากรไม่มากนัก

รูปที่ 2.6 แผนที่แสดงสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มพื้นที่ ปี พ.ศ.2540

ปัจจุบันสถานการณ์พื้นที่สวนสาธารณะในเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 4 ระดับ

1. เขตที่มีพื้นที่สวนสาธารณะตั้งแต่ 0.01 – 0.5 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน ได้แก่ เขตป้อมปราบ , สัมพันธวงศ์ , บางรัก , ดุสิต , ธนบุรี , พญาไท , คลองสาน , คลองเตย , หนองจอก , ยานนาวา , ห้วยขวาง , ราชบุรีบูรณะ , พระโขนง และ มีนบุรี รวม 14 เขต

2. เขตที่มีพื้นที่สวนสาธารณะตั้งแต่ 0.51 – 1 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน ได้แก่ เขตจตุจักร และ เขตลาดกระบัง

3. เขตที่มีพื้นที่สวนสาธารณะตั้งแต่ 1.01 – 3 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน ได้แก่ เขตพระนคร ปทุมวัน , ประเวศ , บางเขน และ บึงกุ่ม

4. เขตที่ไม่มีพื้นที่สวนสาธารณะมีจำนวน 15 เขต ได้แก่ เขตราชเทวี , สาทร , บางคอแหลม , บางซื่อ , บางกอกน้อย , บางพลัด , บางกอกใหญ่ , ภาษีเจริญ , บางกะปิ , ลาดพร้าว , จอมทอง , ดอนเมือง , บางขุนเทียน , ดลิ่งชัน , หนองแขม

* ไม่รวมสวนหย่อม พื้นที่สีเขียวบนเกาะกลางถนน ริมทางเท้า สนามกอล์ฟ สวนสัตว์ สนามม้า สวนสาธารณะในหมู่บ้านจัดสรร และสวนสาธารณะในเคหะชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่ากรุงเทพมหานครยังคงขาดแคลนสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่หลายเขตโดยเฉพาะพื้นที่เขตชั้นนอกที่ยังไม่มีพื้นที่สวนสาธารณะให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น จึงควรพิจารณาจัดสร้างสวนสาธารณะขึ้นในเขตพื้นที่ที่ยังไม่มีสวนสาธารณะก่อนเป็นอันดับแรก

ตารางที่ 2.6 ความสัมพันธ์ของพื้นที่สวนสาธารณะต่อจำนวนประชากรรายเขตกรุงเทพมหานคร

ลำดับ	เขต	พื้นที่สวนสาธารณะ (ไร่)	จำนวนประชากร (พ.ศ. 2534)	สัดส่วนพื้นที่ ไร่ : 1 พันคน
1	พระนคร	138.03	90,522	1.52
2	ป้อมปราบ	1.25	86,397	0.01
3	ปทุมวัน	260.20	136,071	0.04
4	สัมพันธวงศ์	1.69	46,281	0.04
5	บางรัก	0.52	85,421	-
6	ราชเทวี	-	95,175	-
7	สาทร	-	142,095	-
8	ดุสิต	1.25	175,663	0.01
9	บางซื่อ	-	189,873	-
10	พญาไท	19.96	201,261	0.09
11	ธนบุรี	10.00	159,345	0.03
12	คลองสาน	24.69	121,780	0.20
13	บางกอกใหญ่	-	102,600	-
14	ห้วยขวาง	4.03	266,604	0.01
รวมพื้นที่เขตชั้นใน		561.52	2,001,088	0.28

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ลำดับ	เขต	พื้นที่สวนสาธารณะ (ไร่)	จำนวนประชากร (พ.ศ. 2534)	สัดส่วนพื้นที่ ไร่ : 1 พันคน
15	บางกอกน้อย	-	160,168	-
16	บางพลัด	-	143,567	-
17	บางคอแหลม	-	150,288	-
18	คลองเตย	29	2561,431	0.31
19	จตุจักร	330	207,239	1.59
20	ภาษีเจริญ	-	261,432	-
21	ยานนาวา	15	110,139	0.13
22	พระโขนง	70.81	209,461	0.33
23	บางเขน	81.25	221,274	0.36
24	บางกะปิ	-	235,494	-
25	ลาดพร้าว	-	120,732	-
26	ราชบุรีบูรณะ	63	169,036	0.37
27	ดอนเมือง	-	235,155	-
28	ประเวศ	500	205,906	2.42
29	บึงกุ่ม	350	188,789	1.85
รวมพื้นที่เขตชั้นกลาง		1,439.06	2,870,111	0.05
30	หนองจอก	35	61,682	0.05
31	มีนบุรี	5	100,618	0.04
32	ลาดกระบัง	50	68,926	0.72
33	บางขุนเทียน	-	130,546	-
34	จอมทอง	-	174,976	-

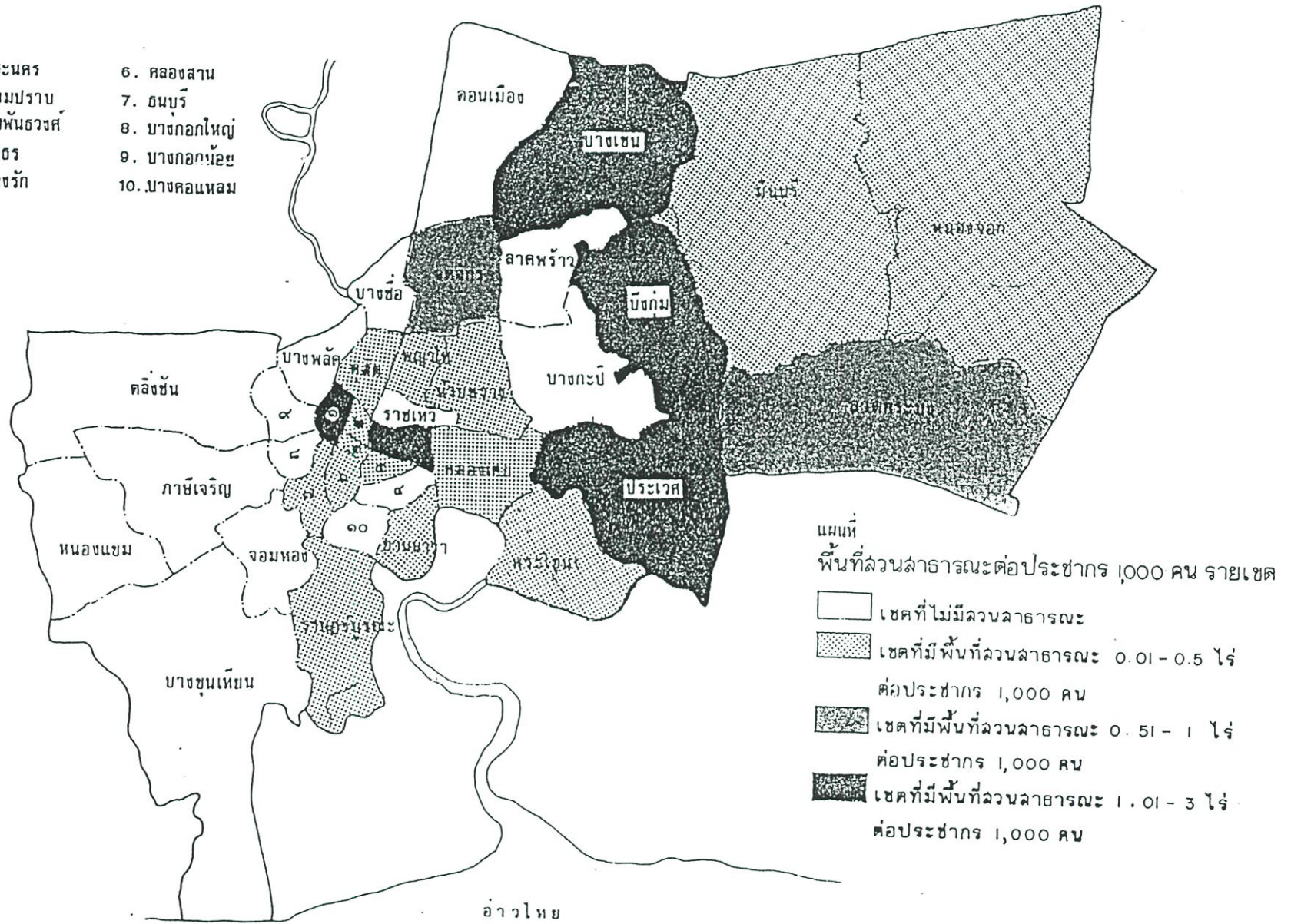
ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ลำดับ	เขต	พื้นที่สวนสาธารณะ (ไร่)	จำนวนประชากร (พ.ศ. 2534)	สัดส่วนพื้นที่ ไร่ : 1 พันคน
35	ตลิ่งชัน	-	126,205	-
36	หนองแขม	-	86,439	-
รวมพื้นที่เขตชั้นนอก		90	749,392	0.11

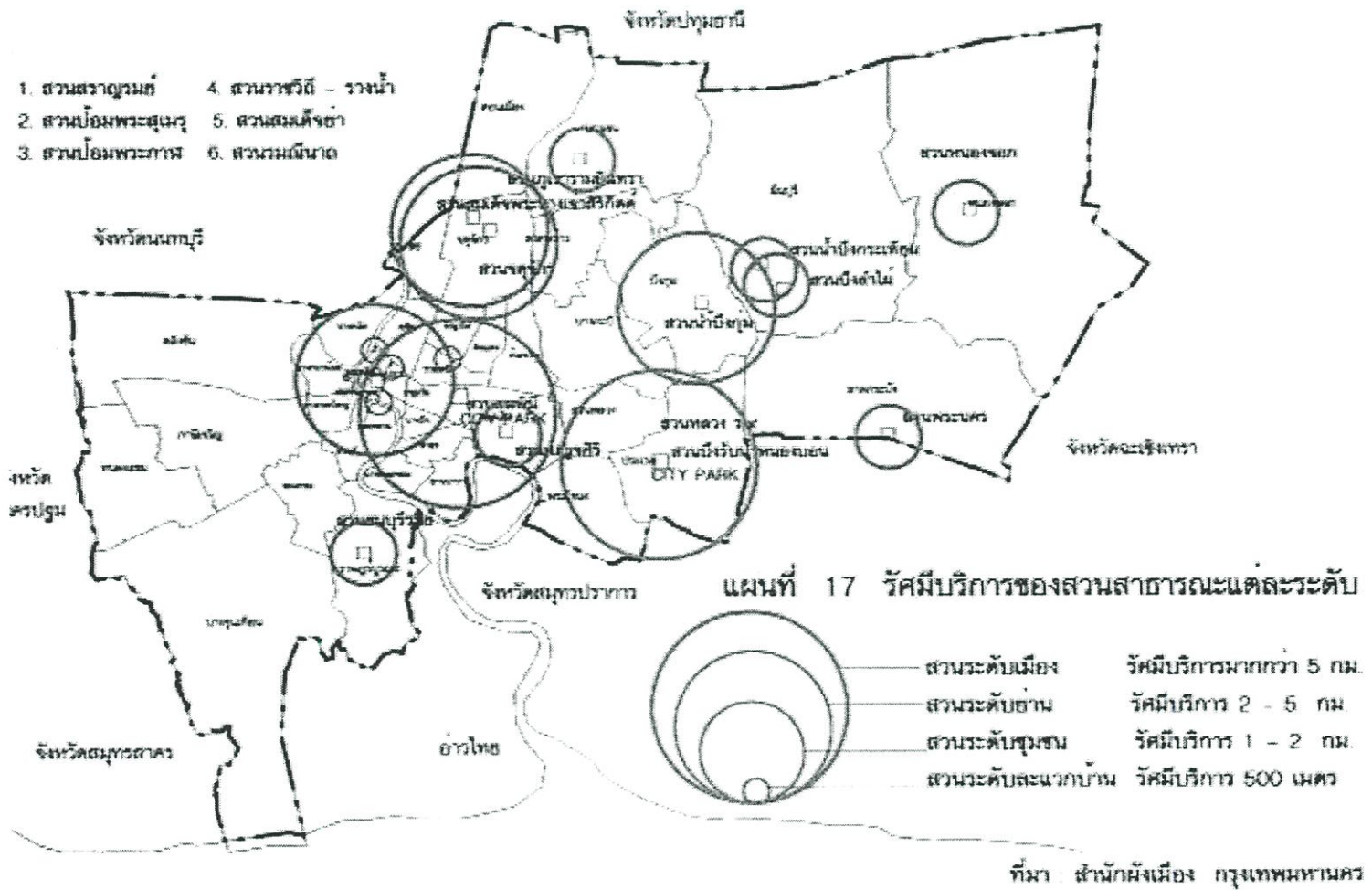
ที่มา : กองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร , ข้อมูลประชากรและพื้นที่สวนสาธารณะ

พ.ศ.2534 , หน้า 67.

1. พระนคร
2. ป้อมปราบ
3. สัมพันธวงศ์
4. สาทร
5. บางรัก
6. คลองสาน
7. ธนบุรี
8. บางกอกใหญ่
9. บางกอกน้อย
10. บางคอแหลม

รูปที่ 2.7 แผนที่แสดงพื้นที่ลวนลาธารณะต่อจำนวนประชากร 1,000 คน รายเขต

รูปที่ 2.8 แผนที่แสดงรัศมีบริการให้บริการสวนสาธารณะ

2.4 แนวทางการจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะ

2.4.1 โครงการจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครเพื่อการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ

เป้าหมายของการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ คือ การยกระดับการมีสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานครให้ได้มาตรฐาน ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายไว้หลายระดับดังนี้

1. นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร กำหนดสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรไว้เท่ากับ 10 ตารางเมตร ต่อ คน
2. ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 – 2544) กำหนดไว้ว่าจะต้องมีสัดส่วนสวนสาธารณะ 1 ตารางเมตร ต่อประชาชน 1 คน กระจายอยู่ในพื้นที่ 18 เขต
3. ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ MIT ที่เสนอไว้ใน The Bangkok Plan ให้วางแผนเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะในพื้นที่เมืองเป็น 2.0 ตารางเมตร ต่อ คน ภายในปี พ.ศ.2548
4. มาตรฐานขั้นต่ำที่ควรใช้ในการให้บริการขั้นพื้นฐานในเขตเทศบาลเมือง (รายงานการศึกษาของ ดร.อภิชาติ วงศ์แก้ว) ควรมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจประมาณ 4 ตารางเมตร ต่อประชากร 1 คน
5. มาตรฐานของกรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทยควรมีสวนสาธารณะ 0.5 – 1.8 ไร่ ต่อ 1,000 คน หรือ 0.8 – 2.88 ตารางเมตร ต่อ คน

เมื่อคำนวณสัดส่วนพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรตามเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวข้างต้น (ตารางที่ 2.6) จะเห็นได้ว่าสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรจะลดลงเรื่อย ๆ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละช่วงปี ถ้ากรุงเทพมหานครไม่สามารถพัฒนาสวนสาธารณะได้เพิ่มเติมโดยเฉพาะประชากรที่คาดว่าจะอยู่อาศัยจริงมีจำนวนสูงกว่าประชากรตามสถิติทะเบียนราษฎรเป็นจำนวนมาก จากปัญหาที่กรุงเทพมหานครประสบอยู่ในปัจจุบันคือ

- ไม่มีการดำเนินการเพื่อจัดหาพื้นที่อย่างเร่งด่วน ให้เพียงพอกับการขยายตัวของประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
- ไม่มีการวางแผนเรื่องที่ตั้งของสวนสาธารณะระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการตั้งถิ่นฐานของอาคารบ้านเรือนและทิศทางของการพัฒนาเมือง
- ไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการจัดหาที่ดินไว้ล่วงหน้า ในขณะที่พื้นที่ว่างในเมืองจะเปลี่ยนเป็นพื้นที่เมือง และราคาที่ดินจะยิ่งสูงขึ้น

ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ได้มีความคิดริเริ่มที่จะจัดทำแผนแม่บทสวนสาธารณะของ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับการวางผังเมืองและใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติในชุมชนเมือง สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครจะนำไปปฏิบัติต่อไป

2.4.2 มาตรการเพื่อเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ

จากการที่พื้นที่สวนสาธารณะยังขาดแคลนซึ่งจำเป็นจะต้องจัดหาเพิ่มเติมยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2545 หรือ อีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งคาดประมาณการประชากรที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครไว้ 9.3 ล้านคน ต้องจัดหาพื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มเติมตั้งแต่ 2,650 – 55,187 ไร่ เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานตั้งแต่ 1 ตารางเมตรต่อคน ถึง 10 ตารางเมตรต่อคน อย่างไรก็ตามความพยายามในการจัดหาพื้นที่ได้ดำเนินการโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยได้มอบหมายให้สำนักงานเขตสาขาทำการสำรวจพื้นที่ที่จะจัดทำเป็นสวนสาธารณะ จากการสำรวจพื้นที่เพิ่มเติมและคาดว่าจะสามารถพัฒนาเพื่อจัดเป็นสวนสาธารณะได้ คือ

พื้นที่โรงเรียน – วัด	191.351	ไร่	หรือร้อยละ	3.06
ที่สาธารณะ	920.222	ไร่	หรือร้อยละ	14.70
พื้นที่ส่วนราชการ	4,628.625	ไร่	หรือร้อยละ	73.93
ประเภทอื่น ๆ	520.030	ไร่	หรือร้อยละ	8.31
รวม	6,260.228	ไร่		

พื้นที่สวนสาธารณะปัจจุบัน	3,187.415	ไร่		
รวมพื้นที่สวนสาธารณะทั้งสิ้น	9,447.643	ไร่		
ประชากรที่คาดประมาณการปี พ.ศ.2545	9.43	ล้านคน		
คิดเป็นสัดส่วนต่อประชากร	1.62	ตารางเมตร ต่อ คน		

ตารางที่ 2.6 สัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรและการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามมาตรฐาน

ปี พ.ศ	คาดประมาณ จำนวนประชากร ต.ร.ม./คน (ล้านคน)	พื้นที่สวน สาธารณะ ปัจจุบัน (ไร่)	สัดส่วน สวนต่อ ประชากร ต.ร.ม./คน (ปัจจุบัน)	มาตรฐานสวนสาธารณะต่อประชากร		
				1 ตร.ม./คน เพิ่มพื้นที่ (ไร่)	2 ตร.ม./คน เพิ่มพื้นที่ (ไร่)	3 ตร.ม./คน เพิ่มพื้นที่ (ไร่)
2539	5.57*	3,019.915	86	461.76	3943.48	10906.91
2540	5.64*	3,187.415	91	338.06	3863.55	10914.52
2545	9.43		0.55	2,650.09	8487.58	19162.58
2550	10.20		0.50	3,187.58	9562.58	22312.58
2555	11.00		0.46	3,687.58	10562.58	24312.58

ที่มา : การคาดการณ์ประชากรตั้งแต่ปี 2550 มาจาก ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

(ปรับปรุงครั้งที่ 1) * จำนวนประชากรตามสถิติทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ.2540

ข้อเสนอแนะการจัดหาสวนสาธารณะ จากการคาดการณ์จำนวนประชากร และสรุปข้อมูลสวนสาธารณะที่มีในปัจจุบันกับพื้นที่สำรวจเพิ่มเติมสามารถสรุปได้ ดังนี้

ในเขตเมืองชั้นใน มีสวนสาธารณะอยู่ในปัจจุบันถึง 70 แห่ง คิดเป็น 1,257.253 ไร่ และอาจพัฒนาได้อีก 93 แห่ง คิดเป็นพื้นที่รวม 2,421 ไร่ แต่ปรากฏว่าสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชาชนยังไม่ถึง 1 ตารางเมตรต่อคน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นมาก

ในเขตต่อเมืองหรือเขตชั้นกลางทางฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นเขตพื้นที่ศึกษาได้แก่ เขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนา หนองแขม บางแค ภาษีเจริญ จะมีสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชาชนไม่ถึง 1 ตารางเมตรต่อคน ยกเว้นในพื้นที่เขตสวนหลวง ประเวศ พระโขนง บางนา จะมีสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชาชนเกิน 2 ตารางเมตรต่อคน เนื่องจากเป็นที่ตั้งของสวนหลวง ร.9 และบึงรับน้ำหนองบอน ซึ่งมีพื้นที่รวมกันถึง 1,150 ไร่

ในพื้นที่เขตชั้นนอกซึ่งมีประชากรน้อยกว่าพื้นที่เมืองชั้นในและชั้นกลาง ประกอบกับมีที่ดินสาธารณะอยู่หลายแห่ง ถ้าสามารถพัฒนาได้ในช่วง 5 ปี จะเพิ่มสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรได้เกิน 2 ตารางเมตรต่อคน โดยเฉพาะพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียนมีพื้นที่ถึง 2,735 ไร่

ถ้าสามารถพัฒนาได้จะเป็นสวนสาธารณะระดับเมือง ที่ช่วยเพิ่มสัดส่วนสวนสาธารณะต่อประชากรของกรุงเทพมหานครในภาพรวม และเป็นประโยชน์ต่อประชากรทางฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 2.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประชากร พื้นที่ก.ท.ม. พื้นที่สวนสาธารณะ พ.ศ. 2480 - 2536

กลุ่มพื้นที่เขต	สวนสาธารณะ ที่มีปัจจุบัน		พื้นที่สำรวจเพิ่มเติมและคาดว่าจะพัฒนาได้									
			โรงเรียน-วัด		ที่สาธารณะ		ราชการ		อื่นๆ		รวม	
	แห่ง	พ.ท (ไร่)	แห่ง	พ.ท (ไร่)	แห่ง	พ.ท (ไร่)	แห่ง	พ.ท (ไร่)	แห่ง	พ.ท (ไร่)	แห่ง	พ.ท (ไร่)
เขตเมืองชั้นใน (22 เขต)	70	1251.253	27	94.346	4	1.527	18	985.27	44	89.125	93	1170.68
ดอนเมือง หลักสี่ สายไหม บางเขน	6	86.429	9	18.655	14	151.24	5	22.93	5	198.125	33	390.95
ลาดพร้าว บึงกุ่ม คันนายาว วังทองหลาง บางกะปิ สะพานสูง	5	370.197	31	18.81	11	92.24	3	62.19	8	25.00	53	198.24
สวนหลวง ประเวศ พระโขนง บางนา	4	1151.748	-	-	5	214.325	4	298.30	15	126.18	24	638.805
คลองสามวา มีนบุรี	4	164.89	1	48	6	212.05	-	-	1	1.5	8	261.55
หนองจอก	1	35	-	-	13	183.94	-	-	-	-	13	183.94
ลาดกระบัง	2	50.13	7	1.405	-	-	1	52.42	6	49.71	14	103.535
ทวีวัฒนา ดลิ่งชัน หนองแขม บางแค ภาษีเจริญ	5	13.66	14	6.375	1	1.9	4	33.12	9	22.41	28	413.805
บางบอน จอมทอง ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ บางขุนเทียน	2	63.425	3	3.76	2	63.00	7	2824.39	13	7.98	25	2899.135
กรุงเทพมหานคร	99	3187.415	92	191.351	56	920.222	42	4628.625	101	520.03	291	6260.228

ที่มา : กองสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคม และสำนักงานเขตต่างๆ
สำนักผังเมือง สรุปรวบรวมข้อมูล เดือนมิถุนายน 2541

2.5 แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการการออกแบบสวนสาธารณะ

การจัดสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อการจัดเป็นสวนสาธารณะ จะแตกต่างกันออกไปแต่ละพื้นที่ แต่จะมีหลักการเพื่อประเมินหาแนวทางในการวางแผนออกแบบ ดังนี้ โดยการพิจารณาจาก

1. ลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่นั้น ๆ
2. ลักษณะของประชาชนในเขตนั้น ๆ
3. ลักษณะของพื้นที่ และ ลักษณะของภูมิอากาศ
4. แผนผังการใช้ที่ดิน และการจราจรของสถานที่นั้น ๆ ในปัจจุบันและในอนาคต
5. ราคาและจำนวนของพื้นที่ที่จัดหา
6. สถานที่พักอาศัยและแหล่งการค้า

เมื่อมีการตรวจสอบถึงพื้นที่ที่จะจัดเป็นสวนสาธารณะที่เหมาะสมได้แล้วขั้นต่อไปก็ควรพิจารณาถึง ขนาดของพื้นที่ที่เหมาะสมซึ่งอาจเปรียบเทียบกับจำนวนประชาชนในเขตบริการนั้น ๆ หรือเปรียบเทียบกับจำนวนพื้นที่ทั้งหมด สัดส่วนที่พอเหมาะระหว่างการใช้ที่โดยทั่วไปและสวนสาธารณะ ส่วนการประเมินพื้นที่ที่เป็นสวนสาธารณะต่อจำนวนประชากร คือจำนวนประชากร 1,000 คน ควรใช้พื้นที่ที่เป็นสวนสาธารณะประมาณ 25 ไร่

การจัดระบบของการใช้พื้นที่จำเป็นต้องมีขึ้นสำหรับเมืองทั่วไป เพื่อเป็นหลักประกันว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ก็ยังคงมีพื้นที่สำหรับเป็นสวนสาธารณะอยู่เหมือนเดิมถึงแม้ว่าจำนวนประชากรจะเพิ่มขึ้นอีกมากก็ตาม

ลักษณะที่ดีของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ คือ

1. ให้ความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับสวนสาธารณะแต่ละระดับต่าง ๆ
2. ให้ความปลอดภัยแก่ผู้มาใช้บริการ
3. มีการดูแลรักษาที่ดี มีความสะอาด อนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่สวยงามตามธรรมชาติไว้

หลักการออกแบบสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (Principle of Design for Park and Recreation)

การวางแผนรูปแบบต่าง ๆ ของสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจนั้นจำเป็นต้องทราบถึงหลักการต่าง ๆ ที่จำเป็นก่อนการออกแบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ออกแบบให้ทุกอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Everything must have a Purpose)

เข้าใจถึงสภาพพื้นที่ว่าเป็นอย่างไร สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่จะจัดให้มีขึ้นมีอะไรบ้างเพื่อจัดแบ่งให้เป็นการพิจารณาเริ่มแรกในการออกแบบควรวิเคราะห์พื้นที่ที่จะเป็นสวนสาธารณะนั้นควรทำความเข้าใจ

การกำหนดหรือมีจุดมุ่งหมายในการออกแบบภายในสวนสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญในการจัดวางตำแหน่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการออกแบบสวนสาธารณะระดับต่าง ๆ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ

- ความสัมพันธ์ระหว่างสวนสาธารณะและสิ่งแวดล้อม (Park to Surroundings)
- ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของพื้นที่ที่ใช้กับสภาพแวดล้อมเดิม (Use areas to Site)
- ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับพื้นที่ที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ (Use areas to Use Areas)
- ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งก่อสร้างกับพื้นที่ที่ใช้ให้เป็นประโยชน์อื่น ๆ (Major Structure to Use Areas)
- ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ (Minor Structure to Minor Structure)

2. การออกแบบต้องทำเพื่อประชาชน (Design Must be for people)

การดำเนินการในขั้นตอนการออกแบบสิ่งสำคัญ คือ ต้องทราบถึงความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ให้บริการ ผู้ออกแบบต้องทำการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการออกแบบ เพื่อการออกแบบจัดการที่เหมาะสมกับความต้องการของมนุษย์ในการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสามารถสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์และเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ทุกอย่างที่ได้รับการออกแบบเพื่อประชาชนต้องให้เห็นแล้วว่า จะให้ได้ผลเป็นที่พึงพอใจและเป็นบรรทัดฐานของการพัฒนาจิตใจด้วย

3. ออกแบบให้ใช้งานได้ดีและมีความสวยงาม (Both Function and Aesthetics Must be Satisfied) ในการออกแบบควรออกแบบให้มีความสัมพันธ์กันทั้งประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม โดยยึดหลักความสมดุลระหว่างเงินและคุณค่าของมนุษย์ (Balance of dollar and Human Values)

4. การหาข้อมูลจากประสบการณ์ (Establish a Substantial Experience) มนุษย์สามารถออกแบบให้เป็นไปตามที่ความต้องการได้ตามความเหมาะสมจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ออกแบบและผู้ให้บริการ

4.1 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (Establish an Appropriate Experience) สถานที่แต่ละแห่งมีลักษณะที่แตกต่างกันการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถทำได้โดย

- การออกแบบให้เข้ากับสถานที่นั้น ๆ (Suit to Personality of place) ความแตกต่างของสถานที่ขึ้นอยู่กับสภาพทางธรรมชาติดังนั้นจึงมีอยู่ 2 วิธี ที่จะทำให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ คือ

4.2 การต่อเติมทางด้านวัตถุ คือ การต่อเติมจากสภาพพื้นที่นั้น ๆ ทำให้ดูเหมือนว่าเกิดจากสถานที่นั้นจริง ๆ

4.3 การระมัดระวังในการออกแบบเนื่องจากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบริเวณนั้น

- ออกแบบให้เหมาะกับผู้ใช้งาน (Suit to Personality of Use) ต้องทราบถึงความต้องการของผู้ใช้ พยายามนำเอาเอกลักษณ์ที่บุคคลทั่วไปชอบมาไว้ในงานออกแบบทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้จะได้มีโอกาสใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดความรู้สึกสบายใจในขณะที่ใช้บริการในสถานที่นั้น ๆ

- ออกแบบให้เหมาะกับการใช้งาน (Suit to Personality of Function) ออกแบบพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ให้เหมาะกับการใช้งานและความต้องการของผู้ใช้

- ออกแบบให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะ (Suit to Scale) การออกแบบจะเกี่ยวเนื่องกับสัดส่วน 2 อย่าง คือ สัดส่วนของมนุษย์ (Human Scale), สัดส่วนเนื่องจากความเร็ว (Speed Scale)

5. มีสิ่งที่ต้องการทางด้านเทคนิคเพียงพอ (Satisfy Technical Requirement) ความต้องการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้ คือ

- ขนาด (Site) การออกแบบจำเป็นต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของพื้นที่นั้น ๆ ก่อน

- ปริมาณ (Quantities) ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการใช้ หรือ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชน

- ผลกระทบเนื่องจากธรรมชาติ (Orientation to Natural Forces) การกำหนดตำแหน่งของสถานที่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเรื่อง ทิศทางแดดลม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่สวนสาธารณะ

6. การออกแบบให้ประหยัดมากที่สุด (Meet Needs for Lowest Possible Cost) ในการออกแบบพยายามหลีกเลี่ยงการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และเสนอสิ่งที่ต้องการมากที่สุด ต้องมีการปรึกษากันเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการจริง ๆ แล้วนำสิ่งนั้นมาเปรียบเทียบกับจำนวนงบประมาณที่มีอยู่ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการและมีความสมดุลกับงบประมาณที่มีอยู่ โดยมีสิ่งที่คำนึงถึง คือ

- หาความสมดุลระหว่างความต้องการและงบประมาณ (Balance of Needs and Budget)
- การใช้สภาพพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Use of Existing Site Resources)
- จัดหาวัสดุที่เหมาะสมในการก่อสร้างต่าง ๆ (Provision of Appropriate Structural Materials)
- จัดหาต้นไม้ให้เหมาะสม (Provision of Appropriate Plant Materials)
- ให้ความสนใจเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ (Attention to Details)

7. การจัดและออกแบบให้มีการดูแลรักษาง่าย (Provide for Supervision Ease) อิสรและเสรีภาพเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการในการออกแบบควรคิดถึงข้อนี้ไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ข้อความที่เป็นการเชื้อเชิญหรือห้าม โดยการกำหนดการวางตำแหน่งสิ่งต่าง ๆ และทิศทางการเดินทางที่เหมาะสมแทน

สรุป ในการออกแบบสวนสาธารณะขั้นต้นสิ่งสำคัญต้องคำนึงถึงผู้ใช้ ลักษณะของการใช้สถานที่และสัดส่วนของสิ่งต่าง ๆ การออกแบบต้องมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ถูกใจผู้ใช้หรือประชาชนทั่วไปโดยต้องคิดถึงความงามและประโยชน์ใช้สอยควบคู่กันไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบ

สามารถแยกออกเป็น การวิเคราะห์ข้อมูล , การวิเคราะห์สถานที่ และ การประกอบขึ้นเป็นโครงร่างในขั้นการออกแบบ

1. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) จากการศึกษาและค้นคว้าต้องนำข้อมูลที่ได้มาลำดับความสัมพันธ์กันให้ถูกต้องเป็นหมวดหมู่ ตามความเป็นจริงและความจำเป็นที่ต้องใช้ การจัดความสัมพันธ์ของแต่ละส่วน (Program Relationship) เป็นการจัดหมวดหมู่เพื่อให้ถูกต้องตรงตามจุดมุ่งหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้

2. การวิเคราะห์สถานที่ (Site Design Process) สามารถทำได้โดยการสำรวจสถานที่ (Survey) ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลจากประชาชน (program development) , การศึกษาข้อมูลภายในสถานที่ (inventory of on – site factors) และ การศึกษาข้อมูลนอกสถานที่ (inventory of off – site factors)

การศึกษาข้อมูลจากประชาชน (program development) เป็นการสอบถามถึงความต้องการของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้นและพื้นที่โดยรอบเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตพร้อมทั้งหาแนวทางเพื่อการแก้ปัญหานั้น ๆ

การศึกษาข้อมูลภายในสถานที่ (inventory of on – site factors) เป็นการหาข้อมูลจากภายในพื้นที่จริง โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ข้อมูลจากสิ่งที่มีมนุษย์ทำขึ้น ได้แก่ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ระบบสาธารณูปการต่าง ๆ และ ข้อมูลจากธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ สภาพทางธรรมชาติความลาดเอียงของพื้นที่ พรรณไม้ สัตว์ป่า อุณหภูมิ สภาพอากาศ ทิศทางแดด – ลม เป็นต้น

การศึกษาข้อมูลนอกสถานที่ (inventory of off – site factors) เป็นการหาข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจเกี่ยวเนื่องกัน และมีผลกระทบต่อพื้นที่หรือสถานที่ที่ต้องการออกแบบนั้น ๆ ด้วย เช่น ลักษณะการใช้พื้นที่ สภาพแวดล้อมโดยรอบเขตพื้นที่ เสี่ยง กลิ่น และ ทิวทัศน์ ตำแหน่งสถานที่สาธารณะหรือส่วนราชการ การสัญจรโดยรอบ เป็นต้น

3. การประกอบขึ้นเป็นโครงร่าง (Synthesis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการสอบถาม , สัมภาษณ์ และข้อมูลจากพื้นที่และอื่น ๆ มาร่างเป็นแบบร่าง (Design Concept) เพื่อเป็นการกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ โดยรวมเพื่อหาความสัมพันธ์ในเรื่องของลักษณะพื้นที่และการใช้งานวิเคราะห์เพื่อหาข้อผิดพลาดและหาแนวทางแก้ไขเพื่อให้ได้ผลที่ดีและสมบูรณ์ที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านในเขตพื้นที่การปกครอง 5 เขต คือ ดลิ่งชัน หนองแขม ภาษีเจริญ ทวีวัฒนา บางแค โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลด้านนโยบายและแผนงาน ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่ แผนผังการใช้ที่ดิน ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยการสำรวจ , การสังเกต และการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการหาพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน และจัดทำผังแม่บทเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยไว้ดังนี้คือ

- 3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดิน

ประชากร คือ ขอบเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย 50 เขต การปกครอง มีขนาดของพื้นที่ 1,569 ตารางกิโลเมตร

กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 5 เขตการปกครอง คือ ดลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม ทวีวัฒนา บางแค ขนาดของพื้นที่ 186.36 ตารางกิโลเมตร

3.1.1.2 ด้านความต้องการของประชาชน

ประชากร คือ จำนวนประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยภายในเขตพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ในเขตพื้นที่ที่รัฐมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวแทนจำนวนประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยภายในเขตพื้นที่ ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ในเขตพื้นที่ที่รัฐมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) เป็นวิธีการหาค่าศักยภาพของพื้นที่โดยทำการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าข้อมูลและแบบสำรวจ เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดปัจจัย (factor) ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาการใช้ที่ดินที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของกิจกรรม โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และโปรแกรมทางสถิติในการวิเคราะห์

แบบสำรวจ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ โดยการศึกษาการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในพื้นที่ศึกษาทำให้รู้ถึงปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม นโยบายและแผนการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐาน

1. ศึกษาสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน
  - 1.1 ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
  - 1.2 ประเภทการใช้ที่ดินแบ่งตามกฎหมายผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร
  - 1.3 กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินและราคาที่ดิน
  - 1.4 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่
2. ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่
  - 2.1 สภาพธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน
  - 2.2 ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน
  - 2.3 ลักษณะภูมิอากาศ และทิศทางแดด - ลม

- 2.4 ระบบการจราจร และระบบขนส่งมวลชน
- 2.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- 2.6 ลักษณะขนาดของชุมชน , พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built-up Area)
- 2.7 สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่าง ๆ ของพื้นที่ในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อปัจจัยในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษา ในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในด้าน เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความต้องการ , พฤติกรรมและกิจกรรมของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษาในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับเมือง

3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเมื่อสร้างเสร็จแล้ว (แบบสำรวจ , เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA , แบบสัมภาษณ์) ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้ง

3.2.2.2 ดำเนินการแก้ไขเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. ผศ.เอี่ยมพร วิสมหมาย อาจารย์ประจำคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ร.ศ.เลิศวิทย์ รังสิรักษ์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. ผ.ศ.วิเชียร สุวรรณรัตน์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. นายนราวัฒน์ เลิศวิทยาวิวัฒน์ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคใต้
5. อาจารย์อัฉรา สืบสินธ์สกุลไชย อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.2.3 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขและนำไปปฏิบัติต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารโดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ แผนที่ แผนผังการใช้ที่ดิน ภาพถ่ายทางอากาศ เอกสาร แผนงาน และนโยบายจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจจากสถานที่จริง โดยการศึกษาสภาพการใช้ที่ดิน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ แล้วจัดบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการวิจัยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาค่าศักยภาพของพื้นที่

3.3.3 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ และการประเมินค่าซึ่งจำแนกตามความคิดเห็น ความต้องการ พฤติกรรมและกิจกรรม ของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อการจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่ ที่มีศักยภาพในเขตพื้นที่ศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

1. ความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามความต้องการ (FUNCTION)
2. การจัดผังบริเวณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถิติแล้วผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะนำไปกำหนดเป็นแนวความคิดในการจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านภายในเขตพื้นที่ศึกษา

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพโดยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ปรับค่าคะแนนปัจจัยสำคัญเป็นฐานเดียวกัน โดยใช้สูตรคณิตศาสตร์

$$P_{ij}^* = \frac{P_{ij} - P_j(\min)}{P_j(\max) - P_j(\min)} \times K$$

P_{ij}^* = ค่าคะแนนหรือตัวเลขที่แปลงอยู่ในมาตราส่วน 0-10 แล้ว
ของข้อมูลของตัวประกอบ i ในพื้นที่ j

P_{ij} = ข้อมูลดิบของตัวประกอบ i ในพื้นที่ j

$P_j(\min)$ = ค่าคะแนนข้อมูลที่น้อยที่สุดของตัวประกอบ i ในพื้นที่ j

$P_j(\max)$ = ค่าคะแนนข้อมูลที่มากที่สุดของตัวประกอบ i ในพื้นที่ j

K = ค่าช่วงคะแนน คือค่าฐานที่กำหนดใช้ในการศึกษาเท่ากับ 10

2. การถ่วงน้ำหนักคะแนนปัจจัย เป็นการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัย โดยนำค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละปัจจัยไปคูณกับค่าคะแนนที่ได้ปรับเป็นฐานเดียวกันแล้วในแต่ละปัจจัย

3. การจัดกลุ่มศักยภาพของพื้นที่ เป็นการหาพื้นที่ ที่มีศักยภาพจากการถ่วงน้ำหนักปัจจัยแล้ว โดยการนำค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยมารวมกันเพิ่มหาค่าคะแนนสูงสุด

แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษาในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้วิธีการหาค่าความถี่ร้อยละทั้งหมด ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จะใช้เป็นข้อกำหนดแนวความคิดในการออกแบบผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านในเขตพื้นที่ชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านกรณีศึกษา คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ 5 เขตการปกครอง คือ ดุสิต , หนองแขม , ภาษีเจริญ , ทวีวัฒนา และบางแค ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา ซึ่งทำการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต , สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสำรวจและเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS เป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน

2. ด้านความต้องการของประชาชน โดยศึกษาถึงความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนผู้ที่อาศัยภายในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ภายในเขตรับบริการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่านโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต , การสอบถาม โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่ที่มีศักยภาพภายในเขตพื้นที่ศึกษาให้มีลักษณะและรูปแบบตามความต้องการของประชาชน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสำรวจจากพื้นที่กรณีศึกษา เป็นการศึกษาค่าการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยแยกการศึกษาออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

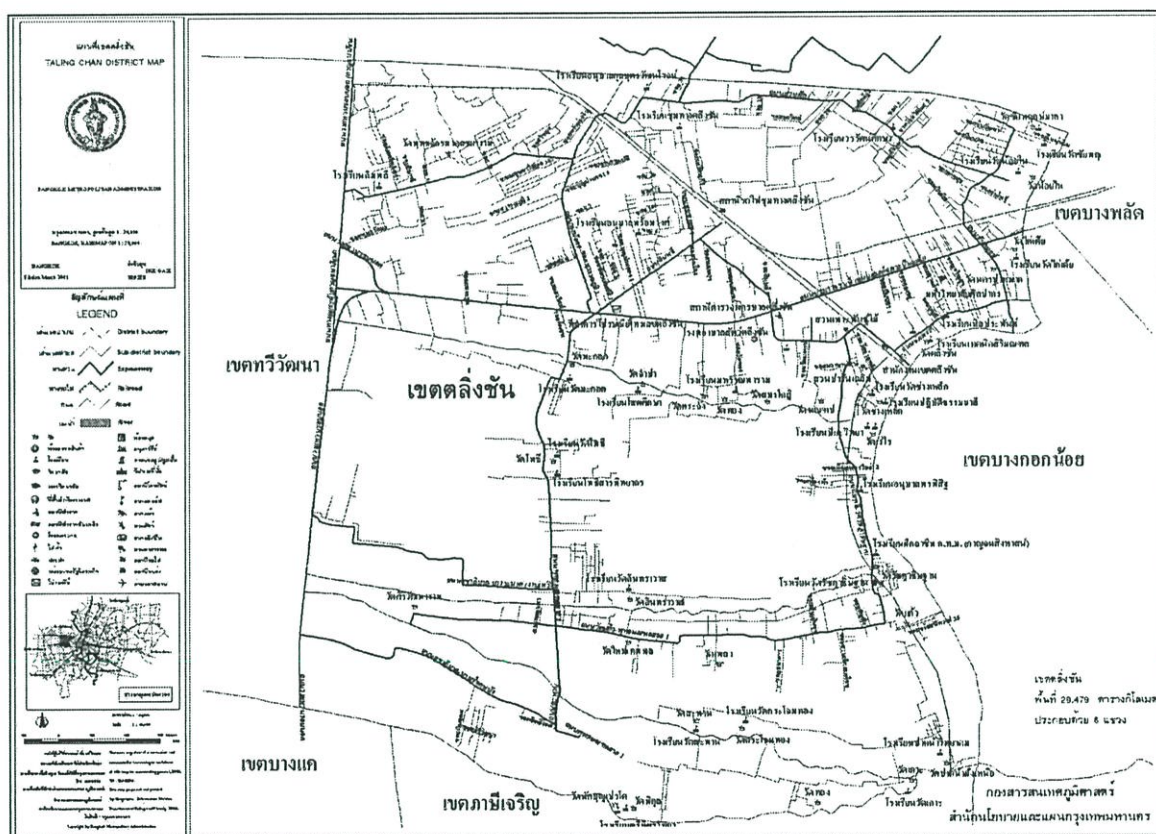
4.1.1 สภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน พื้นที่กรณีศึกษา คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยพื้นที่ 5 เขตการปกครอง คือ ดุสิต , ภาษีเจริญ , หนองแขม , ทวีวัฒนา , บางแค มีขนาดของพื้นที่ 186.36 ตารางกิโลเมตร โดยแยกรายละเอียดตามเขตการปกครองดังนี้

เขตตลิ่งชัน

ข้อมูลพื้นฐานของเขตตลิ่งชัน

ลักษณะโดยทั่วไปของเขตตลิ่งชันที่ตั้ง เขตตลิ่งชันจัดเป็นเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 32.855 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.09 ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตภาษีเจริญ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตทวีวัฒนา

รูปที่ 4.1 แผนที่เขตตลิ่งชัน

ประวัติความเป็นมา แต่เดิมมาเขตตลิ่งชันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดธนบุรีตั้งอยู่บริเวณคลองบางกอกน้อย ตำบลบางบำหรุ ท้องที่อำเภอบางกอกน้อย ต่อมาได้ย้ายไปตั้งที่ปากคลองวัดไก่อี๋ยง ริมคลองบางกอกน้อย อำเภอตลิ่งชัน และในราวปี พ.ศ. 2457 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมายังอยู่ที่ริมทางรถไฟสายใต้ ตำบลคลองชักพระ เมื่อมีการปฏิรูปการปกครองในเขตนครหลวง โดยการรวมเอาจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค เป็น "จังหวัดนครหลวง

กรุงเทพมหานคร” และรวมเอาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรีซึ่งเป็นราชการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็น “องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร” ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 พ.ศ. 2514 นอกจากนั้นยังรวมเอาเทศบาลนครกรุงเทพกับเทศบาลนครธนบุรีซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเป็นเทศบาลนครหลวงต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง เพียงองค์กรเดียวอำเภอตลิ่งชันจึงเป็นอำเภอหนึ่งของกรุงเทพมหานคร และต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเขตจนถึงปัจจุบันสำหรับสำนักงานเขตตลิ่งชันก็ยังตั้งอยู่ที่เดิมและสามารถจะเดินทางเข้าถึงเขตได้ถึง 3 ทาง คือทางรถยนต์ จากถนนจรัญสนิทวงศ์เข้าสู่แยกบางขุนนนท์, จากถนนบรมราชชนนีจากถนนกาญจนาภิเษกทางเรือ จากท่าพระจันทร์ โดยเรือหางยาว ทางรถไฟจากสถานีรถไฟธนบุรีถึงสถานีรถไฟบางระมาด หน้าที่ว่าการเขตตลิ่งชันประมาณ 3.50 กิโลเมตรปัจจุบันเขตตลิ่งชันได้มีการแบ่งพื้นที่การปกครองเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในด้านการบริการให้กับประชาชน แยกเป็นเขตทวีวัฒนา โดยใช้ถนนกาญจนาภิเษกเป็นเส้นแบ่ง

ตารางที่ 4.1 การแบ่งเขตการปกครองเขตตลิ่งชันแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 แขวง ดังนี้

ลำดับที่	แขวง	พื้นที่ (ตาราง ก.ม.)	จำนวนหมู่บ้าน
1.	คลองชักพระ	1.251	
2.	ตลิ่งชัน	5.381	15
3.	ฉิมพลี	8.730	11
4.	บางพรหม	5.875	15
5.	บางระมาด	9.337	23
6.	บางเชือกหนัง	5.350	12
	รวม	32.850	76

ที่มา : สำนักงานเขตตลิ่งชัน , การแบ่งเขตการปกครองเขตตลิ่งชัน (พ.ศ.2544)

ลักษณะสภาพชุมชนและการคมนาคมเขตตลิ่งชันเป็นเขตหนึ่งในเขตชั้นนอก ได้ถูกแบ่งเขตการปกครองแยกออกไปเขตทวีวัฒนาอีกเขตหนึ่งเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2541 โดยถูกตัดพื้นที่ออกไป 2 แขวง คือ แขวงทวีวัฒนา และแขวงศาลาธรรมสพน์ ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 6 แขวงด้วยกัน คือ

แขวงคลองซั๊กพระ แขวงตลิ่งชันแขวงฉิมพลี แขวงบางระมาด แขวงบางพรหมและแขวงบางเขือก
หน้า

สภาพดั้งเดิม

เขตตลิ่งชันเป็นเขตที่มีสภาพพื้นที่คล้ายเกาะ คือ ล้อมรอบด้วยคลองทั้ง 4 ด้านปัจจุบัน
จากการแบ่งพื้นที่ทำให้เขตตลิ่งชันถูกตัดจากการเป็นเกาะ แต่ก็ยังคงมีน้ำล้อมรอบถึง 3 ด้าน

ทิศเหนือ	คลองมหาสวัสดิ์
ทิศใต้	คลองบางเขือกหน้า
ทิศตะวันออก	คลองซั๊กพระ และคลองบางกอกน้อย
ทิศตะวันตก	เขตทวีวัฒนา

และนอกจากคลองใหญ่ทั้ง 3 ด้านที่เป็นคลองหลักแล้ว พื้นที่ภายในยังประกอบด้วยคลองเล็ก
คลองน้อยอีกถึงคลอง ทั้งที่เป็นคูคลอง โดยธรรมชาติและคูคลองที่ขุดขึ้นมาเพื่อการชลประทาน
การเกษตรกรรมและเพื่อการคมนาคม ซึ่งทำให้เป็นเขตที่มีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมทางน้ำหนา
แน่นมาตั้งแต่อดีต การคมนาคมส่วนใหญ่ใช้เรือเป็นพาหนะ รวมทั้งบ้านเรือนของประชาชนและวัด
ต่าง ๆ ก็จัดตั้งอยู่ริมน้ำ เพราะสะดวกแก่การเดินทางอีกทั้งใช้พื้นที่การเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ริม
คลอง ฉะนั้น ริมคลองต่าง ๆ จึงเต็มไปด้วยสวนนานาชนิด ทั้งสวนไม้ยืนต้น สวนกล้วยไม้ สวนพืช
ผัก

สภาพปัจจุบัน

ขณะนี้เขตตลิ่งชันกำลังพัฒนา และมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่อง
จากมีการตัดถนนบรมราชชนนี ถนนคูชานนลอยฟ้าบรมราชชนนี ถนนกาญจนาภิเษก ถนนพุทธ-
มณฑลสาย 1 ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญที่ทำให้พื้นที่เขตตลิ่งชันมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
นอกจากถนนบรมราชชนนียังประกอบด้วยถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนซั๊กพระ ถนนสวนผัก ถนน
ชัยพฤกษ์ และถนนทุ่งมั่งคั่ง ฉะนั้น จากสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านคมนาคม จึงทำให้บรรดาเจ้า
ของสวนและเจ้าของที่ริมถนนต่าง ๆ ต่างก็หันมาขายที่ดินแทนการลงทุนทำสวน เพราะที่ดินมี
ราคาสูงมาก ซึ่งให้ผลคุ้มค่ากว่าจึงทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ ขึ้น บริเวณที่ถนนตัดผ่านโดยเฉพาะพื้นที่
บางส่วนถูกจำกัดให้เป็นพื้นที่สีเขียว ได้แก่ แขวงบางระมาด แขวงบางพรหม แขวงบางเขือกหน้า
และแขวงฉิมพลี จึงทำให้มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมายมีผู้นิยมเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
เนื่องจากบริเวณพื้นที่สีเขียวปลอดจากมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนการขยายตัวด้าน
เศรษฐกิจในพื้นที่เขตตลิ่งชันนั้น ยังคงชะลออยู่และนอกจากการตัดถนนสายสำคัญเหล่านี้ นอกจากจะ
มีการขยายตัวด้านหมู่บ้านจัดสรรแล้ว ยังมีกิจการร้านอาหาร สวนอาหารเกิดขึ้นมากมาย ทั้งริม
ถนนบรมราชชนนี และถนนสายต่าง ๆ เป็นที่นิยมของผู้ชอบแสวงหาอาหารอร่อยบรรยากาศดี ซึ่งก็
เป็นส่วนหนึ่งของการขยายตัวด้านเศรษฐกิจในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

อาชีพและการใช้ที่ดิน

เนื่องจากพื้นที่ของเขตดลิ่งชั้นด้านในยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพเก่าแก่จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประมาณ 80 % ประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ การทำนา การทำสวนเช่น สวนผัก สวนผลไม้ สวนไม้ดอกต่าง ๆ อาชีพรองลงมา ได้แก่ ค้าขาย รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนที่เข้ามาอยู่ใหม่ในเรื่องการใช้ที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมนั้น เนื่องจากเขตดลิ่งชั้นมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มรอบด้วยคลองทั้ง 3 ด้าน เมื่อถึงฤดูน้ำมีน้ำท่วมขังในพื้นที่ ซึ่งน้ำจะพัดพาเอาตะกอนปุ๋ยต่าง ๆ มาทิ้งไว้ในพื้นที่จึงทำให้พื้นที่เขตดลิ่งชั้นอุดมไปด้วยปุ๋ยต่าง ๆ เหมาะกับการปลูกพืชผล เขตดลิ่งชั้นจึงเป็นแหล่งผลการเกษตรแหล่งใหญ่ที่ส่งผลผลิตออกสู่ตลาดในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น

การทำสวนผัก เกษตรกรในเขตดลิ่งชั้น ปัจจุบันมีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการทำนาทำสวนพืชผักเพิ่มขึ้น เพราะทำให้ผลคุ้มค่ากว่าเดิมที่เป็นสวนไม้ยืนต้น ในเขตดลิ่งชั้นพบว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่เป็นไร่สวนผัก คือ พื้นที่ทุกแขวงเว้นแขวงคลองชักพระ จะมีการปลูกพืชผัก โดยเฉพาะผักจีน เช่น คะน้า กุยช่าย ฯลฯ และสวนพืชผักสวนครัว จำพวก ตะไคร้ หน่อพริก ข่า มะกรูดซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสามารถทำรายได้ไม่น้อย

สวนผลไม้และไม้ยืนต้น แต่เดิมเกษตรกรเขตดลิ่งชั้น ประกอบอาชีพทำสวนไม้ยืนต้นเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันลดระดับลงเนื่องจากประสบกับภาวะน้ำท่วมอย่างหนัก ปี 2518 และปี 2526 ทำให้การเปลี่ยนแปลงใช้ที่ดินจากการปลูกพืชเพื่อหวังผล เป็นการขยายพันธุ์ไม้ โดยวิธีการตอนและเพาะชำอันได้แก่ มะม่วง กระท้อน กัลยไม้ ทุเรียน มะพร้าว ฯลฯ เพราะให้ผลรวดเร็วคุ้มค่า อย่างไรก็ตามพื้นที่ปลูกไม้ผลก็ยังมีเหลืออยู่บ้างรองลงมาจากการทำสวนผัก คือมีปลูกในทุกแขวง ยกเว้นแขวงคลองชักพระ

ไม้ดอกไม้ประดับ มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากการทำนา การทำสวนไม้ยืนต้นมาเป็นการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และขยายพันธุ์ไม้ ได้แก่ กัลยไม้ เยอร์บีร่า กุหลาบ โดยใช้พื้นที่ปลูกเป็นอันดับ 3 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

ข้อมูลทั่วไปของแขวงต่าง ๆ

แขวงคลองชักพระ

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขตดลิ่งชั้น มีพื้นที่ 1.251 ตร.กม.คิดเป็น 781 : 875 ไร่ ไม่มีการแบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นเขตเทศบาลเดิม

ลักษณะภูมิประเทศ	มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มักจะประสบภัยน้ำท่วม
การคมนาคม	มีการคมนาคมที่ค่อนข้างสะดวก ทางรถยนต์
การประกอบอาชีพ	ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ และรับจ้าง
การบริการสาธารณะสุขต่าง ๆ	มีไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ มีโรงเรียนระดับประถม ศึกษา 5 โรงเรียน ศูนย์สาธารณสุข 1 แห่ง มีวัด 5 วัด

แขวงตลิ่งชัน

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเขตตลิ่งชัน มีพื้นที่ทั้งหมด 5.381 ตาราง ก.ม. คิดเป็น 3,361.125 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 430.75 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มักจะประสบปัญหาสภาวะน้ำท่วม เป็นประจำทุกปี ช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ส่วนใหญ่บริเวณทางด้านทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่แขวงซึ่งอยู่ติดคลอง

การคมนาคม มีการคมนาคมที่ค่อนข้างสะดวก ทางรถยนต์โดยถนนลาดยาง 4 สาย ได้แก่ ถนนชัยพฤกษ์ ถนนสวนผัก ถนนชักรพระ ถนนบรมราชชนนี มีทางรถไฟสายใต้ จากสถานีรถไฟธนบุรีถึงสถานีรถไฟชุมทางตลิ่งชันและจากสถานีรถไฟชุมชนบางซื่ออีก 1 ทาง การคมนาคมทางน้ำยังใช้ในการขนส่งผลผลิตไปยังปากคลองตลาด

การเกษตร ลักษณะดินในแขวงตลิ่งชันเหมาะกับการปลูกพืชผัก

การประกอบอาชีพและรายได้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรลดน้อยลง และมีบ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมาย ประชาชนประกอบอาชีพหลากหลาย

การบริการสาธารณะสุขต่าง ๆ มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน น้ำประปาเข้าถึงไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะหมู่ 12, 13 โทรศัพท์ยังมีไม่ทั่วถึง มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 4 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน ศูนย์สาธารณสุข 2 แห่ง ศูนย์เกษตร 1 แห่ง วัด 4 วัด และมูลนิธิบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ (ศูนย์โยเร) 1 แห่ง ศาลเจ้า 1 แห่ง

แขวงฉิมพลี

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเขตตลิ่งชัน มีพื้นที่ทั้งหมด 8.730 ตาราง ก.ม. คิดเป็นไร่ 5,456.25 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 2,666.1 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 หมู่

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มกับลุ่มเล็กน้อย ส่วนใหญ่อยู่บริเวณทิศใต้ของพื้นที่

การคมนาคม มี 3 ทาง ทางรถยนต์ มีถนน 5 สาย คือ (1) ถนนบรมราชชนนี(2) ถนนทุ่งมังกร (3) ถนนสวนผัก (4) ถนนกาญจนาภิเษก (5) ถนนฉิมพลี ทางน้ำใช้คลองเป็นทางสัญจร ทางรถไฟมีรถไฟสายใต้ผ่านหมู่ 2 - 11

การเกษตร ส่วนใหญ่ทำสวนปลูกพืชผัก ไม้ดอก และไม้ผล การประกอบอาชีพและรายได้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร

บริการสาธารณะต่าง ๆ มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน น้ำประปามีเป็นส่วนใหญ่ขาดหมู่ 6, 7 บางส่วนแต่ยังไม่ครบ สถานีตำรวจ 1 แห่ง สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 7 กรมบังคับคดี ศูนย์วิจัย-อุบัติเหตุแห่งชาติ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข สำนักงานขนส่งสาขา 2 ศูนย์สาธารณสุข 1 แห่ง วัด 5 วัดมีการรวมกลุ่มแม่บ้านเกษตร 1 กลุ่ม กลุ่มยุวเกษตร 2 กลุ่ม กลุ่มเกษตรกรทำสวน 1 กลุ่ม

แขวงบางระมาด

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของเขต มีพื้นที่ทั้งหมด 9.337 ตาราง ก.ม. คิดเป็นไร่ 5,835.625 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 1,728.5 ไร่ มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 23 หมู่

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบสลับกับลุ่มเล็กน้อย ส่วนใหญ่อยู่บริเวณหมู่ 1,2,3

การคมนาคม มีทางรถยนต์ ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ถนนบางระมาด ถนนวัดประดู่ถนน วัดแก้ว – เงิน – ทอง ยังใช้การคมนาคมทางน้ำในการขนส่งพืชผลการเกษตร

การเกษตร ทำสวน ปลูกไม้ผล และพืชผัก การประกอบอาชีพและรายได้ประชาชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร นอกนั้นประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพอื่น

บริการสาธารณะต่าง ๆ มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน น้ำประปามีเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ครบทุกหมู่บ้าน โทรศัพท์ยังไม่ครบทุกหมู่บ้าน มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 4 โรงเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน วัด 4 วัด มีกลุ่มส่งเสริมการปลูกพืชผักเพื่อการส่งออก 1 แห่ง

แขวงบางพรม

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเขตตลิ่งชัน มีพื้นที่ทั้งหมด คิดเป็น 2,916.87 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 1,182 ไร่ มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 15 หมู่

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มสลับกับลุ่มมาก พื้นที่ราบลุ่มบริเวณหมู่ 2 และหมู่อื่น ๆ กระจัดกระจาย พื้นที่ลุ่มมากบริเวณหมู่ 4,5,6,7

การคมนาคม มีการคมนาคมทางรถยนต์ค่อนข้างสะดวก มีถนนจากปากซอยจรัลสนิทวงศ์ 35 ถนนวัดแก้ว – พุทธมณฑลสาย 1 ถนนบางพรม ถนนเข้าวัดกระโจมทอง ทางน้ำยังใช้คลองในการขนส่งผลผลิต

การเกษตร ทำสวน ปลูกพืชผัก ไม้ผล และไม้ดอก

การประกอบอาชีพและรายได้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ที่เหลือประกอบอาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ เพราะมีการอพยพเข้ามาอยู่

บริการสาธารณะต่าง ๆ มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน มีน้ำประปาใช้เป็นส่วนใหญ่มาก 98 % ชาวหมู่ 4 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 4 โรงเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน มีวัด 7 วัด กลุ่มแม่บ้าน 1 กลุ่ม กลุ่มเกษตรกร 1 กลุ่ม

แขวงบางเขื่อนหนึ่ง

ที่ตั้งและอาณาเขต ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเขตตลิ่งชัน มีพื้นที่ทั้งหมด 3,486 ตาราง ก.ม. คิดเป็นไร่ 2,178.75 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,183 ไร่ มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 หมู่

ลักษณะภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นลุ่มสลับกับลุ่มมาก พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่บริเวณหมู่ 1,4 และปัจจุบันเปลี่ยนแปลงเป็นหมู่บ้านตัดสรรจำนวนมาก และหมู่ 7 บางส่วน

การคมนาคม มีการคมนาคมทางรถยนต์ค่าจ้างไม่สะดวก มีถนนพุทธมณฑลสาย 1 ถนนกาญจนาภิเษก ซอยเงินอุดม ทางน้ำยังใช้คลองในการคมนาคมขนส่งผลผลิตการเกษตร ผลผลิตการ-เกษตรส่วนใหญ่เป็นพวกพืชผัก ไม้ผลและไม้ดอก

การประกอบอาชีพและรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ที่เหลือประกอบอาชีพรับราชการ รับจ้างและค้าขาย รายได้เฉลี่ยของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี

บริการสาธารณสุขต่าง ๆ มีไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน น้ำประปามีเพียงบางหมู่ ชาติหมู่ 11 บางส่วน หมู่ 12 บางส่วน หมู่ 3 หมู่ 5 (เฉพาะริมคลองบางเชือกหนัง) โทรศัพท์สาธารณสุขมีเพียงบางจุดมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 โรงเรียน มีวัด 3 วัด โบสถ์คริสต์ 1 แห่ง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1 กลุ่ม

การศึกษาเขตตลิ่งชันมีโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 29 โรงเรียน กระจายอยู่ตามแขวงต่าง ๆ ทุกแขวงโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 5 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 โรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ 8 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน

ศาสนา

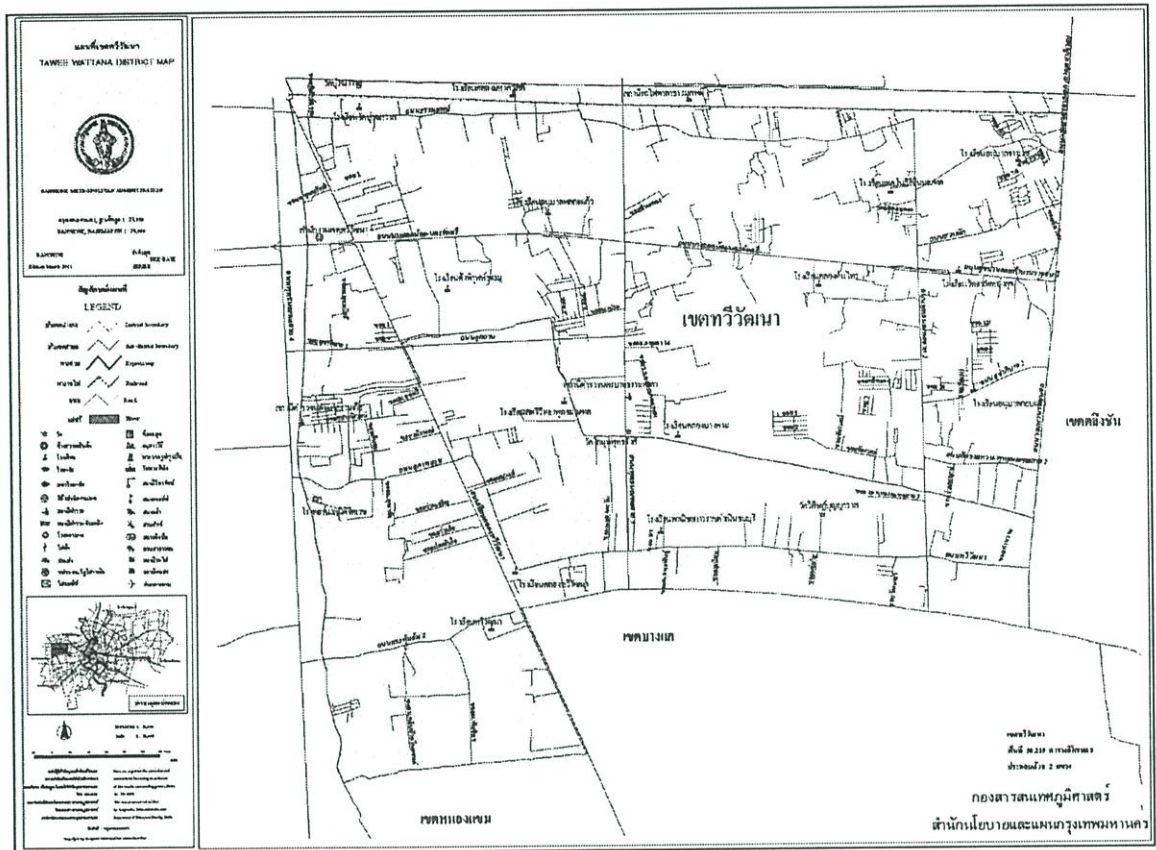
ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ วัดยังคงเป็นจุดศูนย์รวมสำคัญเพื่อใช้ประกอบพิธีทำบุญทางศาสนา เช่น ทำบุญตักบาตรในวันพระ วันเข้าพรรษา ออกพรรษา การทอดผ้าป่า ทอดกฐินส่วนใหญ่แล้ววัดต่าง ๆ จะตั้งอยู่บริเวณริมน้ำ ซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิม เพราะอาศัยการคมนาคมทางน้ำเป็นหลัก และเนื่องจากชาวตลิ่งชันส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ จึงนิยมที่จะสร้างวัดขึ้นตามศรัทธา เขตตลิ่งชันจึงมีวัดอยู่จำนวนมากและตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่ห่างกันมากนัก ฉะนั้น การทำนุบำรุงดูแลรักษาและการทำบุญของประชาชนจึงต้องกระจายกันไป วัดในเขตตลิ่งชันทั้งหมด 29 วัด

เขตทวีวัฒนา

ที่ตั้ง ปัจจุบันเขตทวีวัฒนา มีพื้นที่ 50.219 ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ 1. แขวงทวีวัฒนา มี 9 หมู่บ้าน 2. แขวงศาลาธรรมสพน์มี 19 หมู่บ้าน มีบ้านเรือนประชาชนจำนวน 21,719 หลังประชากรจำนวน 51,559 คน

แนวเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตตลิ่งชัน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตบางแค และเขตหนองแขม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสามพราณ และอำเภอพุทธมณฑล จ.นครปฐม

รูปที่ 4.2 แผนที่แสดงเขตทวีวัฒนา

ประวัติความเป็นมา

สำนักงานเขตทวีวัฒนา เดิมมีฐานะเป็น "ตำบลทวีวัฒนา" อยู่ในพื้นที่การปกครองของอำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นรูปแบบราชการบริหารส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 และมีรูปแบบการปกครองแบบท้องถื่น คือ เทศบาลนครธนบุรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 จนกระทั่งได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และฉบับที่ 25 ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 ให้รวมจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า "นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" โดยให้รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี เป็น "องค์การบริหาร นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" และเทศบาลนครกรุงเทพกับเทศบาลธนบุรี เป็น "องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี" และเทศบาลนครกรุงเทพกับเทศบาลธนบุรี เป็น "เทศบาลนครหลวง" เมื่อมีการจัดตั้งรูปแบบการปกครองนครหลวงขึ้นใหม่ เป็น "กรุงเทพมหานคร" ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 อำเภอตลิ่งชัน จึงเปลี่ยนฐานะเป็น "เขตตลิ่งชัน" และ "ตำบลทวีวัฒนา" เปลี่ยนฐานะเป็น "แขวงทวีวัฒนา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร" และโดยเหตุผลที่พื้นที่ของเขตตลิ่งชันมีอาณาเขตกว้างขวาง มีการสาธารณูปโภคเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การปกครอง

การให้บริการและความสะดวกของประชาชน จึงได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2540 เปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตตลิ่งชัน และตั้งเขตทวีวัฒนา ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2541 เป็นต้นไป และประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 5 มีนาคม 2541 เปลี่ยนแปลงเขต หมู่บ้านในท้องที่เขตทวีวัฒนา แบ่งการปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ แขวงทวีวัฒนา และแขวงศาลาธรรมสพน์ ปัจจุบันเขตทวีวัฒนา มีพื้นที่ 50.219 ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 2 แขวง ได้แก่ แขวงทวีวัฒนา มี 9 หมู่บ้าน แขวงศาลาธรรมสพน์ มี 19 หมู่บ้าน มีบ้านเรือนประชาชน 21,719 หลัง ประชากร 51,559 คน

สภาพพื้นที่ และเศรษฐกิจ

สภาพภูมิประเทศ ประกอบด้วยคูคลองจำนวนมาก ทั้งที่เป็นคูคลองธรรมชาติ และคูคลองที่ขุดขึ้นมาเพื่อใช้ในการชลประทาน การเกษตรกรรม และเพื่อการคมนาคมทางน้ำ ประชาชนตั้งบ้านเรือนพักอาศัยอยู่ริมคลอง ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร มีการเพาะปลูกพืชผักหมุนเวียนตลอดทั้งปี สวนไม้ดอก สวนไม้ประดับ สวนผลไม้ และทำนาข้าว ที่ทำชื่อเสียงและนำรายได้ให้กับเกษตรกรมาก ได้แก่ การปลูกกล้วยไม้ นอกจากนี้ยังมีทางด่วนเฉลิมพระเกียรติ (ทางคู่ขนานลอยฟ้า) เชื่อมระหว่างพื้นที่กับเขตเมืองชั้นใน โครงการตัดถนนในพื้นที่ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ อาทิ เช่น โครงการถนนสามแยกไฟฉาย - พุทธมณฑลสาย 2 โครงการถนนเลียบทางรถไฟสายใต้ การคมนาคมทางน้ำ เนื่องด้วยเดิมพื้นที่เขตมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จึงมีคลองต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งใช้ประโยชน์เป็นทั้งแหล่งน้ำและการคมนาคม ปัจจุบันเมื่อมีการตัดถนนผ่านประชาชนจึงหันมาใช้ในการคมนาคมทางบกแทน ความสำคัญของการคมนาคมทางน้ำจึงลดน้อยลง คลองสายหลักที่ยังใช้เป็นเส้นทางคมนาคม คือคลองมหาสวัสดิ์ ส่วนคลองอื่น ๆ ใช้เป็นเพียงขนส่งพืชผลเกษตรกรรม

การคมนาคมทางบก ในพื้นที่เขตมีถนนหลักและถนนรอง รวม 35 สาย

ตารางที่ 4.2 แสดงรายชื่อถนน ขนาด ต่างๆภายในเขตทวีวัฒนา

ลำดับที่	ชื่อถนน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ความกว้าง (ม.)	ความยาว(ม.)
1.	บรมราชชนนี	กรมทางหลวง	60.00	9,000
2.	กาญจนาภิเษก	กรมทางหลวง	80.00	5,300
3.	อุทยาน	สำนักการโยธา	90.00	4,000
4.	สวนผัก	สำนักการโยธา	14.00	1,700
5.	ทวีวัฒนา	สำนักการโยธา	16.00	6,400
6.	พุทธมณฑล สาย 2	สำนักการโยธา	50.00	5,400

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อถนน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ความกว้าง (ม.)	ความยาว(ม.)
7.	พุทธมณฑล สาย 3	สำนักการโยธา	50.00	5,600
8.	ศาลาธรรมสพน์	สำนักการโยธา	16.00	7,400
9.	เลียบบคลองทวีวัฒนา	สำนักการโยธา	20.00	7,200
10.	สุขาภิบาลกอบแก้ว	สำนักงานเขต	16.00	1,500
11.	สุขาภิบาลบางระมาด	สำนักงานเขต	16.00	1,300
12.	สุขาภิบาลบางเข็กหนึ่ง	สำนักงานเขต	16.00	1,200
13.	ลัดนิมไสว	สำนักงานเขต	-	-
14.	แยกถนนเลียบบคลองทวีวัฒนา	สำนักงานเขต	16.00	2,000
15.	เลียบบคลองเนินทราย	สำนักงานเขต	16.00	2,100
16.	เลียบบคลองปทุม	สำนักงานเขต	16.00	2,100
17.	ซอยโรงเรียนวัดปุรณาวาส	สำนักงานเขต	8.00	400
18.	ซอยโรงเรียนคลองบางพรหม	สำนักงานเขต	16.00	1,300
19.	ซอยโรงเรียนตั้งพิรุณธรรม	สำนักงานเขต	16.00	1,000
20.	ซอยโรงเรียนคลองตันไทร	สำนักงานเขต	14.00	1,100
21.	ซอยกาญจนาภิเษก	สำนักงานเขต	-	-
22.	ซอยอัยเวศย์	สำนักงานเขต	-	-
23.	ซอยหมู่บ้านกาญจนา	สำนักงานเขต	14.00	1,700
24.	ซอยหมู่บ้านปิ่นเกล้า	สำนักงานเขต	14.00	700
25.	ซอยหมู่บ้านเปรมวดี	สำนักงานเขต	14.00	1,900
26.	ซอยหมู่บ้านกอบแก้ว	สำนักงานเขต	16.00	1,500
27.	ซอยเพชรพลอย	สำนักงานเขต	-	-
28.	ซอยใบห่อ	สำนักงานเขต	-	-
29.	ซอยประทับใจ	สำนักงานเขต	-	-
30.	ซอยพิทักษ์ธรรม	สำนักงานเขต	-	-
31.	ซอยพลอยงาม	สำนักงานเขต	-	-

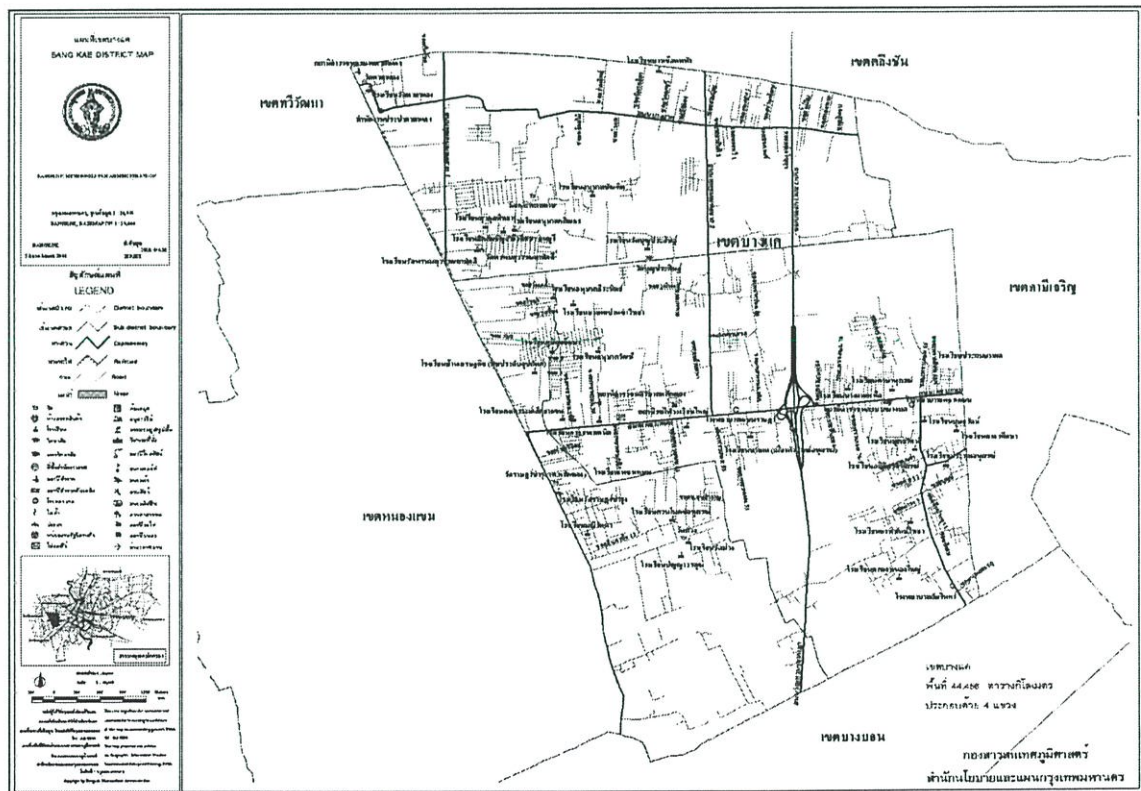
ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อถนน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ความกว้าง (ม.)	ความยาว(ม.)
32.	ซอยสถานีรถไฟศาลาธรรมสพน์	สำนักงานเขต	-	-
33.	ซอยเปรมวดี	สำนักงานเขต	-	-
34.	ซอยโรงเรียนสตรีวิทยา 3	สำนักงานเขต	-	-
35.	ซอยประชาอุดมสุข	สำนักงานเขต	14.00	300

ที่มา : สำนักงานเขตทวีวัฒนา , ข้อมูลเส้นทางการถนนและคมนาคม(พ.ศ.2544)

เขตบางแค ข้อมูลเขตบางแค

<u>ประชากร</u>	ชาย	81,714	คน
	หญิง	88,613	คน
	รวม	170,327	คน

รูปที่ 4.3 แผนที่เขตบางแค

อาณาเขต

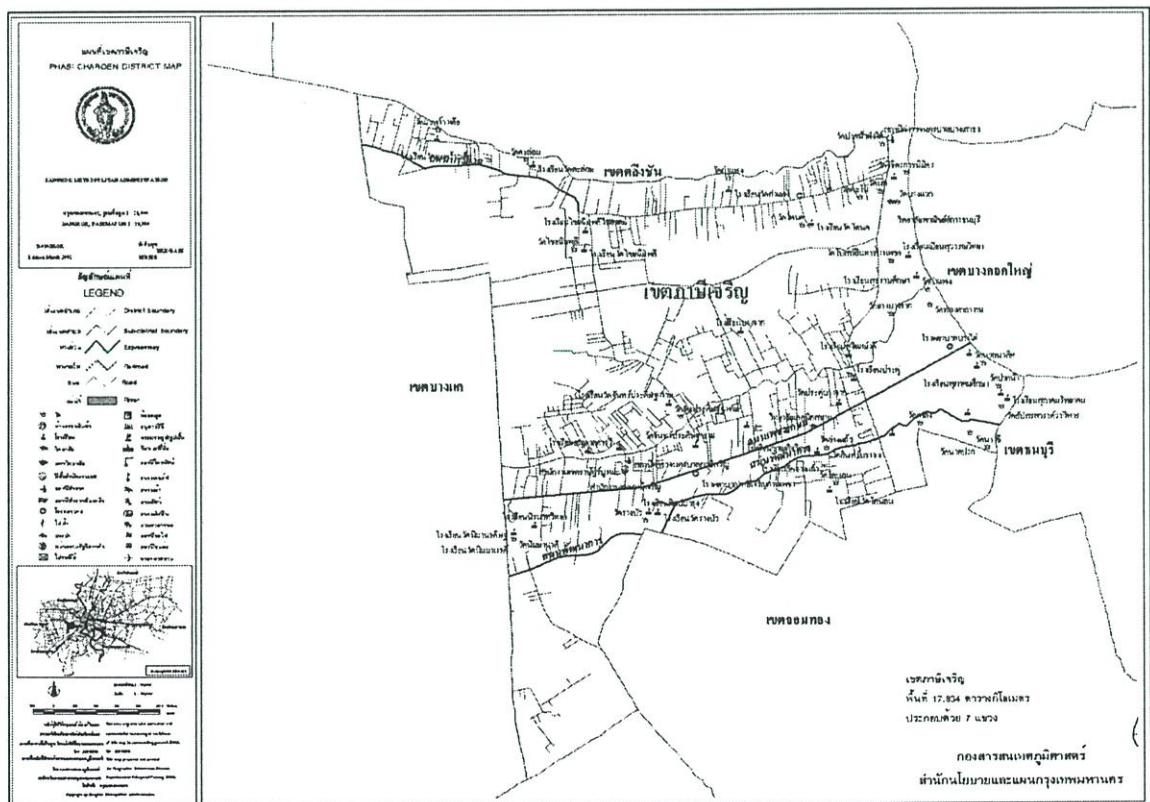
- ทิศเหนือ จรดเขตสิงขร และ เขตทวีวัฒนา โดยใช้ คลองบางเขื่อนหนั่ง เป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศใต้ จรดเขตบางบอน โดยใช้คลองบางโคลัด เป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศตะวันออก จรดเขตภาษีเจริญ โดยใช้ คลองพระยาราชมนตรี และ คลองลัดตากลิ้น เป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศตะวันตก จรดเขตหนองแขม โดยใช้ ขอบทางซอยเพชรเกษม 69 ฝั่งตะวันออก และคลองทวีวัฒนาฝั่งตะวันออกเป็นเส้นแบ่งเขต

พื้นที่การปกครอง

รวมพื้นที่การปกครอง 46.55 ตารางกิโลเมตร

1. แขวงบางแค มีหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 10.50 ตารางกิโลเมตร
2. แขวงบางแคเหนือ มีหมู่บ้าน จำนวน 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 12.50 ตารางกิโลเมตร
3. แขวงบางไผ่ มีหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 15.80 ตารางกิโลเมตร
4. แขวงหลักสอง มีหมู่บ้านจำนวน 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่ 7.75 ตารางกิโลเมตร

เขตภาษีเจริญ

รูปที่ 4.4 แสดงแผนที่เขตภาษีเจริญ

สภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ เขตภาษีเจริญมีพื้นที่ 17.18 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็น 1 ใน 50 สำนักงานเขต ของกรุงเทพมหานคร และเป็น 1 ใน 15 สำนักงานเขต ที่ตั้งอยู่ในเขตฝั่งธนบุรีเดิม มีอาณาเขตติดต่อกับแนวท้องที่สำนักงานเขตข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตตลิ่งชัน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตจอมทอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตบางกอกใหญ่และเขตธนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตบางแค

สภาพภูมิศาสตร์ทั่วไป เขตภาษีเจริญเป็นเขตชั้นนอก ทางด้านฝั่งธนบุรีของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นกิ่งชนบทและกิ่งชุมชนเมือง พื้นที่ดินโดยทั่วไป มีสภาพเป็นที่ราบลุ่ม มีความอุดมสมบูรณ์ดี อากาศชุ่มชื้นตลอดปี เหมาะสำหรับปลูกพืชผัก ผลไม้ แต่ปัจจุบันจากจำนวนพื้นที่ทั้งหมดเหลือพื้นที่ทางการเกษตรเพียง 8,804 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนเกษตรเป็นชุมชนเมืองมีมากขึ้น มีตึก อาคารพาณิชย์ คอนโดมิเนียม และหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมายทำให้พื้นที่การเกษตรลดลงทุกปี

ประวัติความเป็นมา

ประวัติดั้งเดิมเริ่มจาก พระยาพิสดมภ์สมบัตินิรินุรณ นามเดิมว่า ยิ้ม ต้นสกุลพิศลยบุตร รับราชการ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตำแหน่ง เป็นหลวงภาษีวิเศษ , พระภาษีสมบัตินิรินุรณ และพระยาพิสดมภ์สมบัตินิรินุรณซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในสมัยนั้น และประชาชนทั่วไปเรียกท่านว่า"เจ้าสัว" พระยาพิสดมภ์สมบัตินิรินุรณ เป็นเจ้าของเรือกลไฟลำแรกของคนไทย รับส่งผู้โดยสารและสินค้า ระหว่างกรุงเทพ ฯ - สิงคโปร์ ในปี พ.ศ. 2401 พระยาพิสดมภ์สมบัตินิรินุรณเป็นผู้ดำริในการขุดคลองภาษีเจริญ เริ่มตั้งแต่ แม่น้ำท่าจีน ที่ตำบลดอนไก่อี จังหวัดสมุทรสาคร ถึงคลองบางกอกใหญ่ใกล้วัดปากน้ำภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรีเพื่อเป็นการ สัจจรทางน้ำ โดยมุ่งเน้นการส่งอ้อยและน้ำตาล จากต่างจังหวัดเข้าสู่กรุงเทพ ฯ ซึ่งในปีเถาะ พ.ศ. 2401 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้า ฯ ให้พระภาษี-สมบัตินิรินุรณ เป็นแม่กองงาน ขุดคลอง ยาว 620 เส้น กว้าง 7 วา พระราชทานค่าจ้างเป็นเงิน 112,800.- บาท ขุดแล้วเสร็จในปีมะเมีย พ.ศ. 2415 ชาวบ้านจึงเรียกคลองนี้ว่า "คลองภาษีเจริญ" ตามนามของแม่กองงานต่อมารมีราษฎรย้ายมาอยู่ริมคลองภาษีเจริญมากขึ้นเป็นชุมชนใหญ่ จึงได้ตั้งเป็นอำเภอภาษีเจริญ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2442 มีอาคารที่ทำการอยู่วัดรางบัว ริมคลองภาษีเจริญ แขวงบางหว้า อยู่ที่นี่ 75 ปี สถานที่คับแคบไม่สะดวกในการบริการประชาชนได้ทั่วถึง ประกอบกับทางราชการได้สร้างถนนเพชรเกษมและตรอกซอยขึ้นมากมาย การเดินทางสัญจรไป - มาทางเรือจึงลดน้อยลง คุณทิพย์ นิยมเหตุ คหบดีได้บริจาคที่ดินริม ซอยเพชรเกษม 54 ให้สร้างอาคาร ที่ทำการอำเภอใหม่ และให้สร้างสถานีตำรวจนครบาลภาษีเจริญด้วย จึงได้สร้างอาคารที่ทำการใหม่ขึ้น และย้ายมาอยู่เมื่อปี พ.ศ.

2517 จนถึงปัจจุบันส่วนชื่ออำเภอภาษีเจริญนั้น เดิมเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดธนบุรี ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2442 ต่อมาทางราชการให้รวมจังหวัดพระนคร กับจังหวัดธนบุรี เป็นจังหวัดเดียวกันเรียกว่า กรุงเทพมหานคร และชื่ออำเภอภาษีเจริญเป็นเขตภาษีเจริญ ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 มีฐานะเป็นหน่วยการปกครองของ กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 อำเภอภาษีเจริญ ได้รับการสถาปนาตั้งเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2442 ครบ 100 ปี ในปี พ.ศ. 2542

จำนวนประชากร พื้นที่และจำนวนครัวเรือน

จำนวนประชากร

ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น	140,293	คน
เป็นชาย	67,603	คน
เป็นหญิง	72,690	คน
จำนวนครัวเรือน	41,160	ครัวเรือน

ประชากรของเขตภาษีเจริญ ตั้งเดิมอาศัยอยู่ริมคลองภาษีเจริญเป็นชุมชนขนาดใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ปัจจุบันความเจริญเริ่มขยายตัวมากขึ้น ถนนเริ่มเข้ามาแทนที่ ทำให้มีประชากรเข้าอยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตภาษีเจริญเป็นจำนวนมาก

ข้อมูล ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544

แหล่งข้อมูล: ฝ่ายปกครอง เขตภาษีเจริญ

สภาพทางเศรษฐกิจ

เป็นเขตที่มีประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ประมาณ 70 %

และประกอบอาชีพทำสวนด้าน การเกษตร ประมาณ 30 %

การคมนาคม

ในพื้นที่เขตภาษีเจริญจะมีด้วยการ 2 ทาง คือ

ทางบก เขตภาษีเจริญมีถนนสายหลักและรอง จำนวน 5 แห่ง คือ

ถนนสายหลัก ถนนเพชรเกษม สำนักงานโยธาฯดูแล

ถนนสายรอง ถนนบางแวก ถนนเทอดไท ถนนสายศาลธนบุรี ถนนรัชมิงคลประสาธน์

การคมนาคมทางน้ำ ในพื้นที่มี 69 คลอง แต่คลองที่ใช้ในการขนส่งทางเรือ ได้แก่

คลองภาษีเจริญ คลองบางแวก คลองพระยาราชมนตรี คลองบางกอกใหญ่ คลองบางเขื่อน

สถานที่สำคัญ

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 13 แห่ง คือ

คลอง มีจำนวน 6 แห่ง คือ 1. คลองภาษีเจริญ 2. คลองคลองบางกอกใหญ่

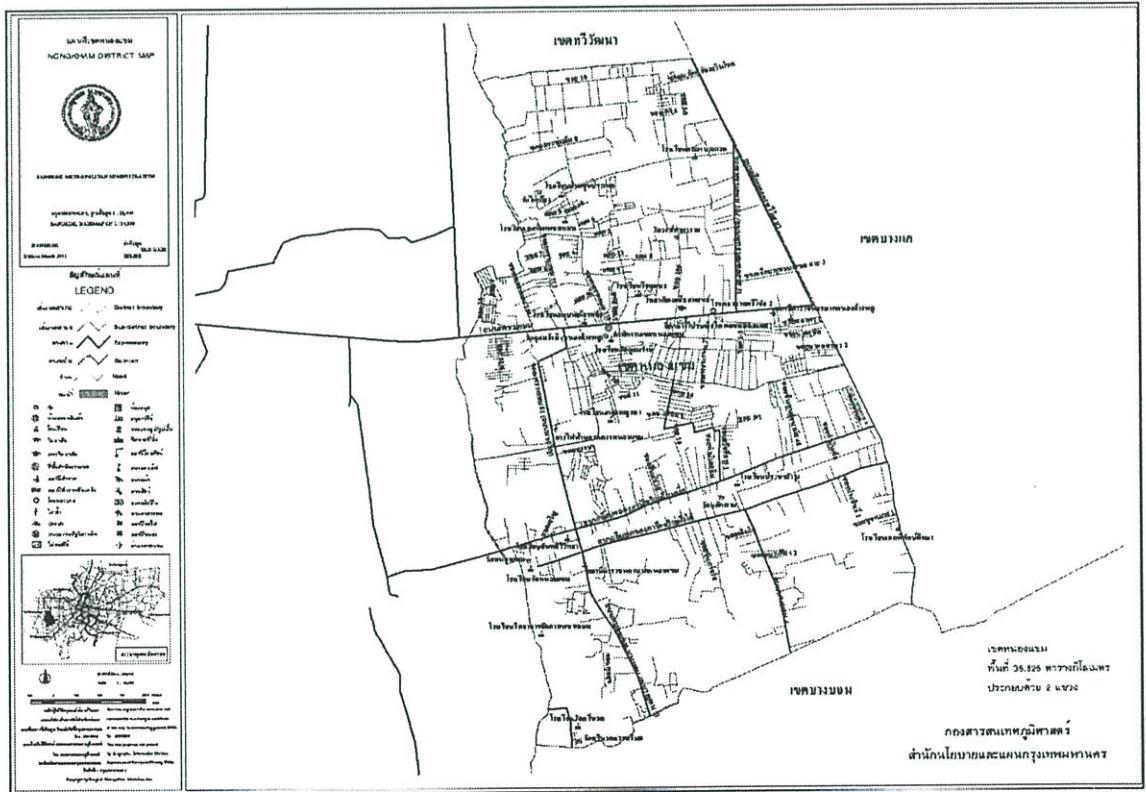
3. คลองบางด้ว 4. คลองบางด่าน 5. คลองบางแวกวัด 6. คลองบางเขื่อน

มีจำนวน 27 วัด โบสถ์ มีจำนวน 1 แห่ง ธรรมมาสน์กัญญาเปโต

เขตหนองแขม

สภาพภูมิศาสตร์ สภาพพื้นที่ของเขตหนองแขม เป็นที่ราบลุ่ม เศรษฐกิจดั้งเดิมขึ้นอยู่กับ การเกษตรกรรมทำนา ปัจจุบันสภาพพื้นที่และการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลงไปเขตชุมชนเมือง ขยายตัว จากพื้นที่ชั้นใน คนต่างถิ่นอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพมากขึ้น พื้นที่การ เกษตรถูกแปรเปลี่ยนสภาพเป็นโรงงานอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และหมู่บ้านจัดสรร พื้นที่ เขตหนองแขมมีพื้นที่ 40.53 ตารางกิโลเมตร เป็นชนบทของฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี อาณาเขตดังนี้

- ทิศเหนือ   จรดคลองบางไผ่   ติดต่อกับเขตทวีวัฒนา
- ทิศใต้   จรดคลองหนามแดง   ติดต่อกับเขตบางบอน
- ทิศตะวันออก   จรดคลองทวีวัฒนา   ติดต่อกับเขตบางแค
- ทิศตะวันตก   จรดคลองศรีสำราญและคลองสีวา   ติดต่อกับอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 4.5 แสดงแผนที่เขตหนองแขม

ประวัติความเป็นมา

ตั้งแต่เริ่มเป็นกรุงเทพมหานครใน พ.ศ.2501 ได้ตราพระราชกฤษฎีกา ตั้งอำเภอหนองแขม ซึ่งอยู่ในความปกครองของจังหวัดธนบุรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินใหม่ โดยมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2514 ให้รวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี เป็นจังหวัดเดียวกัน เรียกว่า"นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" หลังจากนั้นได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2514 ให้เปลี่ยน"นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" เป็น "กรุงเทพมหานคร" และแบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็นเขต(อำเภอ) และแขวง (ตำบล) ปี พ.ศ. 2516 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งกรุงเทพออกเป็น 24 เขต อำเภอหนองแขม ซึ่งเปลี่ยนเป็นเขตหนองแขม ขึ้นกับกรุงเทพมหานครที่มาของเขต ที่ว่าการอำเภอหนองแขม เดิมตั้งอยู่ที่บ้านพักคนงาน สมัยก่อนเรียกว่าโรงจับกัง)ของโรงสีสี่เหลี่ยมเสงฮวดปัจจุบัน โดยมีสถานีตำรวจหนองแขม ตั้งติดกันกับบริเวณโรงสีที่ได้ชื่อว่า "หนองแขม" เพราะเดิมมีต้นแขมขึ้นอยู่มากตามริมหนองชาวบ้านได้ขุดบ่อไว้ริมหนองเพื่ออาศัยใช้น้ำจืดเรียกกันว่า "บ่อหนองแขม" ครั้นตั้งเป็นตำบลจึงกลายเป็นชื่อของตำบลเมื่อยกฐานะเป็นอำเภอ จึงได้ชื่อว่า "อำเภอหนองแขม"

จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน

จำนวนประชากร เขตหนองแขมมีประชากรเพิ่มเฉลี่ยเดือนละ 500 คน

ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น	106,932	คน
เป็นชาย	51,197	คน
เป็นหญิง	55,735	คน
จำนวนครัวเรือน	39,749	ครัวเรือน

ข้อมูล ณ เดือน เมษายน 2544

แหล่งข้อมูล: ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตหนองแขม

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และรับจ้าง

โดยทั่วไปมีฐานะปานกลาง

การคมนาคมทางบก

ในพื้นที่เขตมีถนนหลักและถนนรองรวม 10 สาย

ถนนที่สำนักงานโยธาดูแล ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเลียบคลอง ภาษีเจริญฝั่งใต้

ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ ถนนเพชรเกษม 69 ถนนเพชรเกษม 81 ถนนบางบอน

3 ถนนบางบอน 5 ถนนพุทธมณฑลสาย 3 ถนนเลียบคลองทวีวัฒนา ถนนที่สำนักงานเขตดูแลได้

แก่ ถนนบางบอน 4

การคมนาคมทางน้ำ

ในพื้นที่ที่มีจำนวน 13 คลอง แต่คลองที่ใช้ในการขนส่งทางเรือมีเฉพาะคลอง
ภาษีเจริญกับคลองทวีวัฒนาเท่านั้น ส่วนคลองอื่น ๆ ชาวบ้านใช้ติดต่อค้าขาย

4.1.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) สภาพทางธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน

พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ 5 เขตการ
ปกครองคือ ดุสิต , หนองแขม , ภาษีเจริญ , ทวีวัฒนา และบางแค

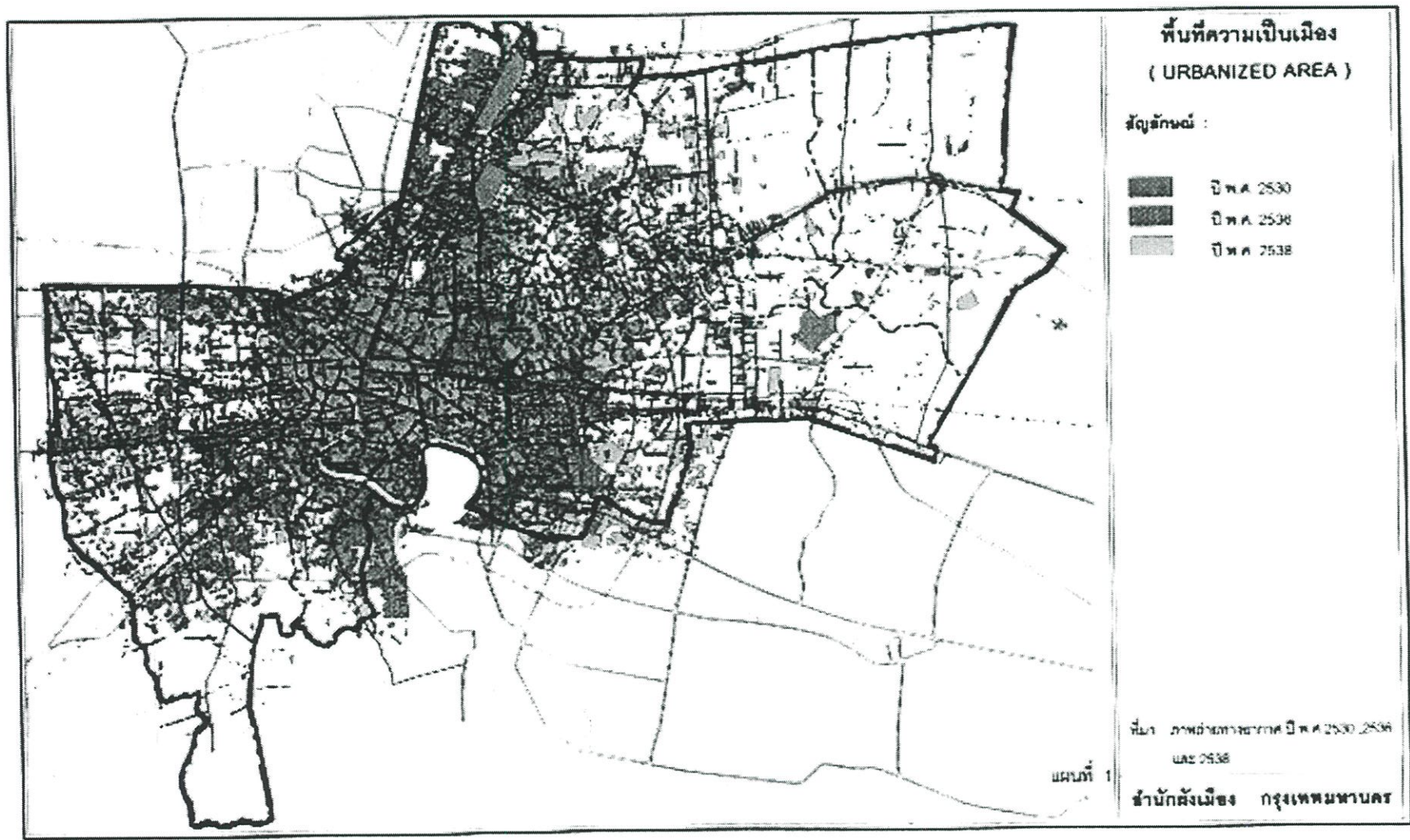
เขตดุสิตและทวีวัฒนา การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากมี
การตัดถนนบรมราชชนนี ถนนคู่ขนานลอยฟ้าบรมราชชนนี ถนนกาญจนาภิเษก ถนนพุทธ-มณฑล
สาย 1 ซึ่งเป็นถนนสายสำคัญที่ทำให้พื้นที่เขตดุสิตมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจาก
ถนนบรมราชชนนียังประกอบด้วยถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนรัชพระ ถนนสวนผัก ถนนชัยพฤกษ์
และถนนทุ่งมั่งคั่งฉะนั้น จากสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านคมนาคม จึงทำให้บรรดาเจ้าของสวนและ
เจ้าของที่ริมถนนต่าง ๆ ต่างก็หันมาขายที่ดินแทนการลงทุนทำสวน เพราะที่ดินมีราคาสูงมาก ซึ่ง
ให้ผลคุ้มค่ากว่าจึงทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ ขึ้น บริเวณที่ถนนตัดผ่านโดยเฉพาะพื้นที่บางสวนถูก
จำกัดให้เป็นพื้นที่สีเขียว

เขตหนองแขมและภาษีเจริญ ปัจจุบันสภาพพื้นที่และการประกอบอาชีพเปลี่ยนแปลง
ไปเขตชุมชนเมืองขยายตัว จากพื้นที่ชั้นใน คนต่างถิ่นอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ
มากขึ้น พื้นที่การเกษตรถูกแปรเปลี่ยนสภาพเป็นโรงงานอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และหมู่บ้าน
จัดสรร เปลี่ยนแปลงจากชุมชนเกษตรเป็น ชุมชนเมืองมีมากขึ้น มีตึก อาคารพาณิชย์ คอนโดมิ
เนียม และหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมากมายทำให้พื้นที่การเกษตรลดลงทุกปี

2) ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน

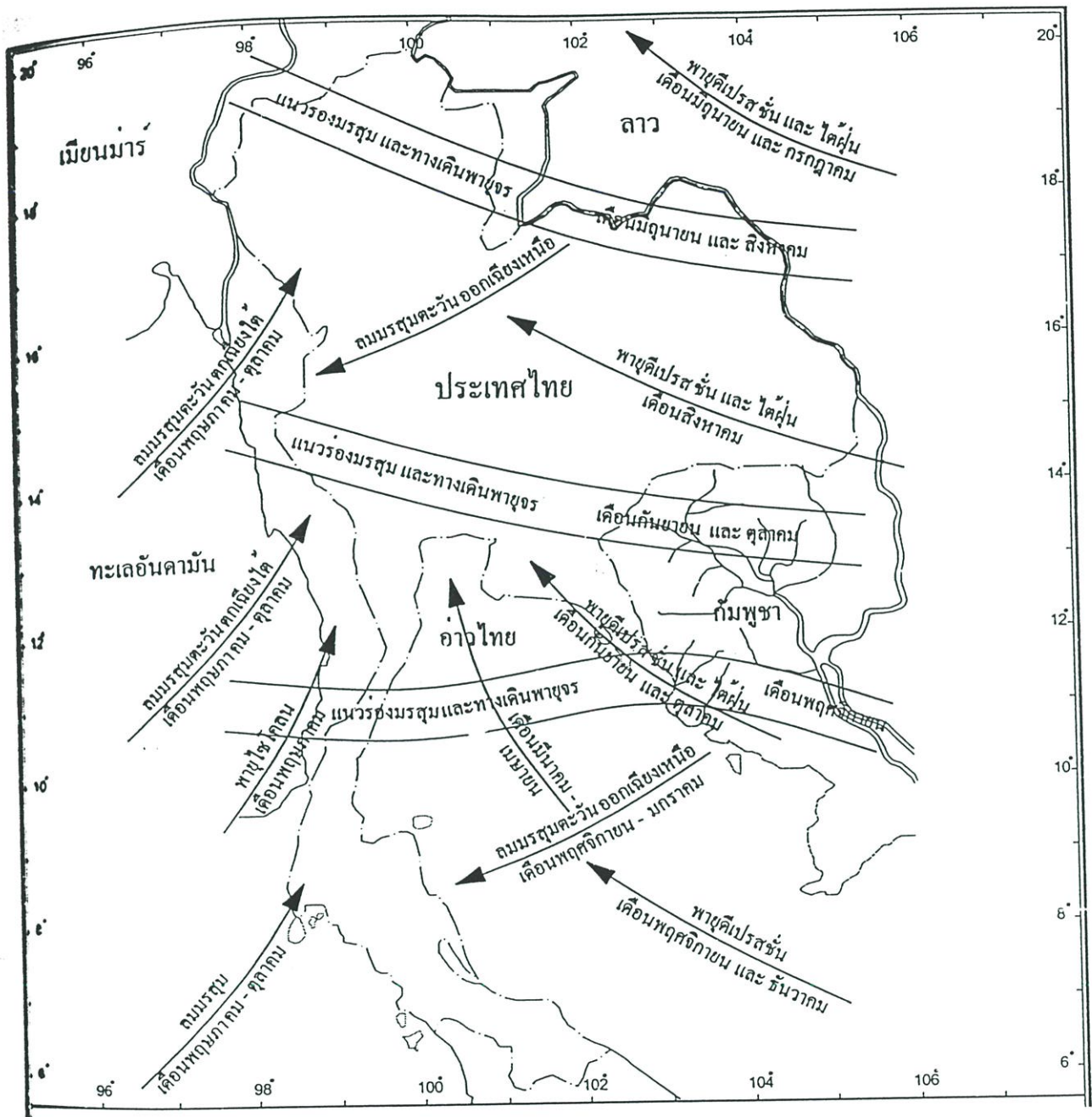

รูปที่ 4.6 แสดงผังกำหนดการใช้ที่ดิน

รูปที่ 4.7 แผนที่แสดงพื้นที่ความเป็นเมือง

3) ลักษณะภูมิอากาศและทิศทางแดด - ลม สภาพภูมิอากาศของกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 4.8 แสดงสภาพภูมิอากาศ

- 4) ระบบการจราจรและระบบขนส่งมวลชน มีการจัดสร้างโครงข่ายการคมนาคมเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง
- 5) ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ภายในพื้นที่กรณีศึกษาจัดให้มีบริการด้านไฟฟ้ายังมีไม่ครบทุกหมู่บ้าน น้ำประปามีเป็นส่วนใหญ่ขาดหมู่ 6,7 บางส่วนแต่ยังไม่ครบเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่อยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรม
- 6) ลักษณะขนาดของชุมชน , พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน (Built – up Area) พื้นที่ก่อสร้างมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในเขตพื้นที่ภาษีเจริญและหนองแขมในรูปแบบของอาคารพักอาศัย
- 7) สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อปัจจัยในการวิจัย จากการศึกษาพบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการเกิดชุมชนใหม่ตามแนวโครงข่ายการคมนาคมหรือแนวถนนที่มีการตัดใหม่ชุมชนลักษณะนี้จะขาดมาตรการควบคุมจากภาครัฐบางพื้นที่เกิดเป็นแหล่งเสื่อมโทรมทำให้ภาครัฐต้องเข้าไปวางแผนควบคุมและพัฒนาต่อไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS

ในการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS เพื่อศึกษาหาศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านภายในพื้นที่กรณีศึกษาคือ เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร กระบวนการของการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS. มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS

การวิเคราะห์หาพื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS มาใช้เพื่อวิเคราะห์หาลำดับ , ความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ และสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่กรณีศึกษา คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครรวมพื้นที่ 5 เขตการปกครองคือ ดลิ่งชัน , หนองแขม , ภาษีเจริญ , ทวีวัฒนา และบางแค รวมพื้นที่ทั้งหมด คือ 186.36 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 72,725 ไร่ และแบ่งเป็นจำนวนตารางในการวิเคราะห์จำนวน ...200.... ตาราง ซึ่งแต่ละตารางมีพื้นที่เท่ากับ ...1... ตารางกิโลเมตร

4.2.2 การกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม ในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านประกอบด้วย 10 ปัจจัย ดังนี้คือ

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ลักษณะการใช้ที่ดินที่ส่งผลถึงการพิจารณาจัดทำเป็นสวนสาธารณะคือ บริเวณที่โล่งว่างที่ยังไม่มีการพัฒนาอยู่ในเขตชุมชนพักอาศัย หรือพื้นที่บางพื้นที่ที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง พื้นฟู เนื่องจากมีสภาพเก่าทรุดโทรมหมดสภาพแล้ว
2. กรรมสิทธิ์ที่ดิน หากที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการ, องค์กรต่างๆ จะสามารถนำมาพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะได้ง่ายกว่าที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ซึ่งอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ
3. ราคาที่ดิน ในกรณีที่ดินที่บางบริเวณที่เป็นที่ดินของเอกชนซึ่งจำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ ดังนั้น ราคาที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกข้อหนึ่งในการหาค่าศักยภาพของ พื้นที่
4. ความสะดวกในการเข้าถึง (ACCESSIBILITY) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาได้โดยง่าย เพราะมีความสะดวกในการเข้าถึงภายในพื้นที่ได้ง่าย
5. พื้นที่ก่อสร้าง (BUILT – UP AREA) พื้นที่ก่อสร้างวัดจากแผนที่แสดงพื้นที่ชุมชน (URBAN AREA) จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญหรือโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยหรือบริเวณที่เป็นที่โล่งว่างยังไม่มีสิ่งก่อสร้างจะสามารถพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะได้ดีกว่า
6. เส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสะดวกในการเดินทางมาใช้บริการสวนสาธารณะ ซึ่งจัดว่าเป็นการส่งเสริมให้มีผู้มาใช้บริการมากยิ่งขึ้น
7. การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า ซึ่งจัดเป็นการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่
8. การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบน้ำประปา ซึ่งจัดเป็นการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่
9. พื้นที่น้ำท่วม พื้นที่ในบริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาพื้นที่ในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะ และจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเข้าถึงพื้นที่
10. การระบายน้ำ พื้นที่ที่มีการระบายน้ำได้ดีจัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาซึ่งจะไม่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องตามมา

4.2.3 การวัดค่าคะแนนปัจจัย

ในการวัดค่าคะแนนปัจจัยทั้ง 10 อย่าง สำหรับการหาค่าศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดและการให้ค่าถ่วงน้ำหนัก มีรายละเอียดดังนี้

ก. การกำหนดหลักเกณฑ์การให้ค่าคะแนนในแต่ละปัจจัย

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่โดยเฉพาะในแต่ละประเภท ในบริเวณพื้นที่กรณีศึกษามีการใช้ที่ดินแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ตามการใช้งานและตามข้อกำหนดของสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร ลักษณะการใช้ที่ดินที่ส่งผลถึงการพิจารณาจัดทำเป็นสวนสาธารณะคือ บริเวณที่โล่งว่างที่ยังไม่มีการพัฒนาอยู่ในเขตชุมชนพักอาศัย หรือพื้นที่บางพื้นที่ที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุง พื้นฟู เนื่องจากมีสภาพเก่าทรุดโทรมหมดสภาพแล้ว โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

- 1.1 พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทที่พักอาศัย ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
- 1.2 พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทอื่นๆ (นอกเหนือจาก 1.1) ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1
- 1.3 พื้นที่ที่มีสภาพเก่าทรุดโทรมหมดสภาพแล้วจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพื้นฟู ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2
- 1.4 บริเวณการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 3

2. กรรมสิทธิ์ที่ดิน จัดเป็นปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากหากเป็นที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการต่างๆ จะสามารถพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะได้ง่ายกว่าที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ซึ่งอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

- 2.1 ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรต่างๆ ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
- 2.2 ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของวัด หรือ สถานศึกษาต่างๆ ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1
- 2.3 ที่ดินของเอกชน ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2

3. ราคาที่ดิน ในกรณีพื้นที่บางบริเวณที่เป็นที่ดินของเอกชนซึ่งจำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ ดังนั้น ราคาที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกข้อหนึ่งในการหาค่าศักยภาพของ พื้นที่ โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

- 3.1 บริเวณที่มีราคาที่ดินโดยประมาณต่ำกว่า 10,000 บาท ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
- 3.2 บริเวณที่มีราคาที่ดินโดยประมาณ 10,000 - 20,000 บาท ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1

3.3 บริเวณที่มีราคาที่ดินโดยประมาณมากกว่า 20,000 บาท ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2

4. ความสะดวกในการเข้าถึง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาได้โดยง่ายหากมีความสะดวกในการเข้าถึงได้ง่าย โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

4.1 พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายหลัก	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
4.2 พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายรอง	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1
4.3 พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายย่อย	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2
4.4 พื้นที่ที่ไม่มีถนนตัดผ่าน	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 3

5. พื้นที่ก่อสร้าง (BUILT – UP AREA) พื้นที่ก่อสร้างวัดจากแผนที่แสดงพื้นที่ชุมชน (URBAN AREA) ในแผนที่แสดงการใช้ที่ดินของผังเมืองกรุงเทพมหานคร พื้นที่ก่อสร้างจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญหรือโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยพื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยหรือบริเวณที่เป็นที่ว่างยังไม่มียังไม่มีสิ่งก่อสร้างจะสามารถพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะได้ดีกว่า โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

5.1 พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่า ร้อยละ 20	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
5.2 พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 20 – 50	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1
5.3 พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 51 – 80	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2
5.4 พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 81 – 100	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 3

6. เส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเดินทางโดยอาศัยการบริการจากองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร พิจารณาจากจำนวนของเส้นทางของรถประจำทางที่ผ่านในแต่ละพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การแบ่งค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ คือ

6.1 พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 5 สายขึ้นไป	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
6.2 พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่าน 2 - 4	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1
6.3 พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่าน 1	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2
6.4 พื้นที่ที่ไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่าน	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 3

7. การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้าโดยแยกเกณฑ์การให้ค่าคะแนนตามตำแหน่งบริเวณที่อยู่ในรัศมีการให้บริการ โดยแบ่งค่าคะแนนออกเป็น 2 ระดับ คือ

7.1 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบไฟฟ้า	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0
7.2 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบไฟฟ้า	ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1

8. การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบน้ำประปาโดยแยกเกณฑ์การให้ค่าคะแนนตามตำแหน่งบริเวณที่อยู่ในรัศมีการให้บริการ โดยแบ่งค่าคะแนนออกเป็น 2 ระดับ คือ

8.1 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบน้ำประปา ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0

8.2 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบน้ำประปา ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1

9. พื้นที่น้ำท่วม พื้นที่ในบริเวณนี้เป็นบริเวณที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ในการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในประเภทต่างๆ การให้ค่าคะแนนจะพิจารณาตามลักษณะช่วงระยะเวลาที่น้ำท่วมขัง โดยแบ่งค่าคะแนนเป็น 3 ระดับคือ

9.1 บริเวณที่ไม่มีปัญหาน้ำท่วมขัง ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2

9.2 บริเวณพื้นที่ต่ำมีปัญหาน้ำท่วมขังในกรณีที่ฝนตกหนักระบายน้ำไม่ทัน
ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1

9.3 บริเวณที่มีน้ำท่วมขังตลอด ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0

10. การระบายน้ำ พื้นที่ที่การระบายน้ำได้ดีจัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยพิจารณาจากขนาดของท่อระบายน้ำเดิมในแต่ละพื้นที่ บริเวณที่มีขนาดท่อระบายน้ำใหญ่มากจะให้ค่าคะแนนมากเนื่องจากจะมีปัญหาการระบายน้ำไม่มาก จึงเหมาะสมกับการเลือกเป็นที่ตั้งของสวนสาธารณะ โดยแบ่งค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ

10.1 ขนาดท่อระบายน้ำ > 1.00 ลูกบาศก์เมตร ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 4

10.2 ขนาดท่อระบายน้ำ 0.75 - 1.00 ลูกบาศก์เมตร ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 3

10.3 ขนาดท่อระบายน้ำ 0.50 - 0.75 ลูกบาศก์เมตร ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 2

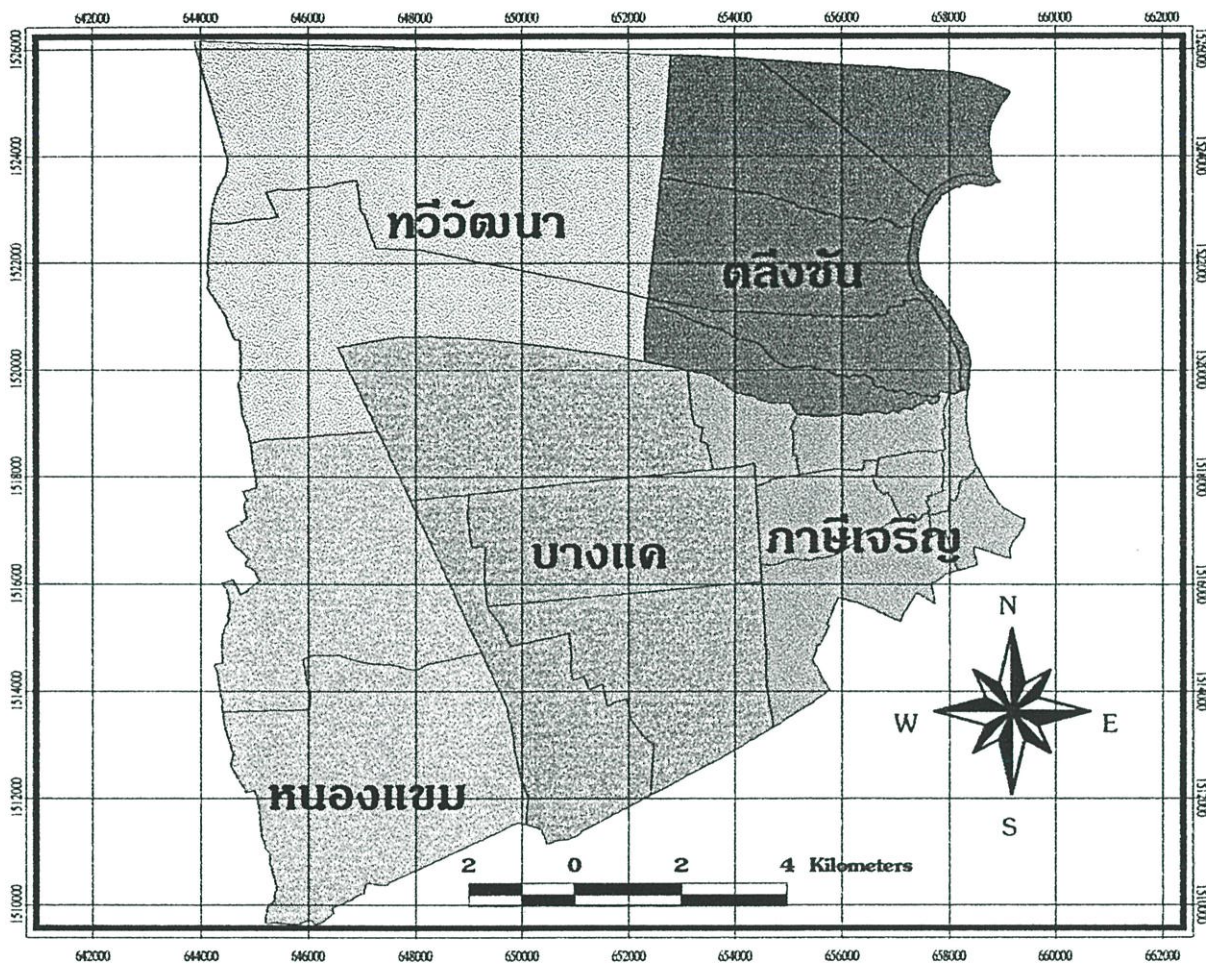
10.4 ขนาดท่อระบายน้ำ 0.25 - 0.50 ลูกบาศก์เมตร ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 1

10.5 ขนาดท่อระบายน้ำ 0.00 - 0.25 ลูกบาศก์เมตร ให้ค่าคะแนน เท่ากับ 0

ข. การกำหนดค่าคะแนนปัจจัย

ผู้วิจัยได้ลงค่า คะแนนในช่องตารางตามหลักเกณฑ์การให้ค่าคะแนน (จะแสดงในรูปแบบแผนที่กำหนดและลงค่าคะแนนแล้ว)

ขอบเขตการปกครอง

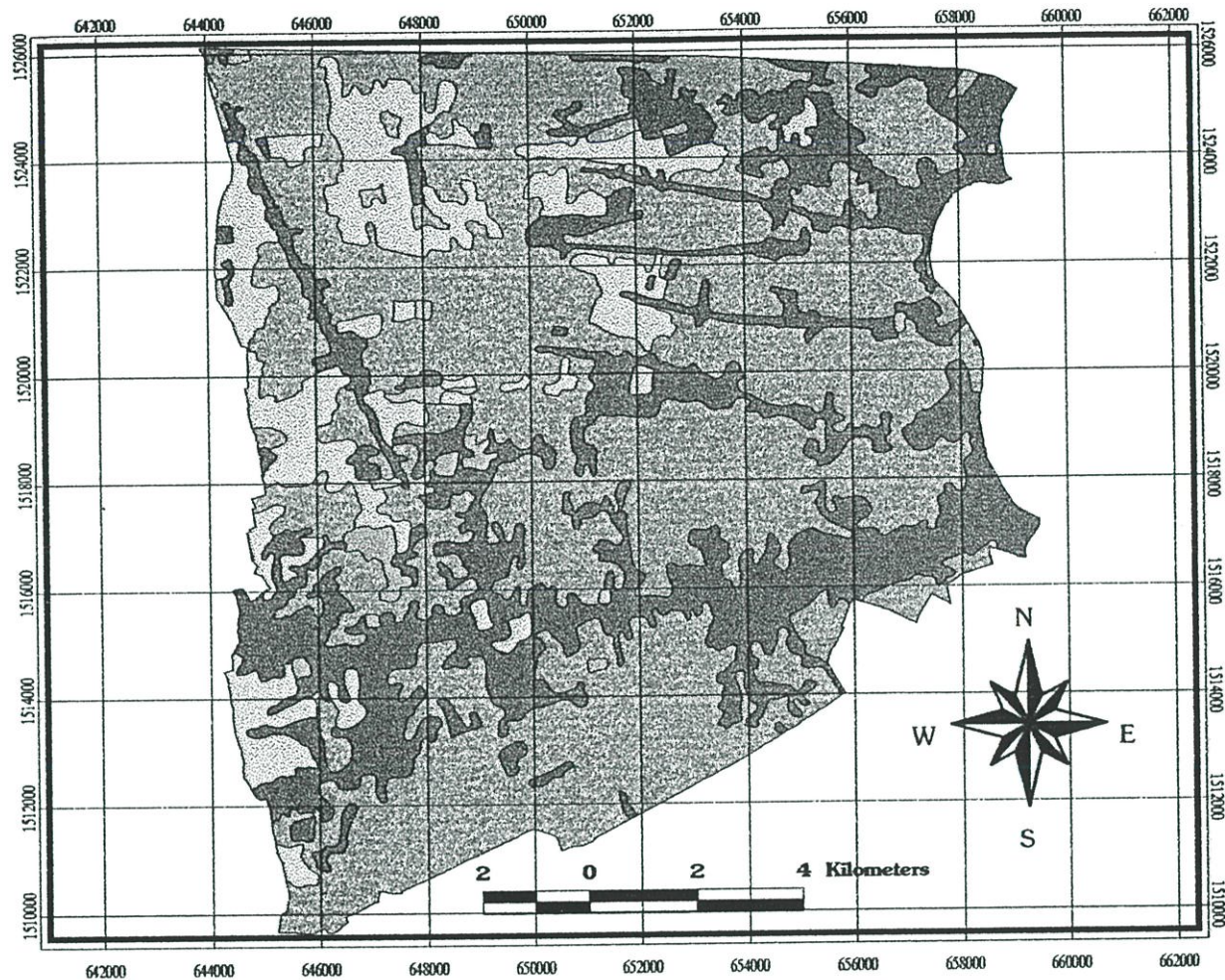
เขตปกครอง

- ดลิ่งซบ
- ทวฒนา
- บางแค
- ภษีเจรญ
- หนองแซม

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่	
แสดง	: พื้นที่กรณีศึกษา	1	N
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา		

ปัจจัยที่ 1 การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน

ข้อพิจารณา

- พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทที่พักอาศัย
- พื้นที่ที่มีสภาพเก่าทรุดโทรมหมดสภาพแล้ว
- พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทอื่น ๆ
- บริเวณการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

แสดง : ปัจจัยการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

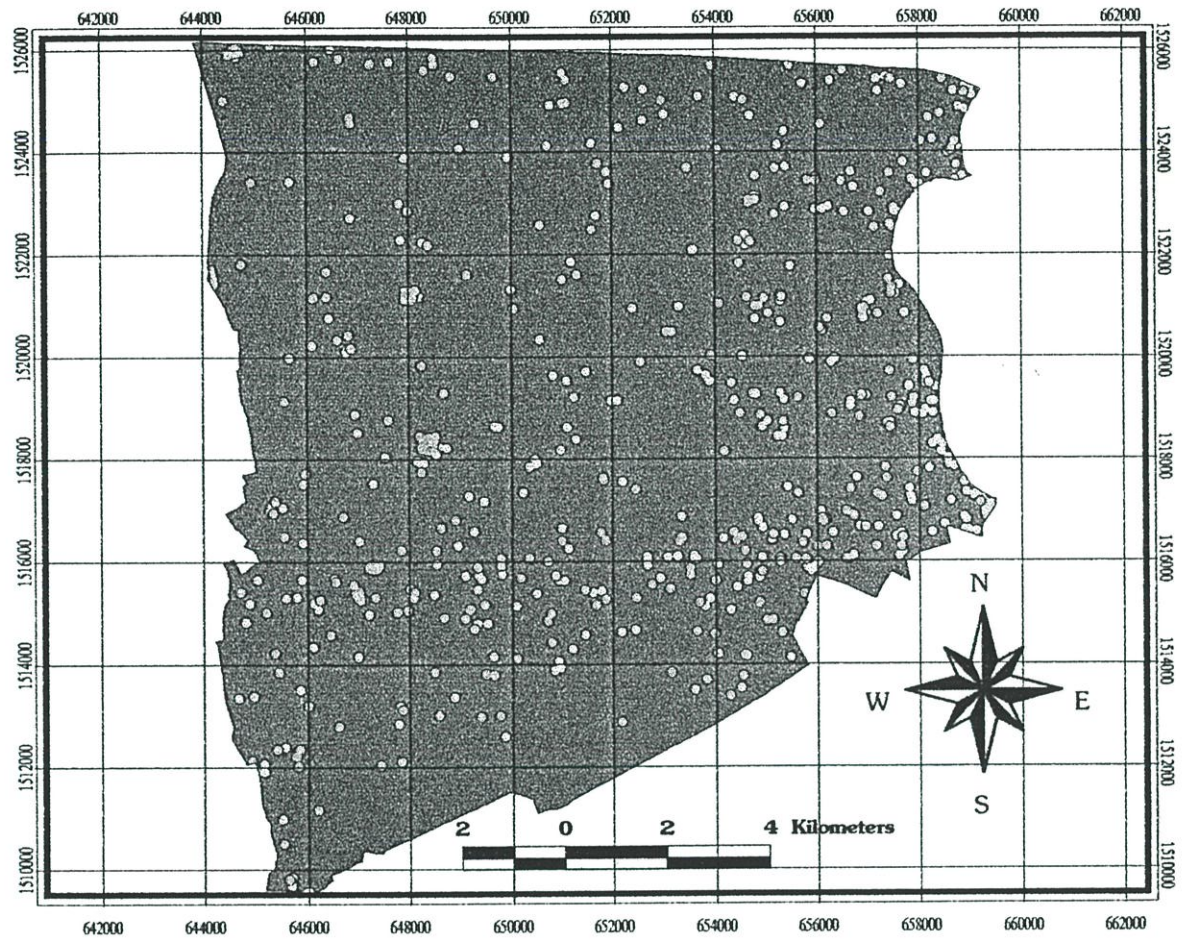
ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

3

N

ปัจจัยที่2 กรรมสิทธิ์ที่ดิน

ข้อพิจารณา

- ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการ
- ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของวัดหรือสถานศึกษา
- ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

แสดง : ปัจจัยกรรมสิทธิ์ที่ดิน

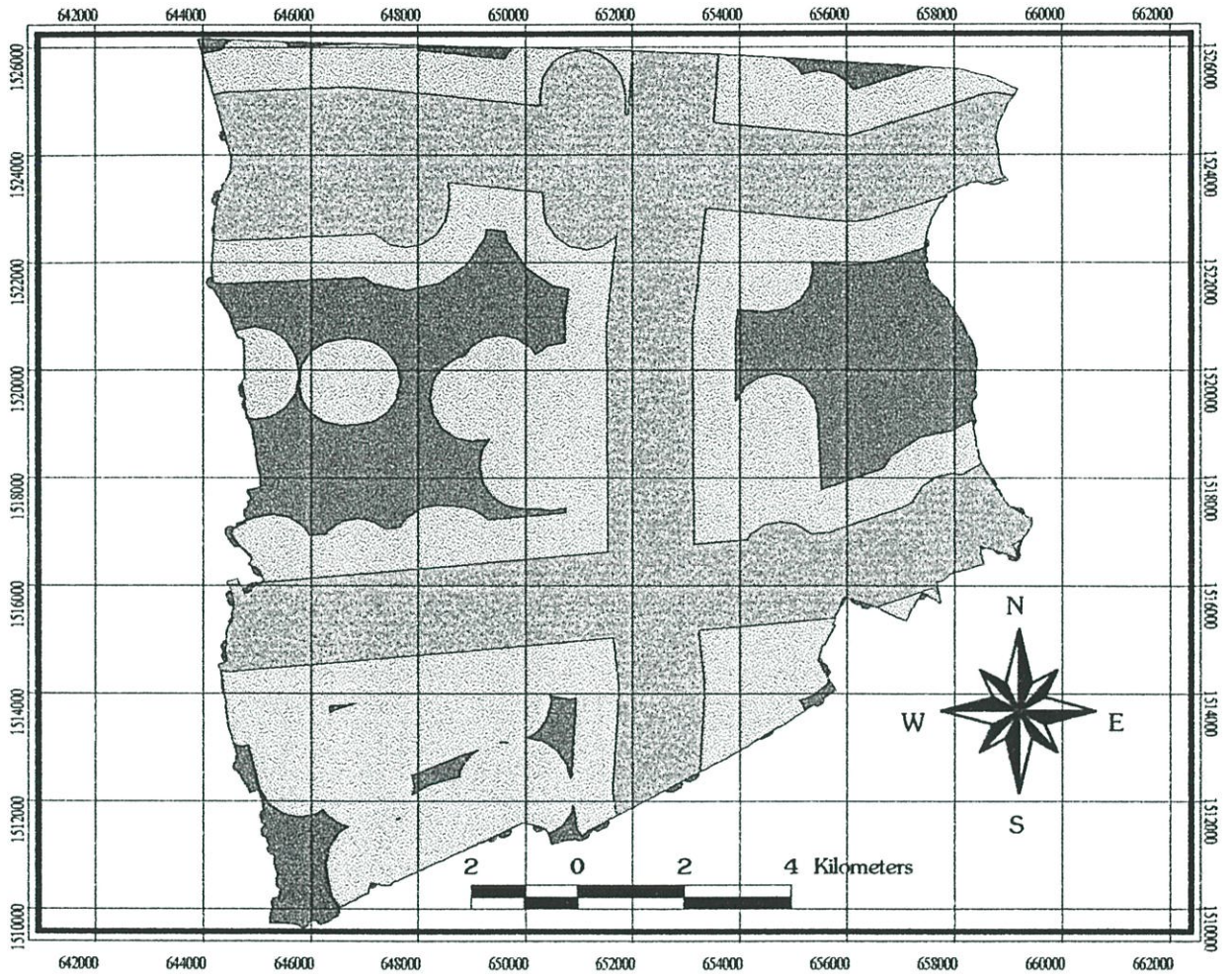
ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

5

N

ปัจจัยที่ 3 ราคาที่ดิน

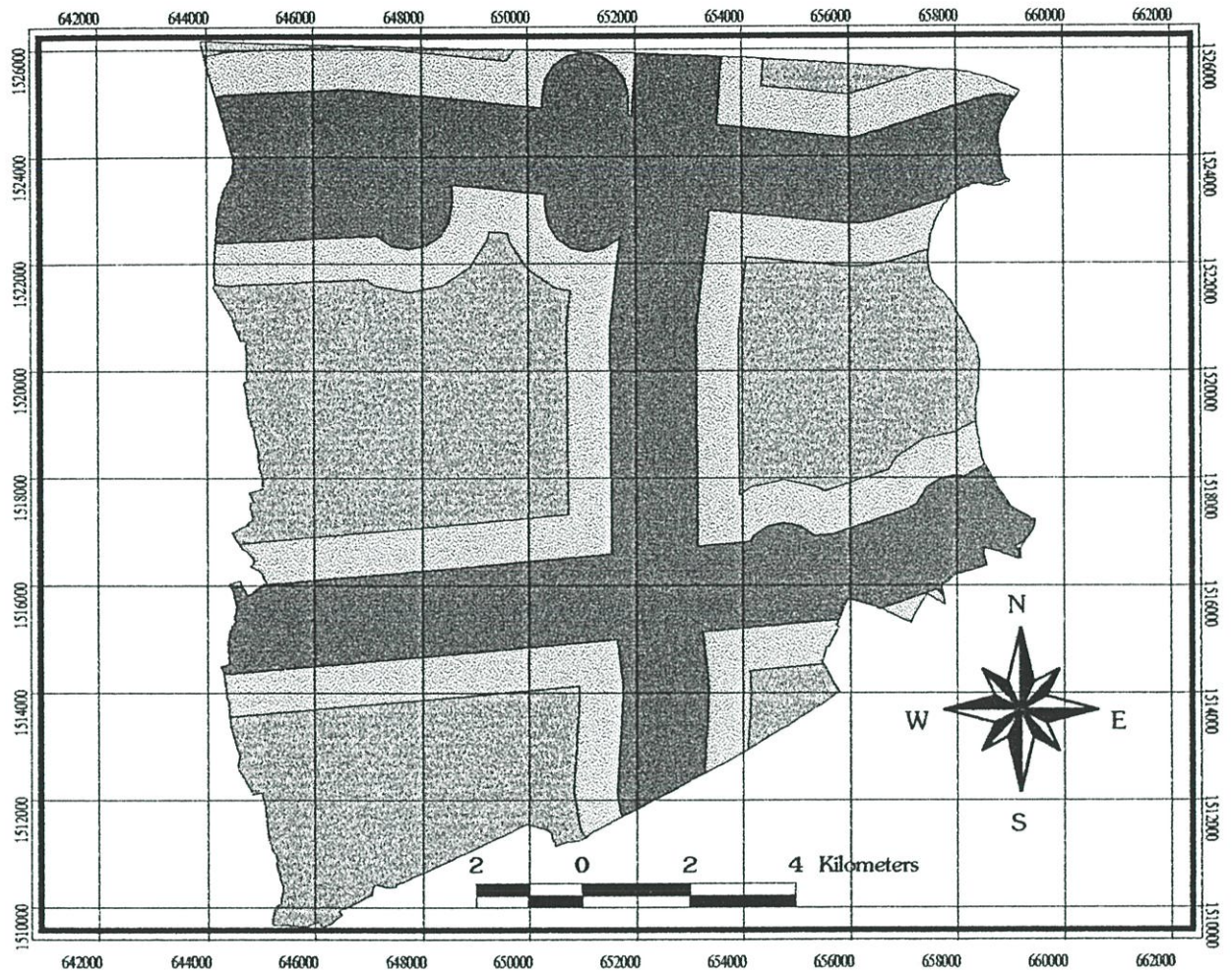
ข้อพิจารณา

- ราคาที่ดินโดยประมาณต่ำกว่า 10,000 บาท
- ราคาที่ดินโดยประมาณ 10,000-20,000 บาท
- ราคาที่ดินโดยประมาณมากกว่า 20,000 บาท

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่	
แสดง	: บั๊จจัยราคาที่ดิน	7	N
ที่มา	: จากการสำรวจจศึกษา		

ปัจจัยที่4 ความสะดวกในการเข้าถึง

ข้อพิจารณา

- พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายหลัก
- พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายรอง
- พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายย่อย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

แสดง : บั้จจยพื้นที่ก่อสร้าง (built - up area)

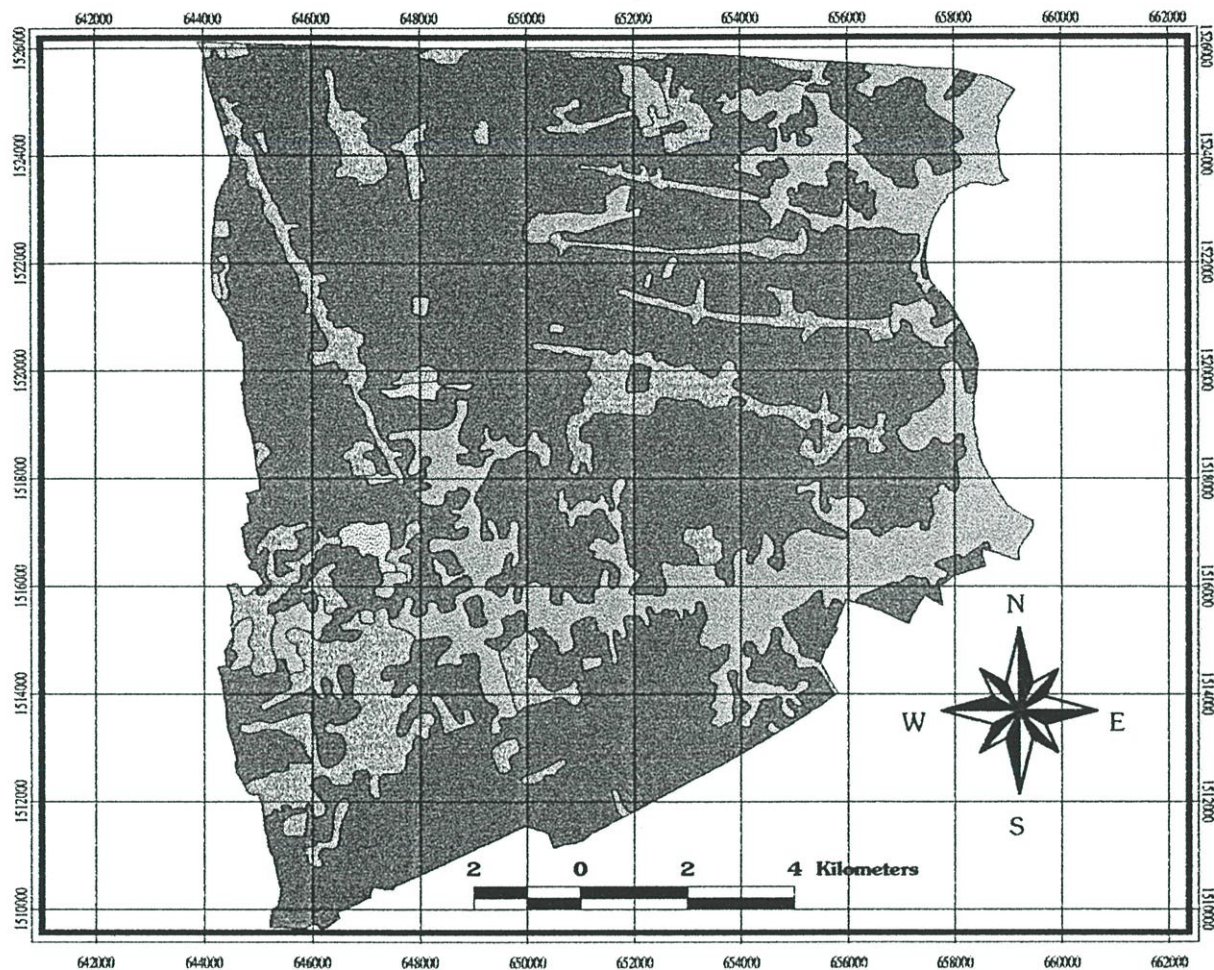
ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

9

N

ปัจจัยที่ 5 พื้นที่ก่อสร้างอาคาร

ข้อพิจารณา

- พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่าร้อยละ 20
- พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่าร้อยละ 20-50
- พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่าร้อยละ 50-80
- พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่าร้อยละ 80-100

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

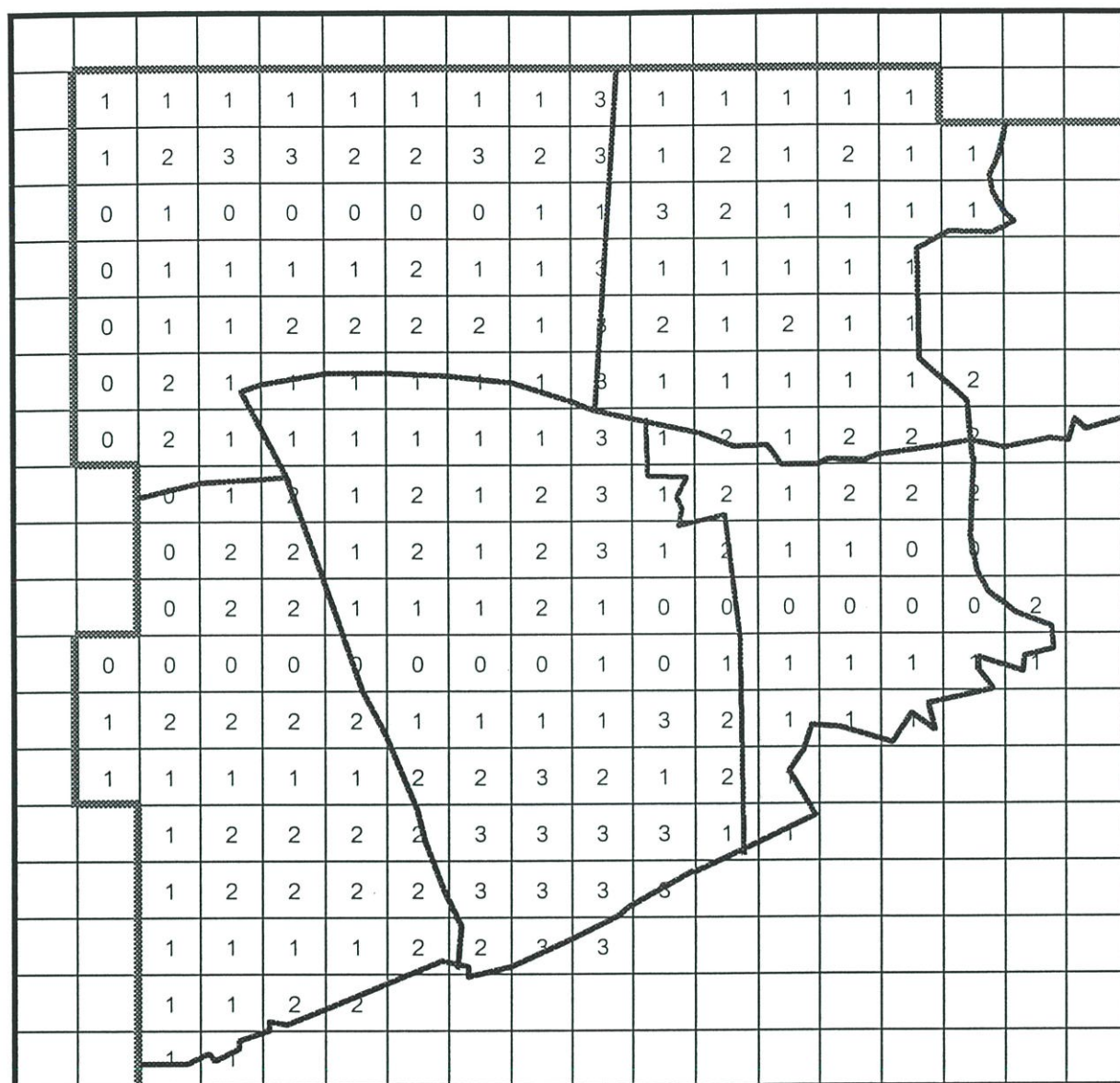

แสดง : ปัจจัยความสะดวกในการเข้าถึง

ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

11

N

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

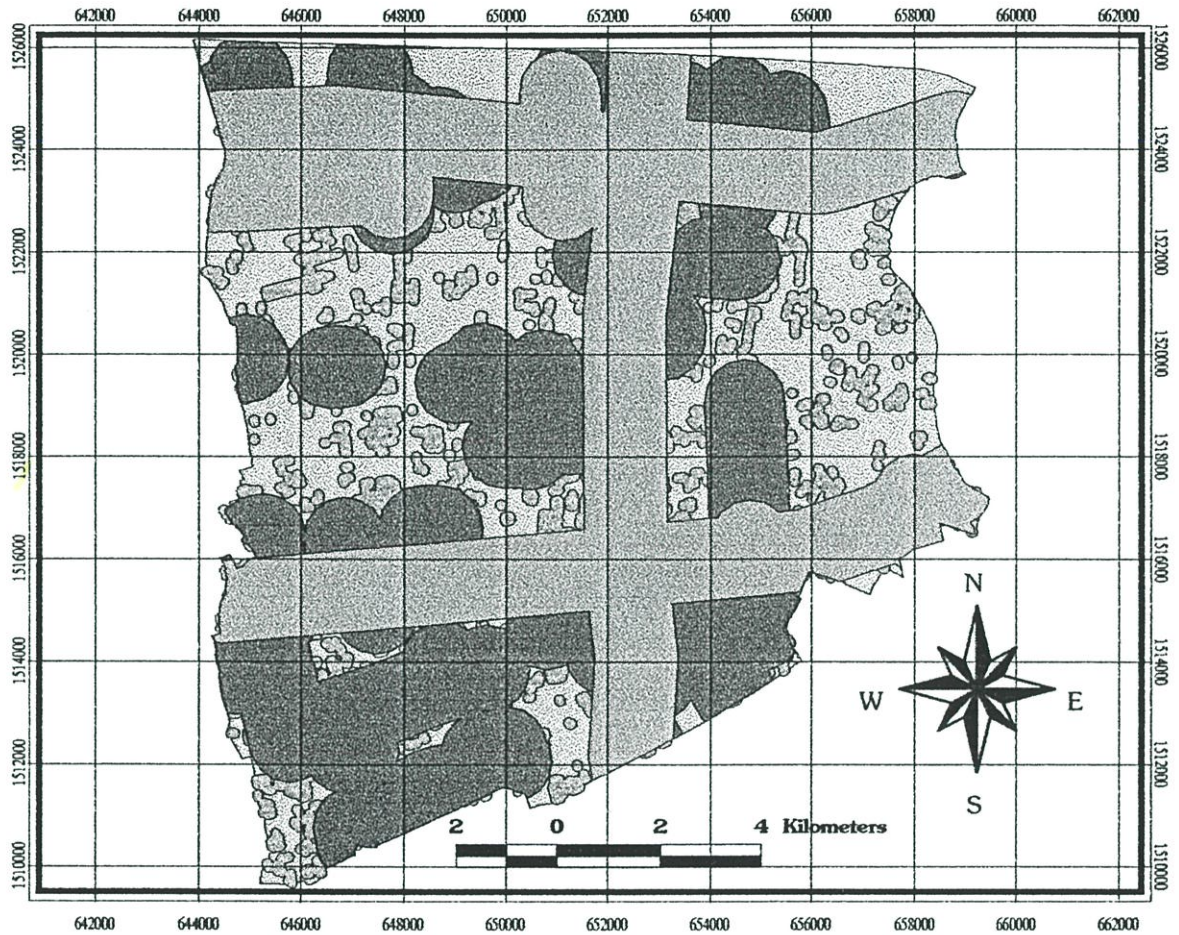
แสดง : ค่าคะแนนปัจจัยเส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง

ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

12

N

ปัจจัยที่ 6 เส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง

ข้อพิจารณา

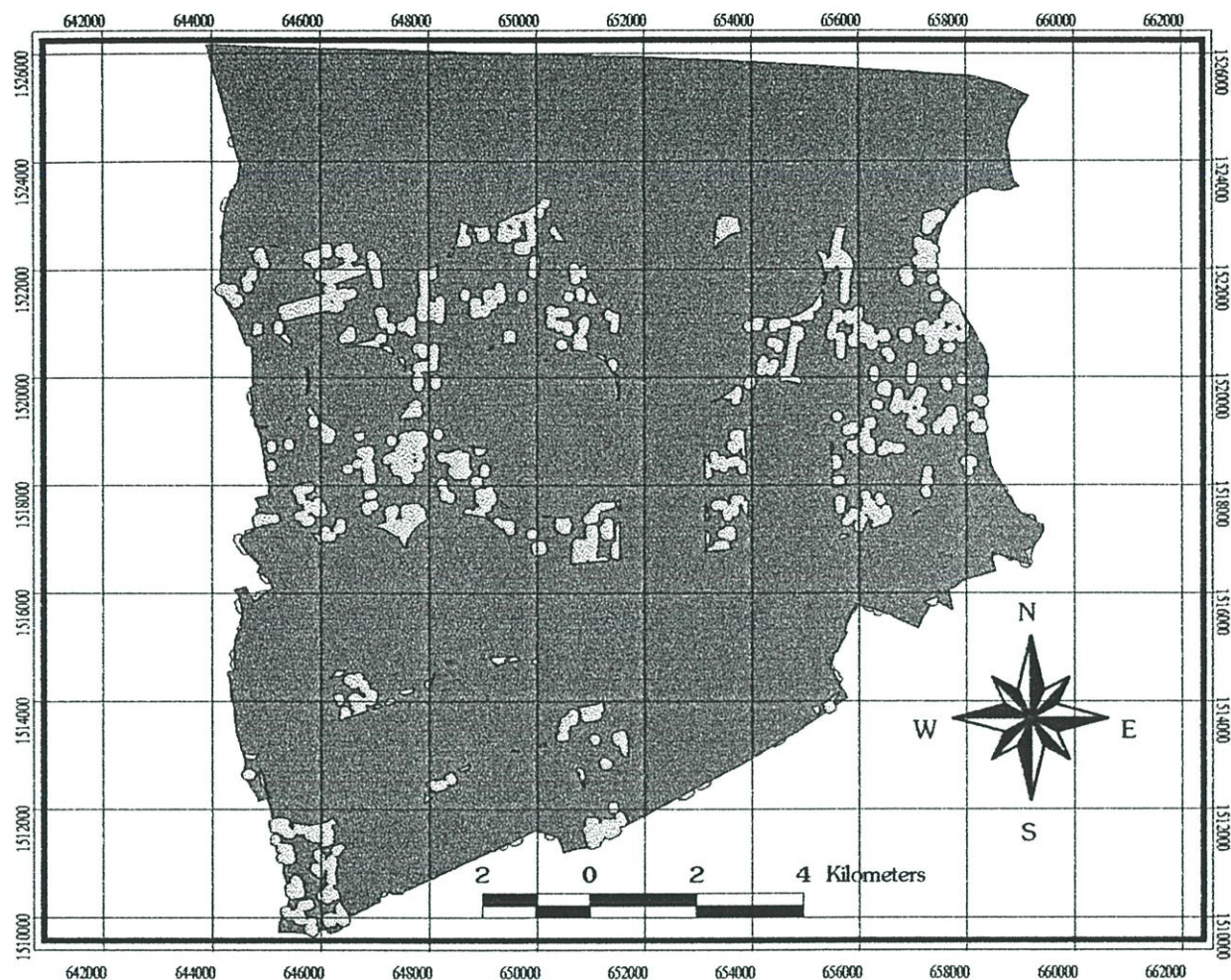
- พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 3 สาย
- พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 2 สาย
- พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 1 สายและรถ 2 แถวภายในชุมชน
- พื้นที่ที่ไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่านเลย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่	
แสดง	: ปัจจัยเส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง		
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา	13	N

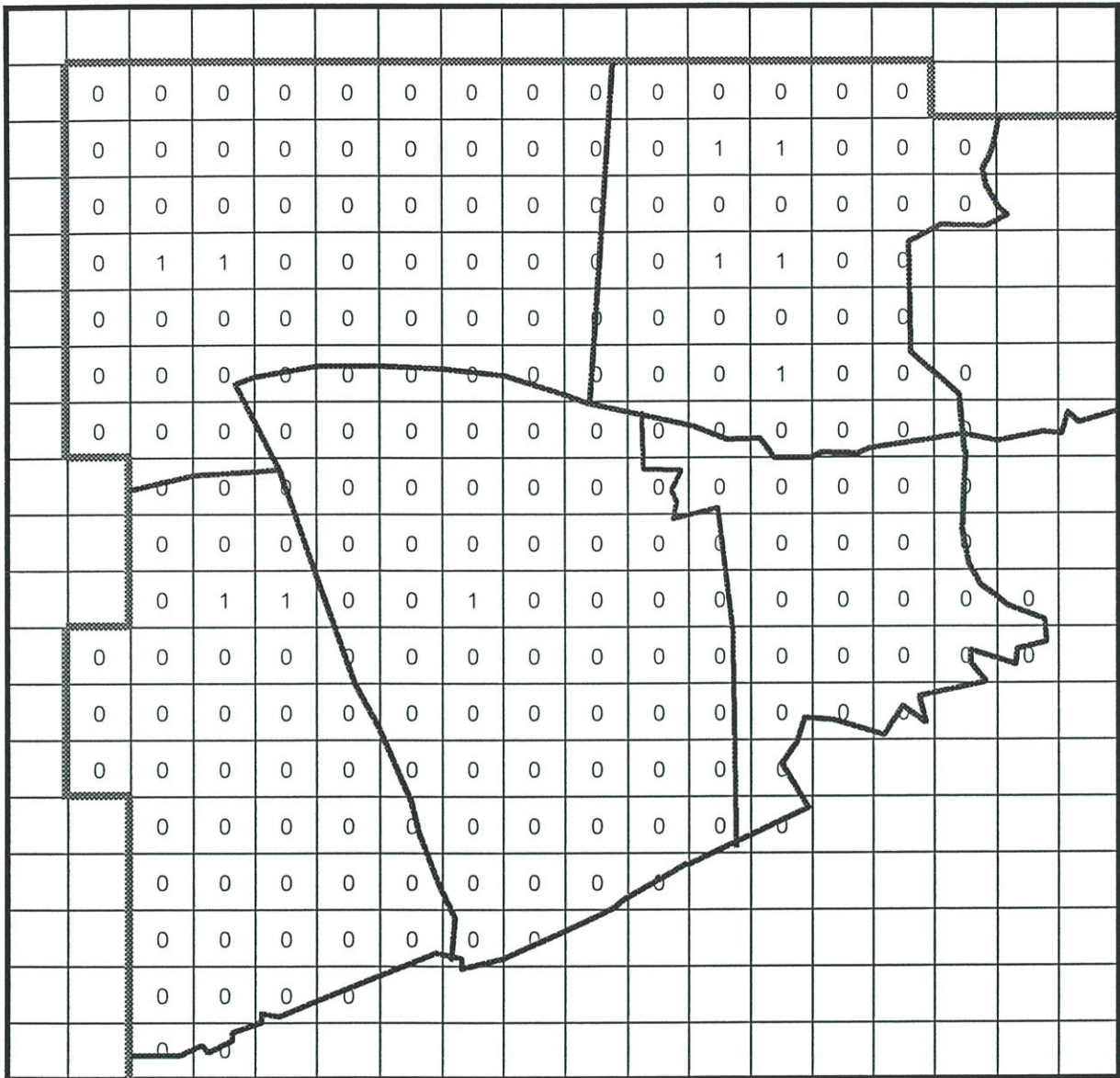
ปัจจัยที่ 7 การบริการสาธารณูปโภคระบบไฟฟ้า

ข้อพิจารณา

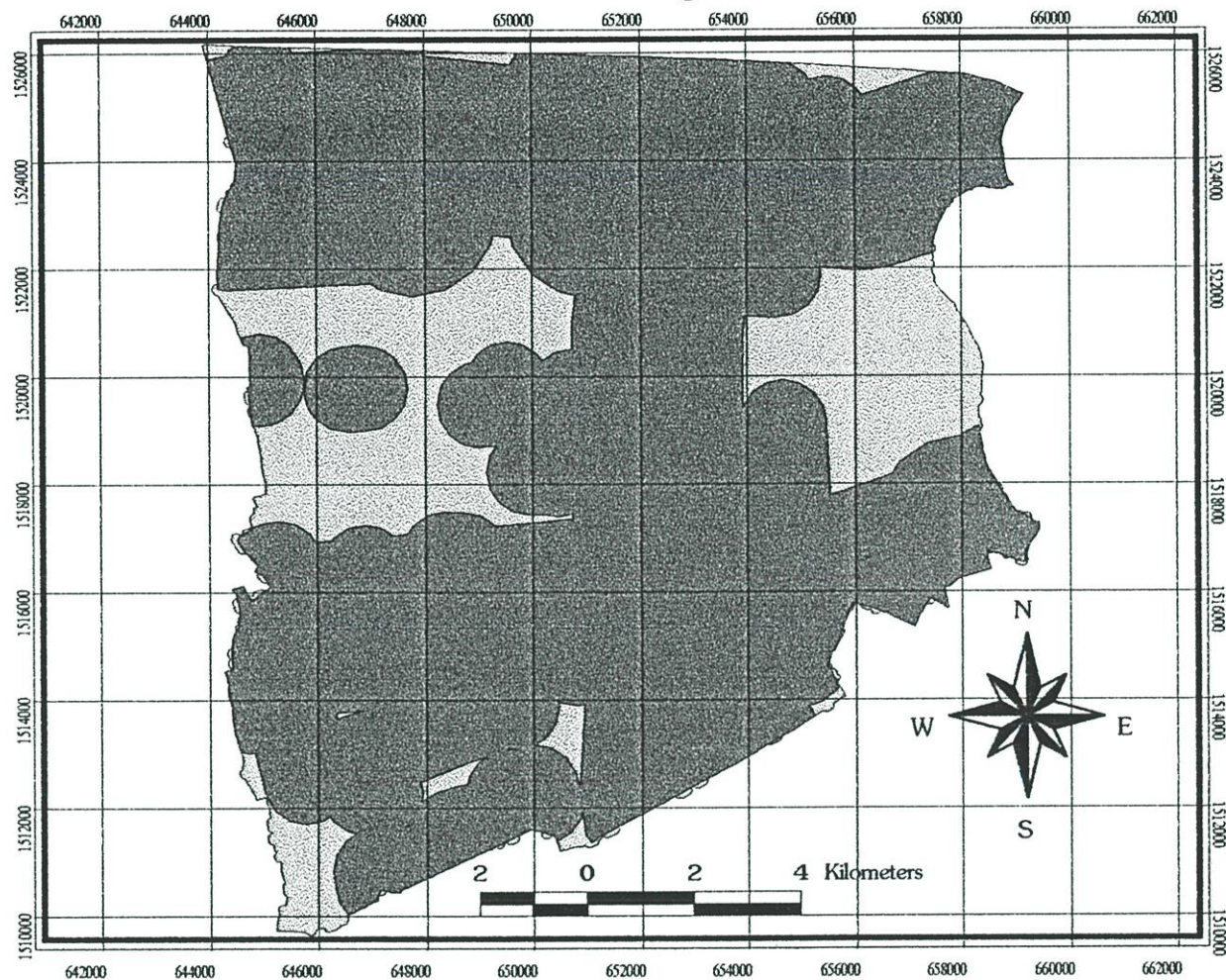
- พื้นที่ที่มีการให้บริการระบบไฟฟ้า
- พื้นที่ที่ไม่มีการให้บริการระบบไฟฟ้า

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่	
แสดง	: ปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบไฟฟ้า	15	N
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา		

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่	
แสดง	: ค่าคะแนนปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณูปโภคระบบประปา		
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา	16	N

ปัจจัยที่ 8 การบริการสาธารณสุขปโภคระบบประปา

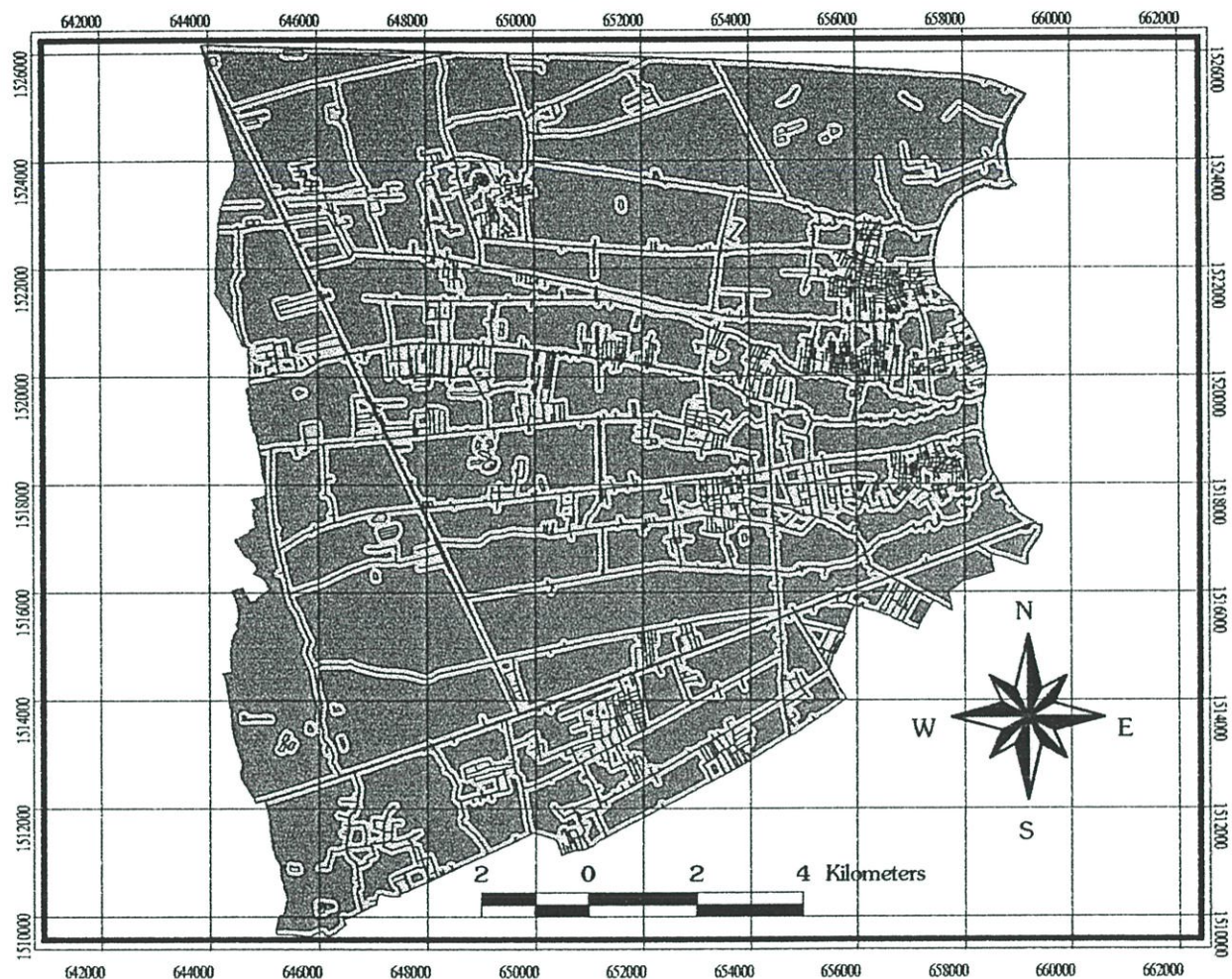
ข้อพิจารณา

- พื้นที่ที่มีการให้บริการระบบประปา
- พื้นที่ที่ไม่มีการให้บริการระบบประปา

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา	: เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	↑
แสดง	: ปัจจัยการให้บริการด้านสาธารณสุขปโภคระบบประปา	17	N
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา		

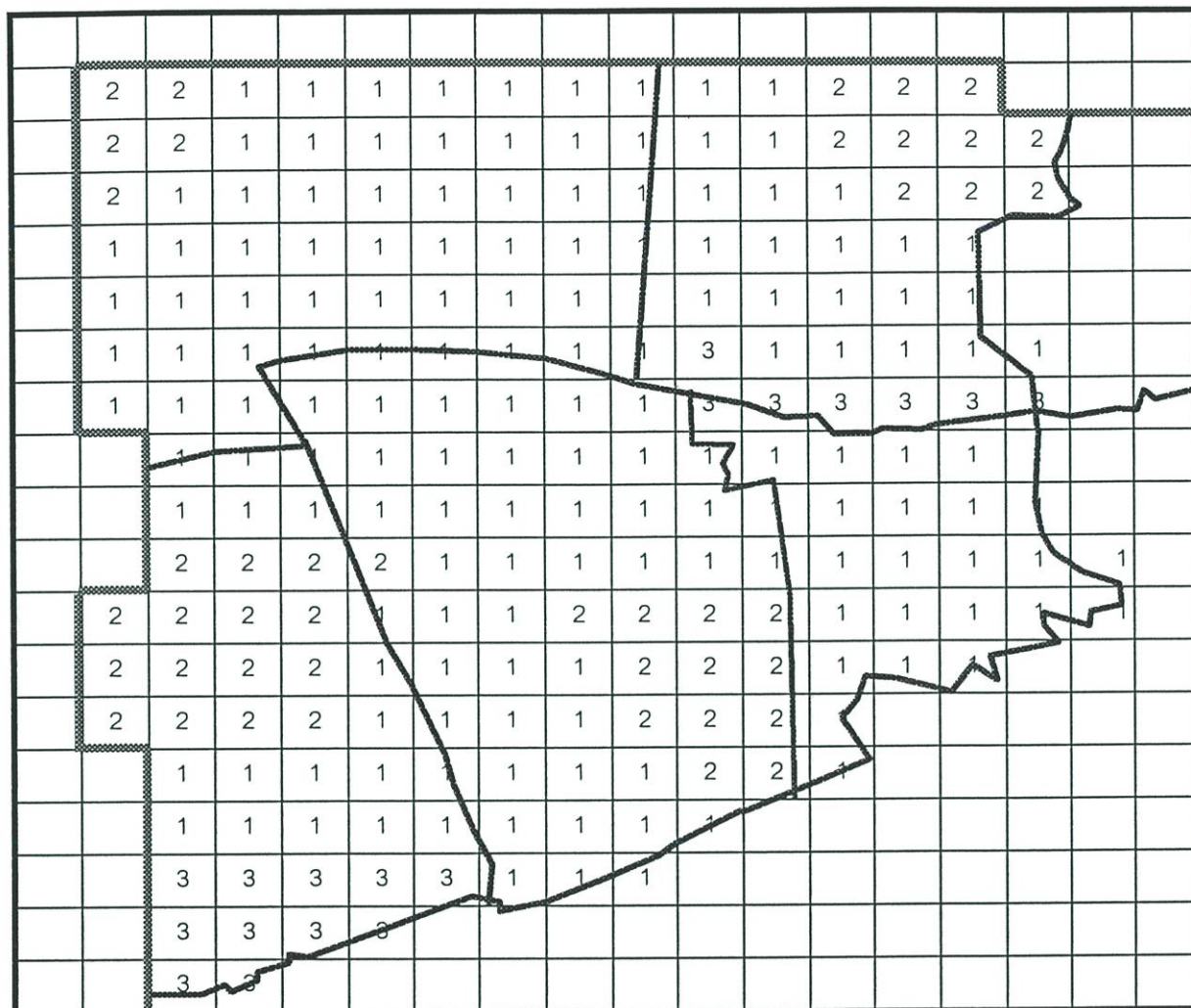
ปัจจัยที่ 9 พื้นที่น้ำท่วม

ข้อพิจารณา

- บริเวณที่ไม่มีปัญหาน้ำท่วมซ้ำ
- บริเวณพื้นที่ต่ำมีปัญหาน้ำท่วมซ้ำระยะยาวน้ำไม่ทัน
- บริเวณที่มีน้ำท่วมซ้ำตลอด

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา	: เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	
แสดง	: ปัจจัยด้านระดับความสูงของพื้นที่	19	N
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา		

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

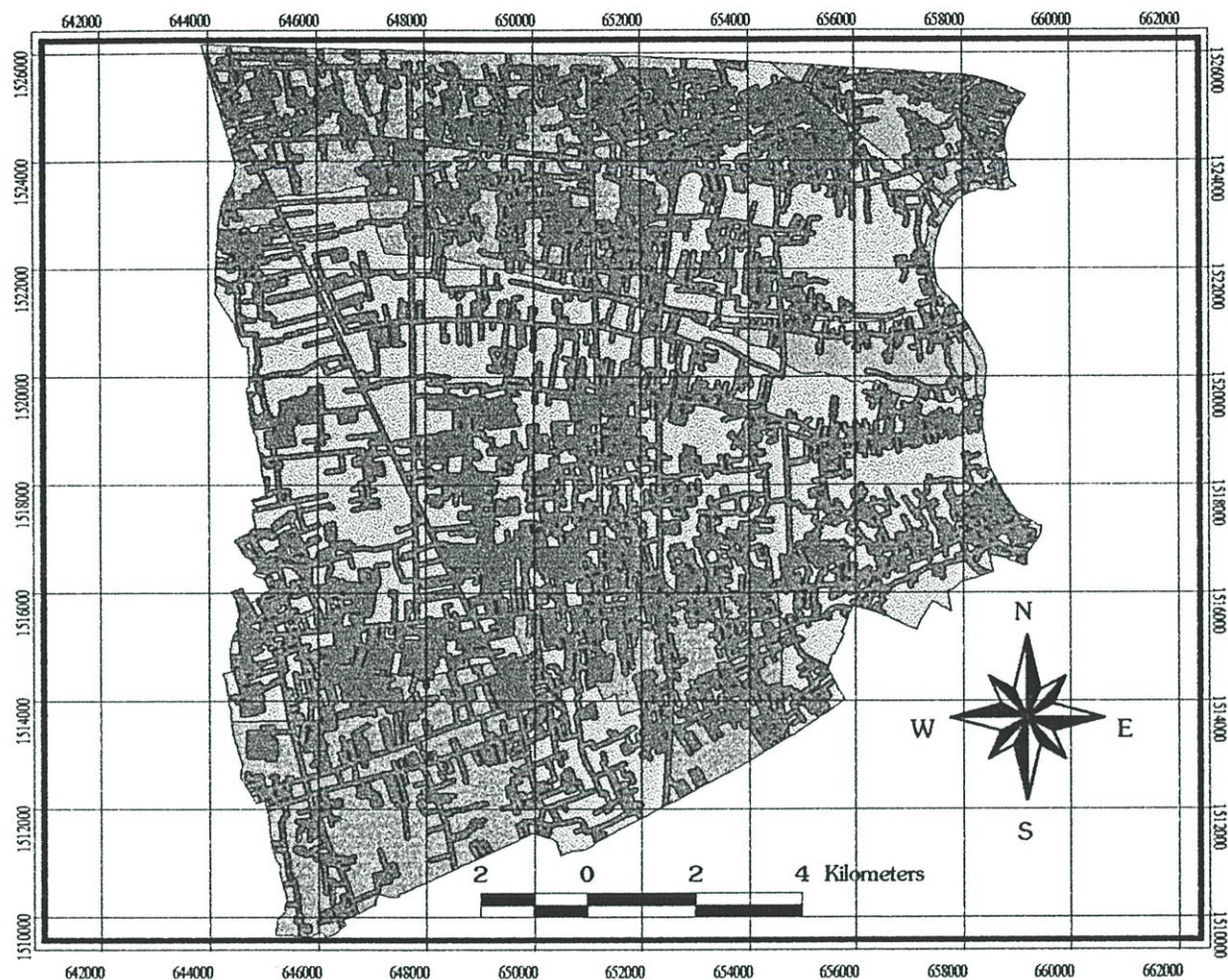
แสดง : ค่าคะแนนปัจจัยการระบายน้ำ

ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

20

N

ปัจจัยที่10 การระบายน้ำ

ข้อพิจารณา

- พื้นที่ที่มีขนาดท่อระบายน้ำ > 1.00 ลบ.ม.
- พื้นที่ที่มีขนาดท่อระบายน้ำ 0.50-1.00 ลบ.ม.
- พื้นที่ที่มีขนาดท่อระบายน้ำ 0.25-0.50 ลบ.ม.
- พื้นที่ที่มีขนาดท่อระบายน้ำ 0.00-0.25 ลบ.ม.

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

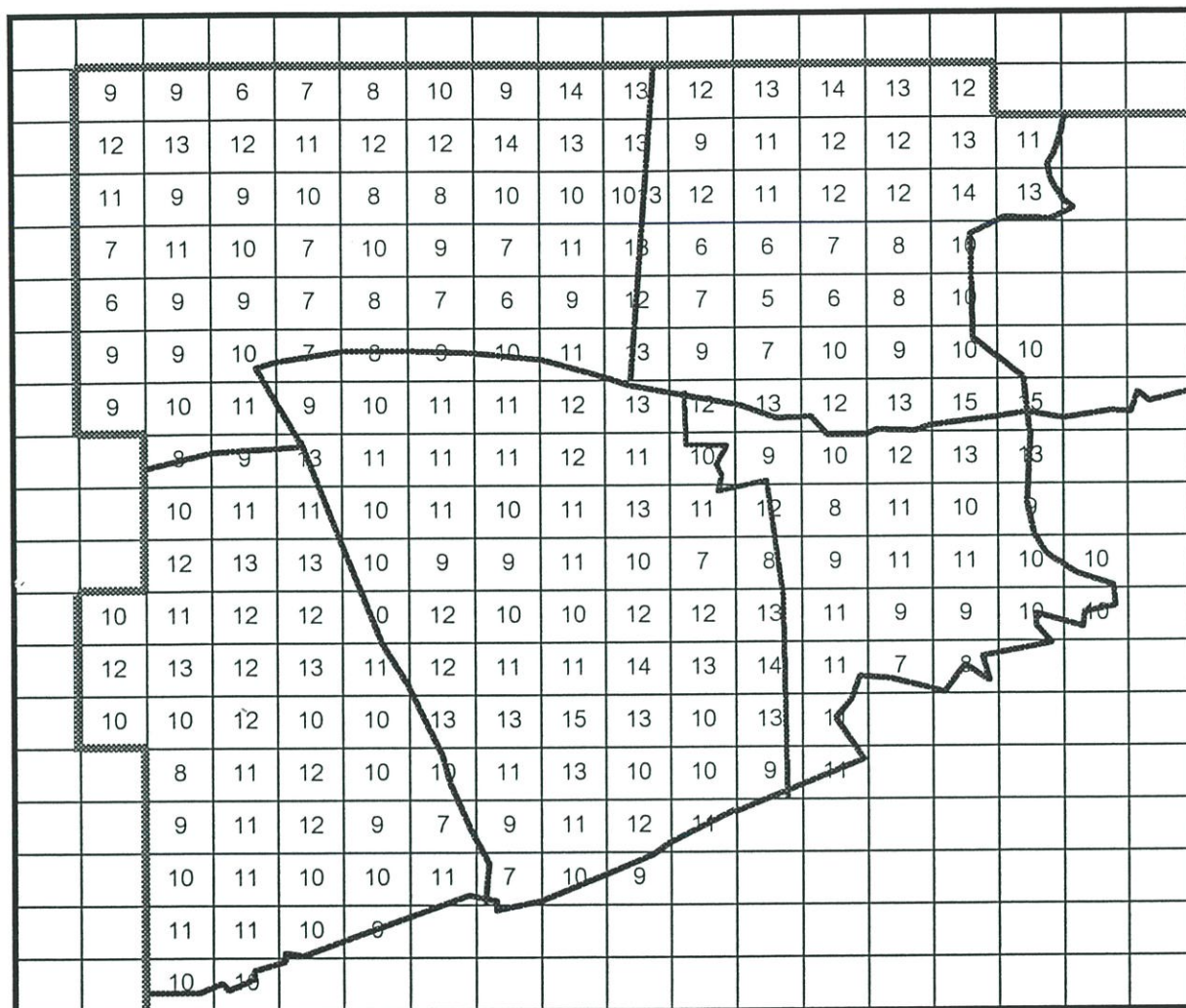

แสดง : ปัจจัยการระบายน้ำ

ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

21

N

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา : เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

แผนที่รูปที่

แสดง : รวมค่าคะแนนปัจจัย

ที่มา : จากการสำรวจศึกษา

22

N

4.2.4 การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก (WEIGHTING)

การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อการพัฒนาพื้นที่ภายในเขตกรณีศึกษาจะต้องนำปัจจัยทั้งหมดมาพิจารณาตามความสำคัญของปัจจัย ซึ่งได้ให้น้ำหนักกับปัจจัยทั้ง 10 ประการได้นำค่าน้ำหนักมาเฉลี่ยปรากฏผลน้ำหนักดังนี้ คือ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัย

ชั้นข้อมูลและเงื่อนไข	RATING ช่วง คะแนน	WEIGHTING การให้น้ำหนัก	SCORE คะแนน
1. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม		40%	
F1 การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน		15%	
1. พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทที่หักอาศัย	1	15	15
2. พื้นที่ที่มีสภาพเก่าทรุดโทรมหมดสภาพแล้ว	2	15	30
3. พื้นที่โล่งว่างที่อยู่ในบริเวณที่ดินประเภทอื่นๆ	3	15	45
4. บริเวณการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ	4	15	60
F2 พื้นที่ก่อสร้างอาคาร(built-up area)		10%	
1. พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้างน้อยกว่า ร้อยละ 20	1	10	10
2. พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 20 - 50	2	10	20
3. พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 50 - 80	3	10	30
4. พื้นที่ที่มีสิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 80 - 100	4	10	40
F3 พื้นที่น้ำท่วม		10%	
1. บริเวณที่ไม่มีปัญหาน้ำท่วมขัง	1	10	10
2. บริเวณพื้นที่ต่ำมีปัญหาน้ำท่วมขังระบายน้ำไม่ทัน	2	10	20
3. บริเวณที่มีน้ำท่วมขังตลอด	3	10	30
F4 การระบายน้ำ		5%	
1. ขนาดท่อระบายน้ำ > 1.00 ลูกบาศก์เมตร	1	5	5
2. ขนาดท่อระบายน้ำ 0.50-1.00 ลูกบาศก์เมตร	2	5	10
3. ขนาดท่อระบายน้ำ 0.25-0.50 ลูกบาศก์เมตร	3	5	15
4. ขนาดท่อระบายน้ำ 0.00-0.25 ลูกบาศก์เมตร	4	5	20

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ชั้นข้อมูลและเงื่อนไข	RATING ช่วง คะแนน	WEIGHTING การให้น้ำหนัก	SCORE คะแนน
2. ปัจจัยด้านสังคม		30%	
F5 ความสะดวกในการเข้าถึง		15%	
1. พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายหลัก(6-8 เลน)	1	15	15
2. พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายรอง(2-5เลน)	2	15	30
3. พื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้จากถนนสายย่อย(0-1เลน)	3	15	45
F6 เส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง		15%	
1. พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 3 สายขึ้นไป	1	15	15
2. พื้นที่ที่มีรถประจำทางวิ่งผ่านมากกว่า 2 สาย	2	15	30
3. มีรถประจำทางวิ่งผ่าน 1 และรถสองแถวภายในชุมชน	3	15	45
4. พื้นที่ที่ไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่านเลย	4	15	60
3. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ		30%	
F7 กรรมสิทธิ์ที่ดิน		10%	
1. ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการ	1	10	10
2. ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของวัด หรือ สถานศึกษา	2	10	20
3. ที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน	3	10	30
F8 ราคาที่ดิน		10%	
1. ราคาที่ดินโดยประมาณ ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	10	10
2. ราคาที่ดินโดยประมาณ 10,000-20,000 บาท	2	10	20
3. ราคาที่ดินโดยประมาณ มากกว่า 20,000 บาท	3	10	30
F9 การบริการสาธารณูปโภคระบบประปา		5%	
1. พื้นที่ที่มีการให้บริการระบบประปา	1	5	5
2. พื้นที่ที่ไม่มีการให้บริการระบบประปา	2	5	10
F10 การบริการสาธารณูปโภคระบบไฟฟ้า		5%	
1. พื้นที่ที่มีการให้บริการระบบไฟฟ้า	1	5	5
2. พื้นที่ที่ไม่มีการให้บริการระบบไฟฟ้า	2	5	10

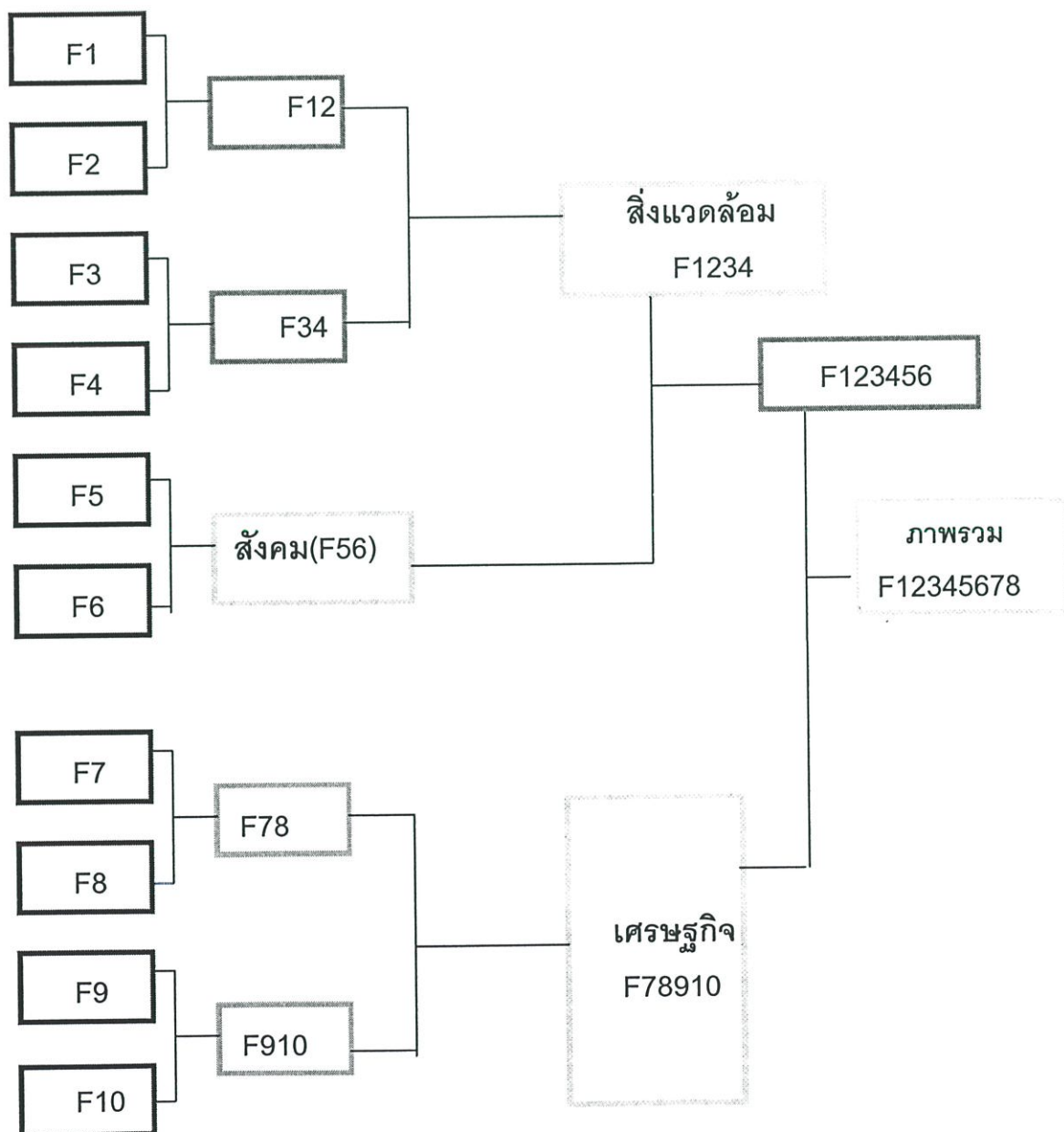
สรุปการให้ค่าน้ำหนัก

ค่าคะแนนอยู่ระหว่างช่วงคะแนนน้อยที่สุด	100	คะแนน
ค่าคะแนนอยู่ระหว่างช่วงคะแนนมากที่สุด	335	คะแนน
มีค่าความต่างของช่วงคะแนน	235	คะแนน

นำมาจัดช่วงคะแนนในการพิจารณาพื้นที่ได้ดังนี้

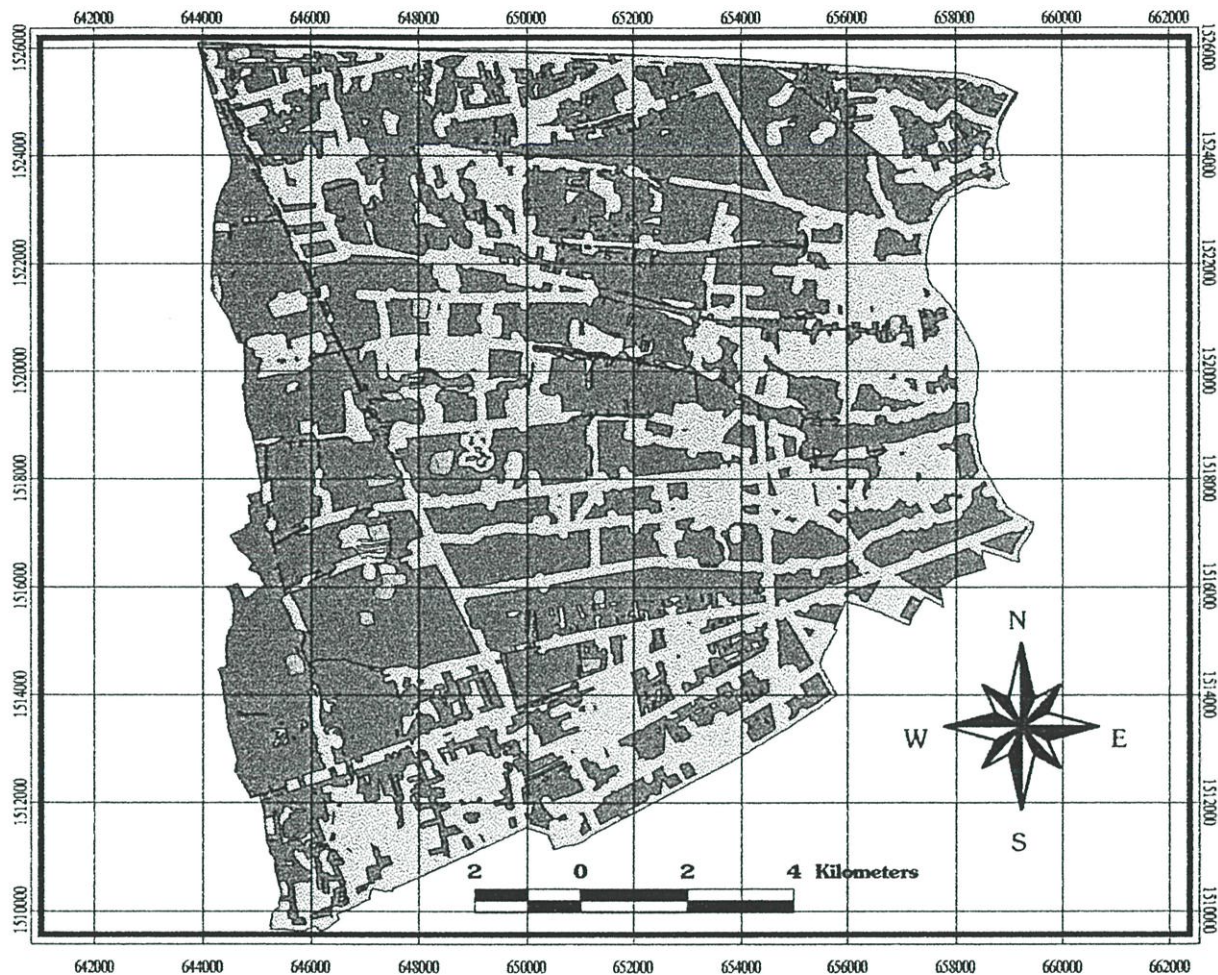
1. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนามาก	100 - 178	คะแนน
2. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง	179 - 257	คะแนน
3. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาน้อย	258 - 335	คะแนน

กระบวนการดำเนินการรวมชั้นข้อมูล

กลุ่มปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

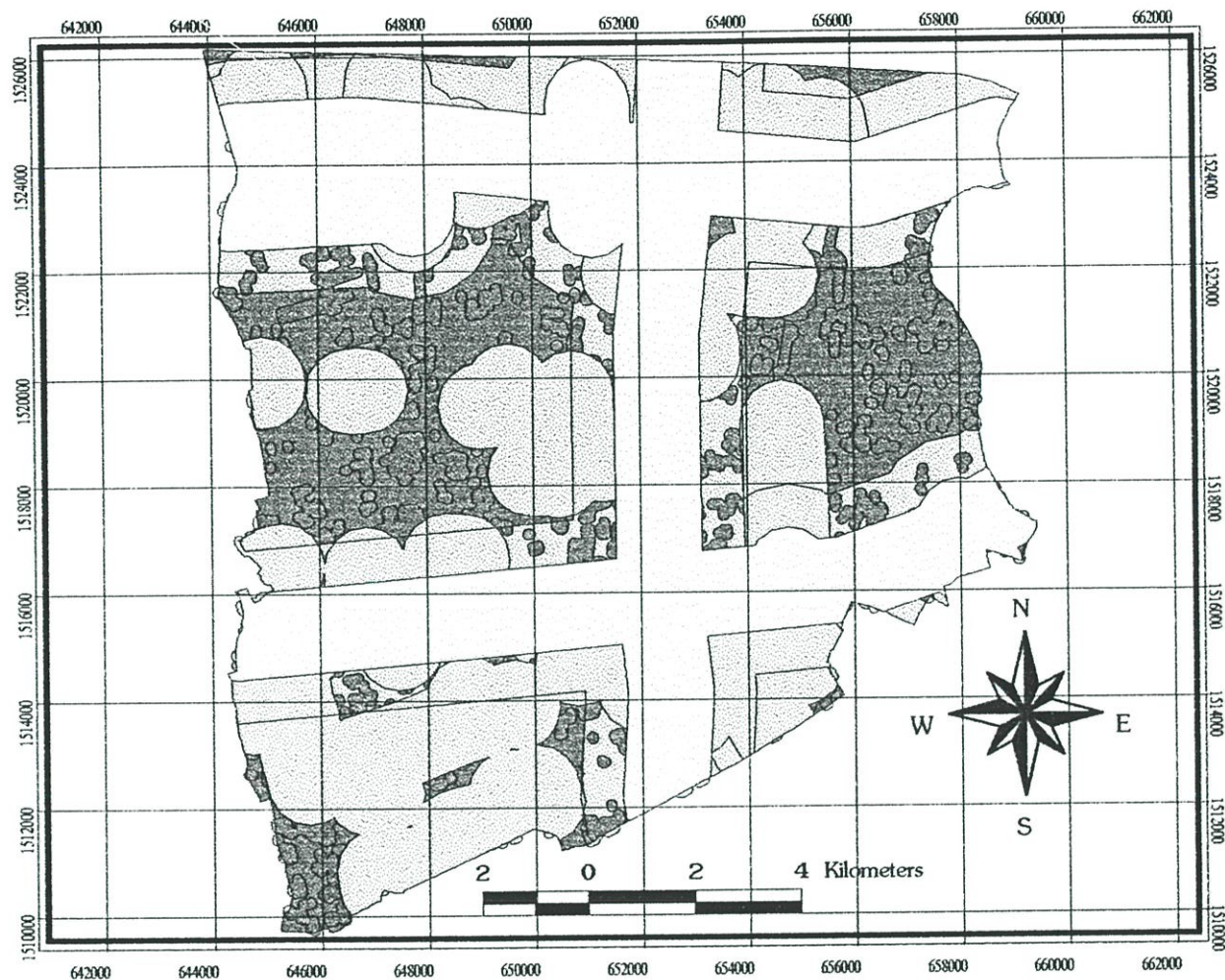
ข้อพิจารณา

- คะแนน 40-77 พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก
- คะแนน 78-105 พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง
- คะแนน 106-150 พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา	เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร		แผนที่รูปที่
แสดง	:	แสดงผลรวมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	
ที่มา	:	จากการสำรวจศึกษา	24 N

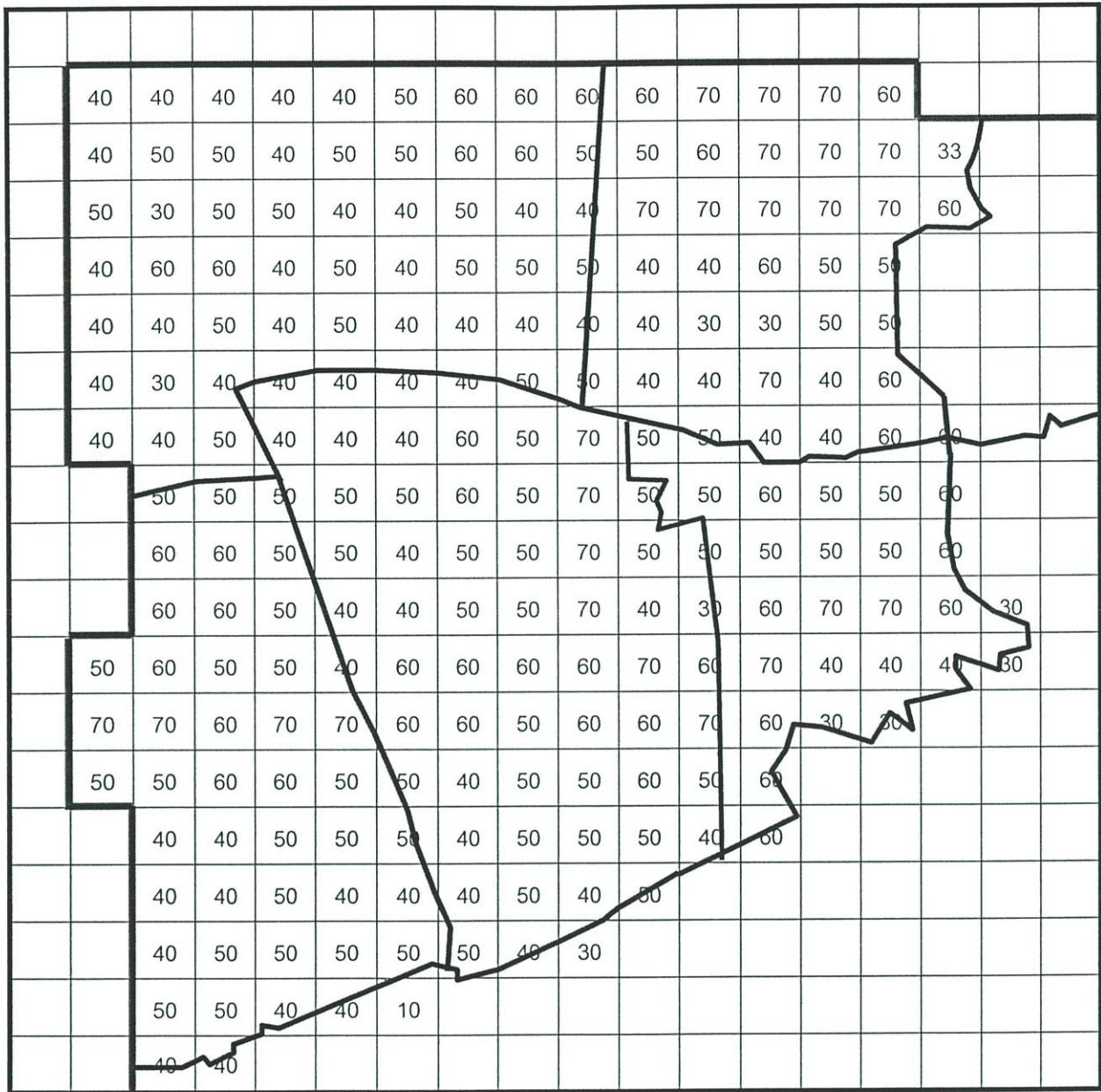
กลุ่มปัจจัยด้านสังคม

ข้อพิจารณา

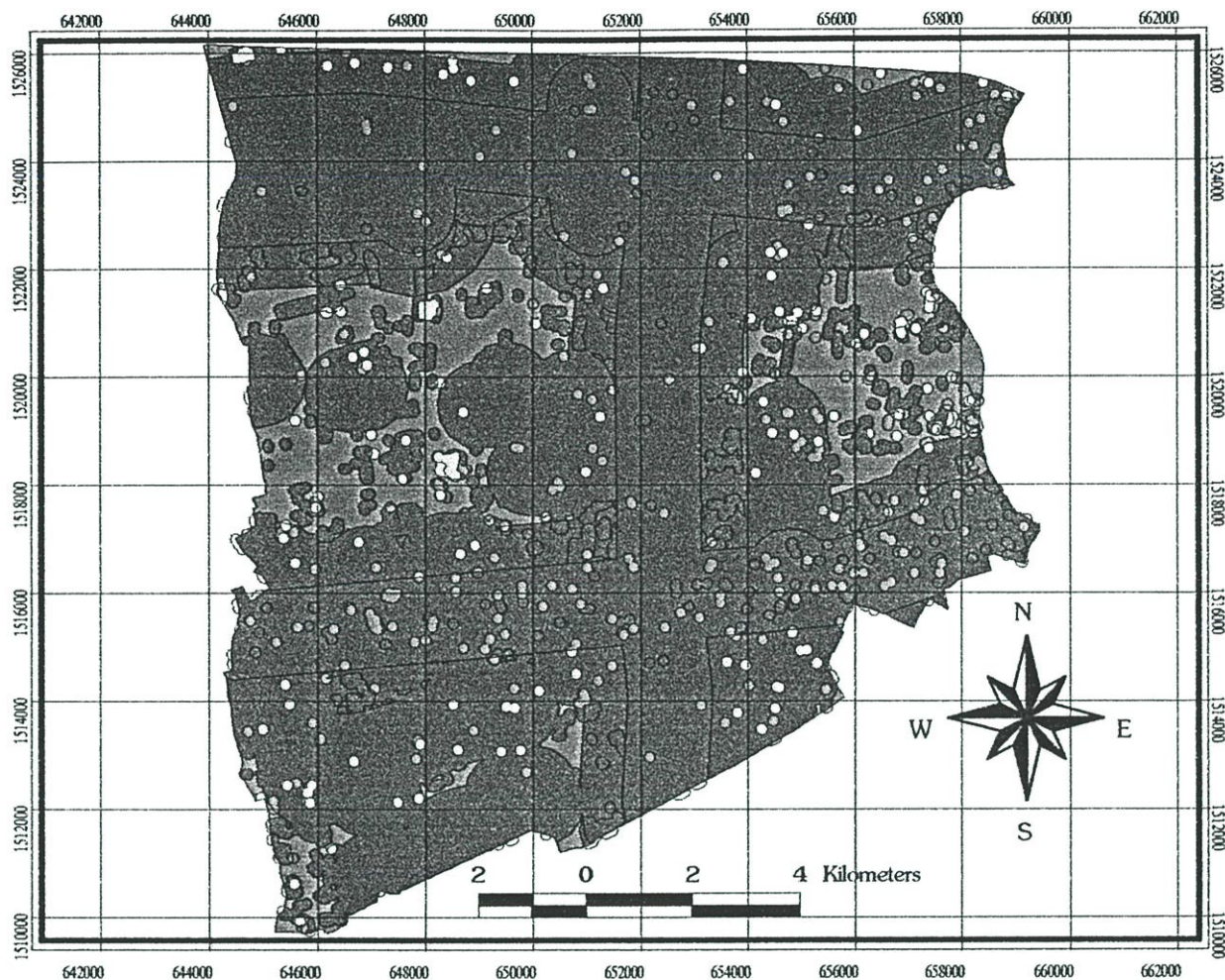
- คะแนน 30 - 55 พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก
- คะแนน 56 - 80 พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง
- คะแนน 81 - 105 พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา	เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	↑
แสดง	: แสดงผลรวมปัจจัยด้านสังคม	26	N
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา		

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน			
พื้นที่กรณีศึกษา	: เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	
แสดง	: แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา	27	N

กลุ่มปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ข้อพิจารณา

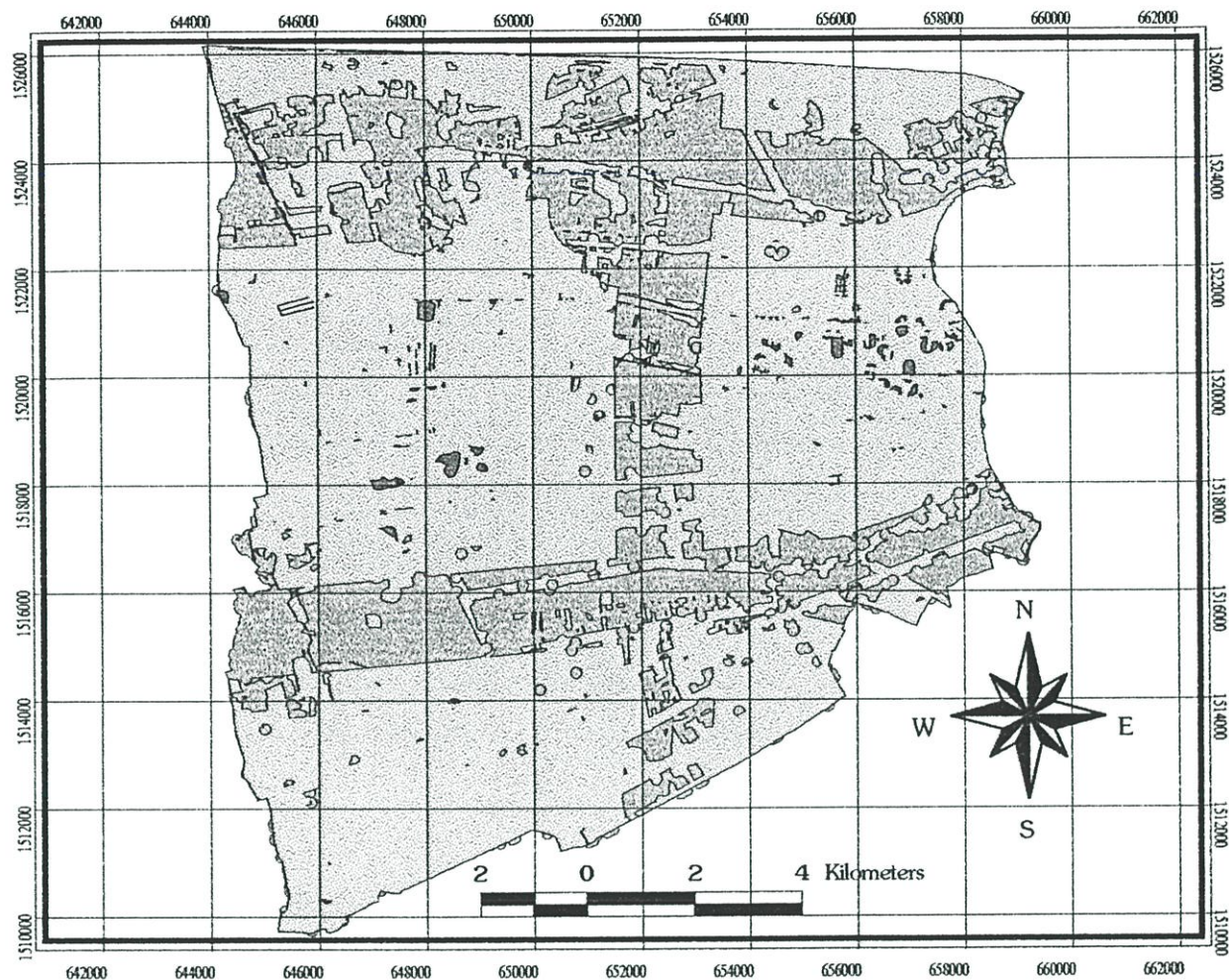
- คะแนน 30 - 43 พื้นที่ที่มีศักยภาพมาก
- คะแนน 44 - 56 พื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง
- คะแนน 57 - 70 พื้นที่ที่มีศักยภาพน้อย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา	: เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	
แสดง	: แสดงผลรวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา	28	N

ภาพรวมศักยภาพในการพัฒนา

ข้อพิจารณา

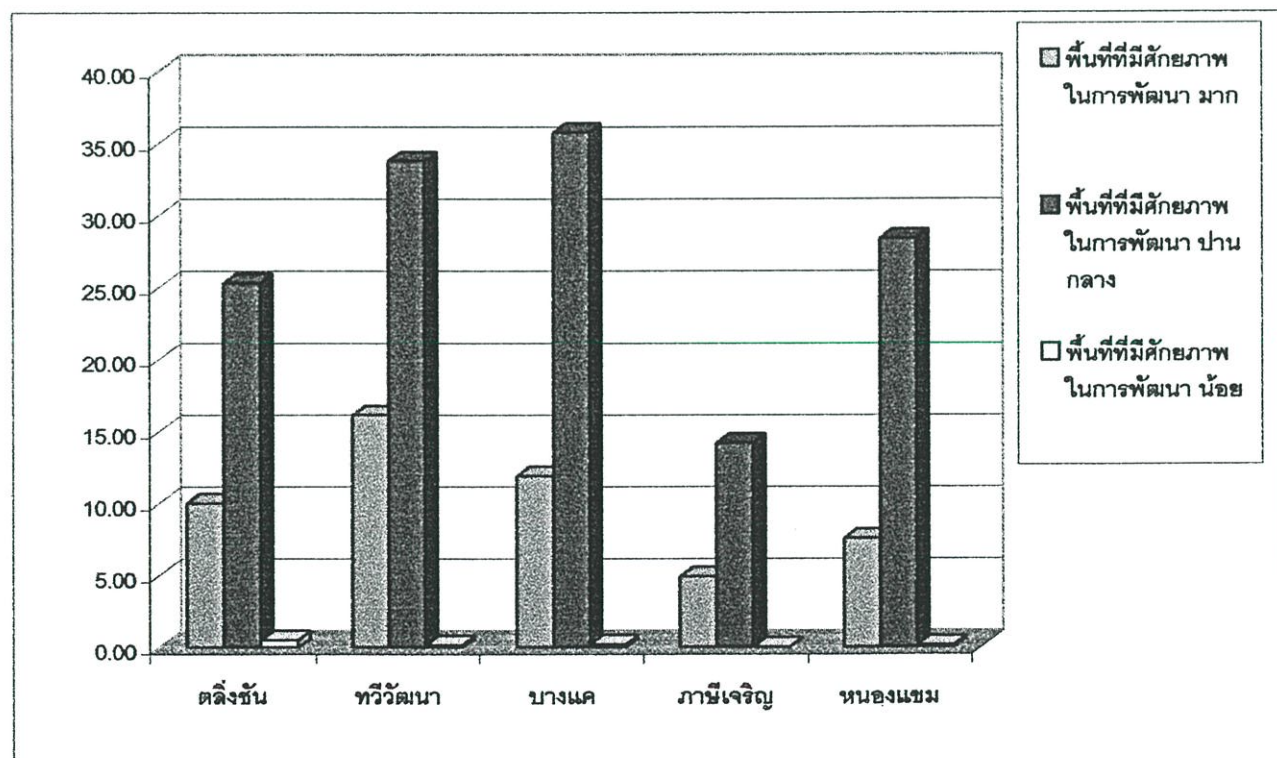
- คะแนน 100-178 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนามาก
- คะแนน 179-257 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง
- คะแนน 258-335 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาน้อย

การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

พื้นที่กรณีศึกษา	: เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร	แผนที่รูปที่	
แสดง	: แสดงผลรวมค่าปัจจัยที่ถ่วงน้ำหนัก		
ที่มา	: จากการสำรวจศึกษา	30	N

ตารางที่ 4.3 สรุปพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

เขตปกครอง	พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา			รวมพื้นที่ (หน่วยเป็นตร.กม.)	เป็นร้อยละ
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
ดลิ่งชัน	10.0054	25.3077	0.5071	35.8202	18.96
ทวีวัฒนา	16.1300	33.7676	0.1613	50.0589	26.49
บางแค	11.8843	35.7519	0.2198	47.8560	25.33
ภาษีเจริญ	4.9168	14.1979	0.0103	19.1249	10.12
หนองแขม	7.5559	28.4105	0.1372	36.1036	19.11
รวมพื้นที่	50.4923	137.4357	1.0357	188.9637	100.00
เป็นร้อยละ	26.72	72.73	0.55	100.00	

รูปที่ 4.9 แผนภูมิแสดงพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

4.3 การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์หาความต้องการของประชากรผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษาในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในด้าน เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความต้องการ , พฤติกรรมและกิจกรรมของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ศึกษาในรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับเมือง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวแทนจำนวนประชาชนผู้ที่อยู่อาศัยภายในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ในเขตพื้นที่รัศมีการให้บริการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายคำนวณจากพื้นที่การให้บริการทั้งหมด 78.57 ตารางกิโลเมตร และกำหนดให้ประชากร 3 คนต่อพื้นที่ 2 ตารางเมตร คิดเป็นจำนวนประชากรที่สุ่มตัวอย่าง 117.855 คน ผู้วิจัยได้ทำเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวแทนประชากรทั้งหมด 155 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้วิธีการหาค่าความถี่ร้อยละทั้งหมด ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นข้อกำหนดแนวความคิดในการออกแบบผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านในเขตพื้นที่ชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่อยู่ในรัศมีบริการของพื้นที่ที่มีศักยภาพ
ในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ		
ชาย	93.00	60.00
หญิง	62.00	40.00
2 สถานภาพการสมรส		
โสด	75.00	48.40
สมรสแล้ว	80.00	51.60
3 อายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	27.00	17.50
ระหว่าง 13 - 19 ปี	10.00	6.50
ระหว่าง 20 - 30 ปี	32.00	20.60
ระหว่าง 31 - 50 ปี	57.00	36.70
สูงกว่า 50 ปี	29.00	18.70
4 วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	40.00	25.80
ระดับปริญญาตรี	79.00	50.90
สูงกว่าปริญญาตรี	36.00	23.30
5 อาชีพ		
ข้าราชการ , รัฐวิสาหกิจ	17.00	10.90
พนักงานบริษัทเอกชน	50.00	32.20
เจ้าของกิจการ , ธุรกิจส่วนตัว	20.00	12.90
รับจ้างทั่วไป	11.00	7.00
นักเรียน , นักศึกษา	42.00	27.00
อื่นๆ (แม่บ้าน)	15.00	10.00
6 รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท / เดือน	27.00	17.40
10,000 - 15,000 บาท / เดือน	35.00	22.60
15,000 - 20,000 บาท / เดือน	42.00	27.00
มากกว่า 20,000 บาท / เดือน	51.00	33.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
7 ที่อยู่ปัจจุบัน		
บ้านตนเอง / ครอบครัว	95.00	61.30
หอพัก	7.00	4.50
เช่าประเภทต่างๆ	53.00	34.20
รวม	155.00	100.00

จากตารางที่ 4.4 สรุปผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างภายในพื้นที่ที่รศมีการบริการ ดังนี้ กลุ่มผู้ที่อยู่ในรศมีการให้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 60 เป็นหญิงร้อยละ 40 แต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 51.60 และมีอายุอยู่ในช่วง 31 - 50 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.70 ช่วงอายุระหว่าง 20 - 30 ปีคิดเป็นร้อยละ 20.90 ช่วงอายุสูงกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.60 ช่วงอายุ 0 - 13 ปีคิดเป็นร้อยละ 17.50 ช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ 13 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.5 การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือร้อยละ 50.90 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 26.70 สูงกว่าระดับปริญญาตรี 22.60 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและเจ้าของกิจการมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39 มีรายได้มากกว่า 20,000บาท/เดือนคิดเป็นร้อยละ 33 พักอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเองมากที่สุดคิดเป็น 61.30

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความต้องการ พฤติกรรมและกิจกรรมของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้าน ความต้องการ พฤติกรรม และกิจกรรมของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รศมีการให้บริการของสวนสาธารณะย่าน

ความคิดเห็นของประชาชนในรศมีการบริการ	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
1 ท่านใช้บริการสวนสาธารณะบ่อยเพียงใด		
ทุกวัน	21.00	13.50
น้อยกว่า 2 วัน / สัปดาห์	84.00	54.01
2 - 4 วันต่อสัปดาห์	17.00	10.90
ทุกวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์	33.00	21.50

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนในรัศมีบริการ	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
2 สอนสาธารณะที่ท่านไปใช้บริการบ่อยที่สุด		
สวนลุมพินี	34.00	21.90
สวนจตุจักร	32.00	20.60
สวนเบญจสิริ	0.00	0.00
สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	30.00	19.30
สวนธนบุรีรมย์	0.00	0.00
สวนหนองจอก	0.00	0.00
สวนหลวง ร.9	27.00	17.40
สวนน้ำบึงกุ่ม	0.00	0.00
สวนพระนคร	2.00	1.30
สวนรมณีนาถ	0.00	0.00
อื่นๆ (สวนถนนวนอุทยาน เขตทวีวัฒนา)	30.00	19.50
5 ท่านเดินทางมาสวนสาธารณะโดยวิธีใด		
รถยนต์ส่วนตัว	64.00	41.30
รถประจำทาง	40.00	25.80
เดินเท้า	37.00	23.80
อื่นๆ	14.00	9.10
4 ท่านใช้เวลาเดินทางนานเท่าไร		
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	78.00	50.30
ระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมง	43.00	27.70
มากกว่า 2 ชั่วโมง	34.00	22.00
5 ช่องเวลาที่ท่านมาใช้บริการสาธารณะคือเวลาใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ก่อนเวลา 8.00 น.	11.00	7.10
ระหว่างเวลา 8.00 - 12.00 น.	47.00	30.40
ระหว่างเวลา 12.00 - 16.00 น.	39.00	25.10
หลังเวลา 16.00 น.	58.00	37.40

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนในรัศมีบริการ	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
6 ระยะเวลาที่ท่านใช้บริการภายในสวนสาธารณะ		
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	29.00	18.70
ระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมง	47.00	30.40
มากกว่า 2 ชั่วโมง	79.00	50.90
7 สาเหตุที่ท่านมาใช้บริการสวนสาธารณะคือ		
ออกกำลังกาย	29.00	18.70
พักผ่อนหย่อนใจ	61.00	39.30
เล่นกีฬา	14.00	9.00
อื่นๆ (ปิกนิกกับครอบครัว)	51.00	33.00
รวม	155.00	100.00

จากตารางที่ 4.5 กลุ่มประชากรในรัศมีบริการให้บริการในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพมาใช้บริการสวนสาธารณะน้อยกว่า 2 วัน/สัปดาห์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.40 สวนสาธารณะที่ไปใช้บริการบ่อยที่สุดคือสวนจตุจักร สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สวนลุมพินี สวนหลวง ร.9 และสวนวชิรเบญจทัศ การเดินทางไปใช้บริการจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.30 ใช้เวลาในการเดินทางน้อยกว่า 1 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 50.30 เหตุผลที่มาใช้บริการคือพักผ่อนหย่อนใจและปิกนิกกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 39.90 ระยะเวลาที่ใช้บริการในสวนสาธารณะคือมากกว่า 2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 51.60 ช่วงเวลาที่ประชากรมาใช้บริการมากที่สุดคือหลังเวลา 16.00 น. คิดเป็นร้อยละ 37.40 ช่วงเวลาที่คนมาใช้บริการน้อยที่สุดคือ ก่อนเวลา 8.00 คิดเป็นร้อยละ 7.10

ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการเรียงลำดับความสำคัญด้านความต้องการจากความสำคัญมากไปหาน้อย

สิ่งที่ท่านคำนึงถึงในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
1. ความสะดวกในการเดินทาง	จำนวน	10	56	47	31	11	0	0	0	0	145	
	ค่าคะแนน	90	448	329	186	55	0	0	0	0	1018	1
2. ความปลอดภัย	จำนวน	52	27	0	18	22	29	2	2	3	103	
	ค่าคะแนน	468	216	0	108	110	116	6	4	3	563	6
3. อื่นๆ (ใกล้เคียงที่พักอาศัยหรือที่ทำงาน)	จำนวน	10	24	67	51	3	0	0	0	0	145	
	ค่าคะแนน	90	192	469	306	15	0	0	0	0	982	2
4. สภาพแวดล้อมภายในสวนสาธารณะ	จำนวน	31	10	21	24	29	40	0	0	0	124	
	ค่าคะแนน	279	80	147	144	145	160	0	0	0	676	4
5. สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน	22	10	0	10	47	61	3	2	0	133	
	ค่าคะแนน	198	80	0	60	235	244	9	4	0	632	5
6. พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ	จำนวน	31	22	17	20	43	20	2	0	0	124	
	ค่าคะแนน	279	176	119	120	215	80	6	0	0	716	3
7. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม	จำนวน	5	0	0	0	1	13	68	24	44	150	
	ค่าคะแนน	45	0	0	0	5	52	204	48	44	353	8
8. การสัญจรภายในสวนสาธารณะ	จำนวน	7	3	0	0	2	11	59	24	49	148	
	ค่าคะแนน	63	24	0	0	10	44	177	48	49	352	9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สิ่งที่ท่านคำนึงถึงในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9		รวม	จัดลำดับ
สวนสาธารณะคือ	ค่าคะแนน	9	8	7	6	5	4	3	2	1			
9. ความสัมพันธ์ของพื้นที่กิจกรรมภายใน	จำนวน	3	4	0	0	17	9	34	46	42		152	
	ค่าคะแนน	27	32	0	0	85	36	102	92	42		389	7
รูปแบบและลักษณะของสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8			รวม	จัดลำดับ
คือ	ค่าคะแนน	8	7	6	5	4	3	2	1				
1. สวนไม้ดอก /ไม้ประดับ	จำนวน	62	9	5	7	70	2	0	0			155	
	ค่าคะแนน	496	63	30	35	280	6	0	0			910	2
2. สวนพฤกษศาสตร์	จำนวน	20	54	10	18	7	8	4	34			155	
	ค่าคะแนน	160	378	60	90	28	24	8	34			782	5
3. สวนสุขภาพ	จำนวน	23	58	32	7	19	3	9	4			155	
	ค่าคะแนน	184	406	192	35	76	9	18	4			924	1
4. สวนน้ำ	จำนวน	42	13	31	5	59	3	2	0			155	
	ค่าคะแนน	336	91	186	25	236	9	4	0			887	3
5. ลานกีฬา / สนามกีฬา	จำนวน	10	31	27	51	8	13	3	12			155	
	ค่าคะแนน	80	217	162	255	32	39	6	12			803	4
6. สวนป่า	จำนวน	1	12	9	24	0	51	47	11			155	
	ค่าคะแนน	8	84	54	120	0	153	94	11			524	8
7. สวนนก	จำนวน	3	29	17	23	11	49	5	18			155	
	ค่าคะแนน	24	203	102	115	44	147	10	18			663	6

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รูปแบบและลักษณะของสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ คือ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	8	7	6	5	4	3	2	1		
8. สวนไม้ตัด	จำนวน	11	8	15	21	8	14	37	41	155	
	ค่าคะแนน	88	56	90	105	32	42	74	41	528	7
กิจกรรมที่ท่านทำภายในสวนสาธารณะ คือ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	8	7	6	5	4	3	2	1		
1. นั่งเล่น / เดินเล่น	จำนวน	53	37	10	18	21	6	4	6	155	
	ค่าคะแนน	424	259	60	90	84	18	8	6	949	2
2. เล่นกีฬา	จำนวน	28	17	3	31	32	9	12	23	155	
	ค่าคะแนน	224	119	18	155	128	27	24	23	718	4
3. วิ่งออกกำลังกาย	จำนวน	49	27	13	51	2	4	9	0	155	
	ค่าคะแนน	392	189	78	255	8	12	18	0	952	1
4. เดินแอโรบิค	จำนวน	19	7	21	10	32	23	19	24	155	
	ค่าคะแนน	152	49	126	50	128	69	38	24	636	5
5. เล่นเครื่องเล่นต่างๆ	จำนวน	4	11	10	13	27	10	39	41	155	
	ค่าคะแนน	32	77	60	65	108	30	78	41	491	8
6. ขี่จักรยาน	จำนวน	3	0	51	0	19	48	12	22	155	
	ค่าคะแนน	24	0	306	0	76	144	24	22	596	6
7. ปิกนิก	จำนวน	18	31	17	12	20	19	31	7	155	
	ค่าคะแนน	144	217	102	60	80	57	62	7	729	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กิจกรรมที่ท่านทำภายในสวนสาธารณะ คือ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8						รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	8	7	6	5	4	3	2	1							
8. เล่นเรือ / พายเรือ	จำนวน	0	10	37	0	10	38	21	39						155	
	ค่าคะแนน	0	70	222	0	40	114	42	39						527	7
องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ คือ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
1. สวนไม้ดอก/ไม้ประดับ	จำนวน	59	0	52	11	6	0	0	0	27	0	0	0	0	155	
	ค่าคะแนน	767	0	572	110	54	0	0	0	135	0	0	0	0	1638	1
2. สระน้ำ / บึง / น้ำพุ	จำนวน	31	0	57	21	14	0	3	0	29	0	0	0	0	155	
	ค่าคะแนน	403	0	627	210	126	0	21	0	145	0	0	0	0	1532	2
3. บริเวณที่เด็กเล่น	จำนวน	0	4	0	71	13	21	4	10	21	6	5	0	0	155	
	ค่าคะแนน	0	48	0	710	117	168	28	60	105	24	15	0	0	1275	5
4. สวนสุขภาพ	จำนวน	4	0	12	31	64	0	15	11	13	0	5	0	0	155	
	ค่าคะแนน	52	0	132	310	576	0	105	66	65	0	15	0	0	1321	4
5. ที่จอดรถ	จำนวน	21	0	4	10	10	20	34	13	5	14	0	21	3	155	
	ค่าคะแนน	273	0	44	100	90	160	238	78	25	56	0	42	9	1115	8
6. อาคารสุขา	จำนวน	0	3	11	10	32	0	27	42	7	0	23	0	0	155	
	ค่าคะแนน	0	36	121	100	288	0	189	252	35	0	69	0	0	1090	9
7. ศาลาพักผ่อน	จำนวน	0	10	0	17	21	14	24	35	5	0	29	0	0	155	
	ค่าคะแนน	0	120	0	170	189	112	168	210	25	0	87	0	0	1081	10

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ คือ	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1		
8. ลานอเนกประสงค์	จำนวน	0	42	0	0	14	29	9	10	0	10	31	5	5	155	
	ค่าคะแนน	0	504	0	0	126	232	63	60	0	40	93	10	5	1133	6
9. บริเวณสนามหญ้า	จำนวน	41	3	29	10	4	1	10	15	36	1	5	0	0	155	
	ค่าคะแนน	533	36	319	100	36	8	70	90	180	4	15	0	0	1391	3
10. ทางสัญจรภายในที่สะดวก	จำนวน	0	29	0	10	13	31	7	24	0	7	29	3	2	155	
	ค่าคะแนน	0	348	0	100	117	248	49	144	0	28	87	6	2	1129	7
11. อาคารบริการ	จำนวน	0	0	0	0	4	9	1	20	10	27	54	13	17	155	
	ค่าคะแนน	0	0	0	0	36	63	6	60	120	216	216	26	17	760	12
12. สนามกีฬา	จำนวน	0	0	7	3	11	1	3	14	21	24	49	11	11	155	
	ค่าคะแนน	0	0	35	30	99	7	18	42	252	192	196	22	11	904	11
13. เวทีกลางแจ้ง	จำนวน	0	0	0	0	0	2	0	10	11	7	41	44	40	155	
	ค่าคะแนน	0	0	0	0	0	14	0	30	132	56	84	88	40	444	13
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะที่ท่านต้องการให้มีได้แก่	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				รวม	จัดลำดับ
	ค่าคะแนน	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1					
1. เก้าอี้/ม้านั่งพักผ่อน	จำนวน	97	20	0	0	0	0	21	17	0	0				155	
	ค่าคะแนน	970	180	0	0	0	0	84	51	0	0				1285	1
2. อุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก	จำนวน	10	19	3	4	11	0	12	55	24	17				155	
	ค่าคะแนน	100	171	24	28	66	0	48	165	48	17				667	10

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะที่ท่าน	ลำดับ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		รวม	จัดลำดับ
ต้องการให้มีได้แก่	ค่าคะแนน	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1			
3.ห้องสุขา	จำนวน	0	37	2	10	2	0	31	24	49	0		155	
	ค่าคะแนน	0	333	16	70	12	0	124	72	98	0		725	5
4.เครื่องออกกำลังกาย	จำนวน	0	11	20	11	14	3	0	9	23	64		155	
	ค่าคะแนน	0	99	160	77	84	15	0	27	46	64		572	9
5. ศูนย์แนะนำและบริการ	จำนวน	8	34	5	0	4	7	30	19	27	21		155	
	ค่าคะแนน	80	306	40	0	24	35	120	57	54	21		737	4
6.ร้านอาหารเครื่องดื่ม	จำนวน	0	0	24	31	10	24	0	17	28	21		155	
	ค่าคะแนน	0	0	192	217	60	120	0	51	56	21		717	6
7.บริการน้ำดื่ม/น้ำใช้	จำนวน	0	0	19	27	11	24	0	20	38	16		155	
	ค่าคะแนน	0	0	152	189	66	120	0	60	76	16		679	8
8.ลานเอนกประสงค์	จำนวน	0	10	6	0	17	84	0	4	8	26		155	
	ค่าคะแนน	0	90	48	0	102	420	0	12	16	26		714	7
9.แผนผังแสดงรายละเอียดภายใน	จำนวน	18	33	0	0	10	0	41	34	13	6		155	
	ค่าคะแนน	180	297	0	0	60	0	164	102	26	6		835	3
10.หน่วยปฐมพยาบาล	จำนวน	0	0	20	24	34	56	0	4	5	12		155	
	ค่าคะแนน	0	0	160	238	144	280	0	12	10	12		856	2

จากตารางที่ 4.6 สรุปความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างในด้านความต้องการ โดยเรียงลำดับตามความต้องการ ได้ดังนี้คือ

1. สิ่งทีกลุ่มประชากรคำนึงถึงในการเลือกใช้บริการสาธารณะ คือ ความสะดวกในการเดินทาง พื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆที่ต้องการ และสวนสาธารณะควรจะต้องอยู่ใกล้กับที่พักอาศัยหรือสถานที่ทำงาน
2. รูปแบบสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการคือ สวนสุขภาพ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนปิกนิก สวนน้ำ และลานกีฬา
3. กิจกรรมที่ต้องการทำภายในสวนสาธารณะ คือ พักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย นั่งเล่น เดินเล่น เล่นกีฬา และปิกนิกกับครอบครัว
4. องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการ คือ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สระ / บึง / น้ำพุ สนามหญ้า สวนสุขภาพ และบริเวณที่เด็กเล่น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านกรณีศึกษาพื้นที่ชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในพื้นที่เขตการปกครอง 5 เขต คือ ตลิ่งชัน หนองแขม ภาษีเจริญ ทวีวัฒนา บางแค จัดหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน โดยศึกษาถึงสภาพการใช้ที่ดินสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน รวมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ถึงความต้องการของประชาชนภายในเขตพื้นที่รศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการการจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่านตามเกณฑ์มาตรฐานและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

5.1.1 สภาพแวดล้อมทางการภาพของพื้นที่ที่จัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

5.1.2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะภายในรศมีการให้บริการ

5.1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้อยู่ในรศมีการให้บริการ

5.1.2.2 ข้อมูลด้านความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบสวนสาธารณะ กิจกรรม

และองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ผู้ใช้ต้องการ

5.1.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ที่จัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

จากการศึกษาและสำรวจพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่านอยู่ภายในเขตตลิ่งชัน แขวงบางระมาด ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของเขตส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มกับลุ่มเล็กน้อย มักจะประสบปัญหาสภาวะน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน เส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ถนนบางระมาด ถนนวัดประดู่ ถนนวัดแก้ว – เงิน – ทอง ยังใช้การคมนาคมทางน้ำในการขนส่งพืชผลการเกษตร การประกอบอาชีพและรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำสวน ปลูกไม้ผล และพืชผัก นอกนั้นประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพอื่น ระบบการจราจรและระบบขนส่งมวลชน มีการจัดสร้างโครงข่ายการคมนาคมเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ซึ่งมีการปรับปรุงขยายเส้นทาง นอกจากนี้ยังมีการตัดถนนเพิ่มเติมขึ้นอีกหลายเส้นทางภายในชุมชนเพื่อขยายเข้าสู่แหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยใหม่

โครงการถนนพุทธมณฑลสาย1 โดยเริ่มตั้งแต่ถนนจรัญสนิทวงศ์ซอย 13 (ถนนบางแวก) ไปทางถนนบรมราชชนนีสิ้นสุดที่ถนนทุ่งมังกร ระยะทางกว่า 5 กิโลเมตร ขณะนี้ได้เริ่มดำเนินการแล้ว

โครงการที่อยู่ในแผนงานได้แก่ ถนนโครงการก่อสร้างถนนพรานนก - พุทธมณฑลสาย 4 แนวเส้นทางเริ่มจากถนนจรัญสนิทวงศ์ แยกตัดกับถนนพรานนก ผ่านโรงเรียนมารดานุเคราะห์ ผ่านชุมสายโทรศัพท์จรัญสนิทวงศ์ ตัดคลองบางขุนศรี วัดแก้ว โรงเรียนสุวรรณพลับพลาวิทยาคม จากนั้นแนวเส้นทางขนานไปกับถนนวัดแก้ว - พุทธมณฑลสาย1 ผ่านวัดเพลง วัดใหม่เทพพล ตัดผ่านถนนพุทธมณฑลสาย1 คลองบางกอกน้อย คลองลาดดาเนียว ตัดกับถนนวงแหวนรอบนอก ด้านตะวันตกผ่านพุทธมณฑลสาย2 และขนานไปกับคลองบางเชือกหนัง ตัดผ่านพุทธมณฑลสาย 3 ไปบรรจบกับถนนพุทธมณฑลสาย 4 รวมระยะทาง 14 กิโลเมตร

สภาพแวดล้อมโดยรอบเป็นชุมชนพักอาศัย ส่วนใหญ่จะเป็นหมู่บ้านจัดสรรในระดับกลางถึงระดับสูง มีลำคลองหลายสายบ้านเรือนส่วนใหญ่จะสร้างอยู่ติดกับคลอง จากการศึกษาพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการเกิดชุมชนใหม่ตามแนวโครงการคมนาคมหรือแนวถนนที่มีการตัดใหม่ ชุมชนลักษณะนี้จะขาดมาตรการการควบคุมจากภาครัฐ บางพื้นที่เกิดเป็นแหล่งเสื่อมโทรมทำให้ภาครัฐต้องเข้าไปวางแผนควบคุมและพัฒนาต่อไป

5.1.2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการสวนสาธารณะภายในรัศมีการให้บริการ

จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการสวนสาธารณะในระดับย่านนั้นเป็นคนวัยทำงาน จะมาใช้เป็นสถานที่สำหรับออกกำลังกาย เล่นกีฬา และมาพักผ่อนกับครอบครัว เสียเป็นส่วนใหญ่ช่วงเวลาที่มาใช้บริการมากที่สุดจะเป็นช่วงเย็นหลังเลิกงานแล้ว จะใช้เวลาอยู่ในสวนสาธารณะประมาณ 1 - 2 ชั่วโมงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ขาดไม่ได้คือ ม้านั่ง / เก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อน และห้องน้ำ-ห้องส้วม

5.1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้อยู่ในรัศมีการให้บริการ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรในรัศมีการให้บริการในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านกลุ่มผู้ที่อยู่ในรัศมีการให้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 60 เป็นหญิงร้อยละ 40 แต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 51.60 และมีอายุอยู่ในช่วง 31 - 50 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ36.70 ช่วงอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.90 ช่วงอายุสูงกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.70 ช่วงอายุ 0 - 13 ปีคิดเป็นร้อยละ 17.50 ช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ 13 - 19ปี คิดเป็นร้อยละ 6.50 การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคือร้อยละ 50.90 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 25.80 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี 23.30 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.20 มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 33 พักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.30

5.1.2.2 ข้อมูลด้านความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบสวนสาธารณะ กิจกรรม และ องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ผู้ใช้ต้องการ

ใช้บริการสวนสาธารณะน้อยกว่า 2 วัน/สัปดาห์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.40 สวนสาธารณะที่ใช้บริการบ่อยที่สุดคือ สวนจตุจักร สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ สวนรถไฟ และ สวนลุมพินี รองลงมาคือสวนหลวง ร.9 และสวนถนนวนอุทยาน การเดินทางไปสวนสาธารณะ ประชากรจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 41.30 ใช้เวลาในการเดินทาง 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 50.30 ใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 27.70 เหตุผลที่มาใช้บริการสวนสาธารณะคือ พักผ่อนหย่อนใจและปิกนิกกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 39.90 ระยะเวลาที่ใช้บริการภายในสวนสาธารณะคือมากกว่า 2 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 51.60 ระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 30.30 ช่วงเวลาที่ประชากรมาใช้บริการมากที่สุดคือหลังเวลา 16.00 น. คิดเป็นร้อยละ 37.40 ช่วงเวลาที่คนมาใช้บริการน้อยที่สุดคือ ก่อนเวลา 8.00 น. คิดเป็นร้อยละ 7.10

สรุปความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างในด้านความต้องการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้คือ

1. สิ่งที่ประชากรคำนึงถึงในการเลือกใช้บริการสวนสาธารณะ คือ ความสะดวกในการเดินทาง พื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆที่ต้องการ และ สวนสาธารณะจะตั้งอยู่ใกล้กับที่พักอาศัย หรือที่ทำงาน
2. รูปแบบและสวนสาธารณะที่ประชากรต้องการ คือ สวนสุขภาพ สวนไม้ดอก/ไม้ประดับ สวนน้ำ และลานกีฬา
3. กิจกรรมที่ต้องการทำภายในสวนสาธารณะคือ ออกกำลังกาย นั่งเล่น/เดินเล่น เล่นกีฬา และปิกนิกกับครอบครัว
4. องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ประชากรต้องการคือ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สระน้ำ / บึง / น้ำพุ สนามหญ้า สวนสุขภาพ และบริเวณที่เด็กเล่น

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านกรณีศึกษาพื้นที่ชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพของพื้นที่ในปัจจุบัน ตลอดจนพฤติกรรมและกิจกรรม ปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการของสวนสาธารณะ ประกอบกับวรรณกรรมและทฤษฎีในบทที่ 2 นำมากำหนดเป็นผังแม่บทในการออกแบบสวนสาธารณะระดับย่านได้ตรงกับความต้องการและสภาพของพื้นที่ในปัจจุบัน

5.2.1 ที่ตั้งของสวนสาธารณะระดับย่าน

จากการสำรวจพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพจัดทำเป็นสวนสาธารณะตั้งอยู่บนถนนพุทธรณทลสาย 1 ด้านหน้าของโครงการซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกมีการตัดวางแนวนถนนพุทธรณทลสาย 1 ใหม่ ทิศใต้ติดกับคลองบางพรหม ทางด้านทิศตะวันตกเป็นหมู่บ้านจัดสรร มีเนื้อที่ประมาณ 190 ไร่ ดังรายละเอียดดังรูป

รูปที่ 5.1 แผนที่ที่ตั้งโครงการสวนสาธารณะระดับย่าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการจัดหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่านจะต้องคำนึงสิ่งต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่น้ำท่วม พื้นที่ก่อสร้างอาคาร การระบายน้ำ ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึง เส้นทางคมนาคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ กรรมสิทธิ์ที่ดิน ราคาที่ดิน ระบบสาธารณูปโภคไฟฟ้าและประปา นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงแผนงานการพัฒนาและนโยบายของแต่ละพื้นที่ด้วย กฎหมายผังเมืองและข้อกำหนดต่างๆ ที่มีผลต่อพื้นที่นั้นๆ การวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอแนวทางในการจัดหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นสวนสาธารณะระดับย่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นการนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ การสังเกตและสำรวจพื้นที่ เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพโดยใช้การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) เมื่อได้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาแล้วทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้อยู่ในรัศมีการให้บริการเพื่อให้ทราบถึงความต้องการ นำมารวบรวมแล้วสรุปเป็นแนวทางในการจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของประชาชน หลักการแนวความคิดที่นำเสนอในบทที่ 5 นี้เป็นเพียงแนวความคิดของผู้วิจัยเท่านั้น

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศักยภาพของพื้นที่เพื่อการจัดทำสวนสาธารณะในพื้นที่ที่ขาดแคลน เพื่อให้มีพื้นที่สวนสาธารณะได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
2. ควรมีการจัดทำแบบมาตรฐานสำหรับสวนสาธารณะในระดับต่างตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักกรุงเทพมหานคร

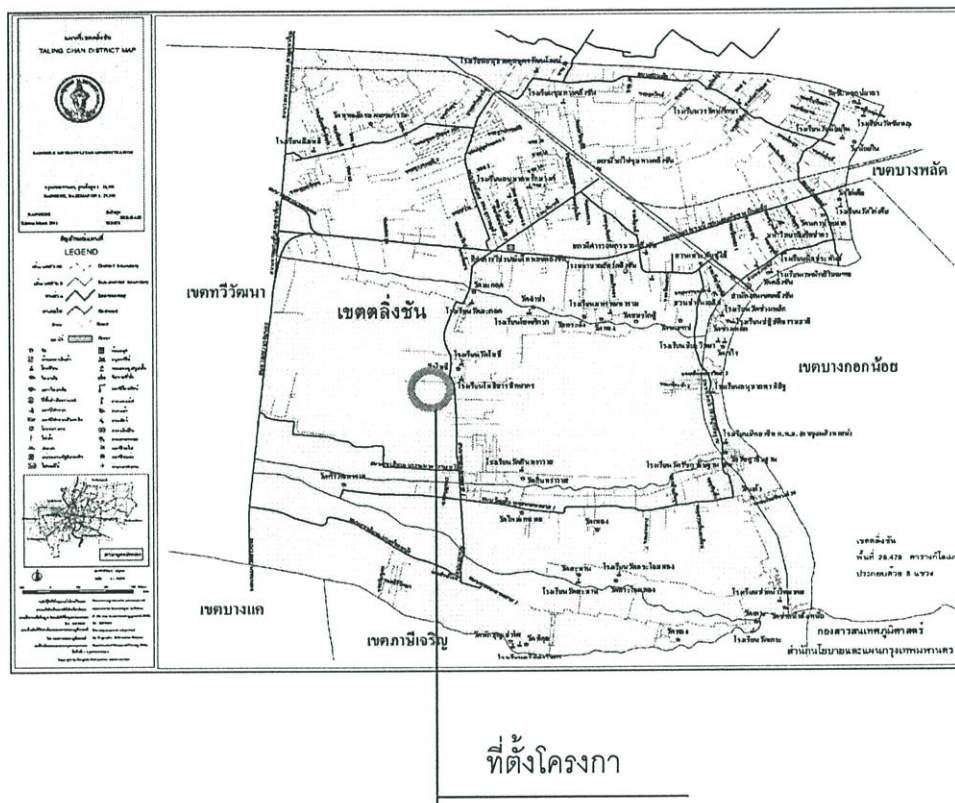
5.5 การนำเสนอแนวความคิดในการจัดทำผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่าน

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและสรุปผลการวิจัยนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่าน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

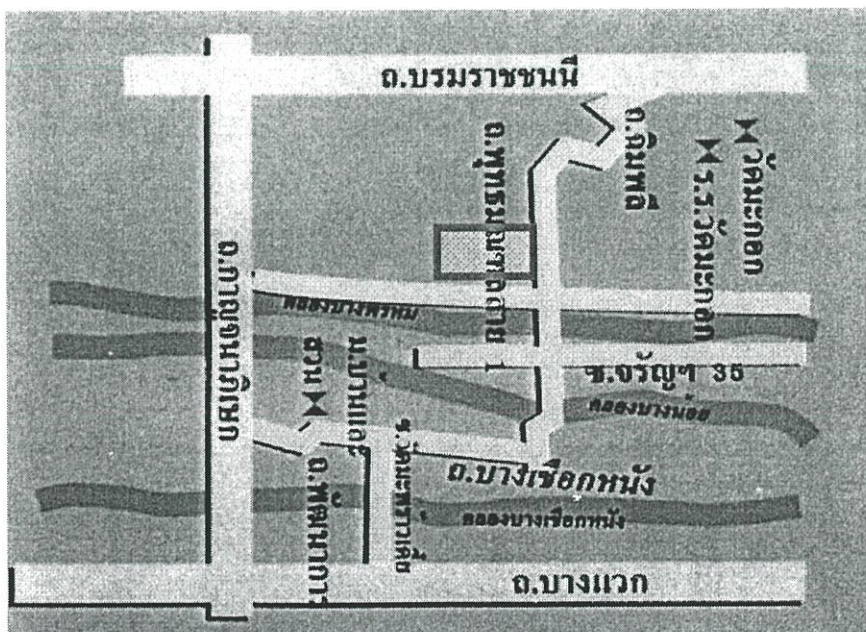
การเลือกที่ตั้งโครงการ (Site Selection)

ในการวิเคราะห์ที่ตั้งผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) เป็นวิธีการหาศักยภาพของพื้นที่โดยทำการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าข้อมูล

และแบบสำรวจ เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดปัจจัย (factor) ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาการใช้ที่ดินที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของกิจกรรม โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และโปรแกรมทางสถิติในการวิเคราะห์ จากการวิเคราะห์ได้ที่ตั้งของโครงการดังนี้

รูปที่ 5.2 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของโครงการ

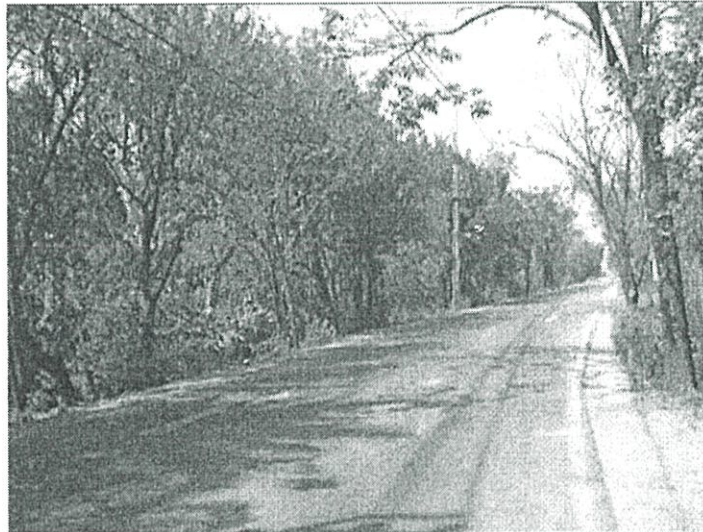

รูปที่ 5.3 แผนที่ที่ติดตั้งโครงการโดยสังเขป

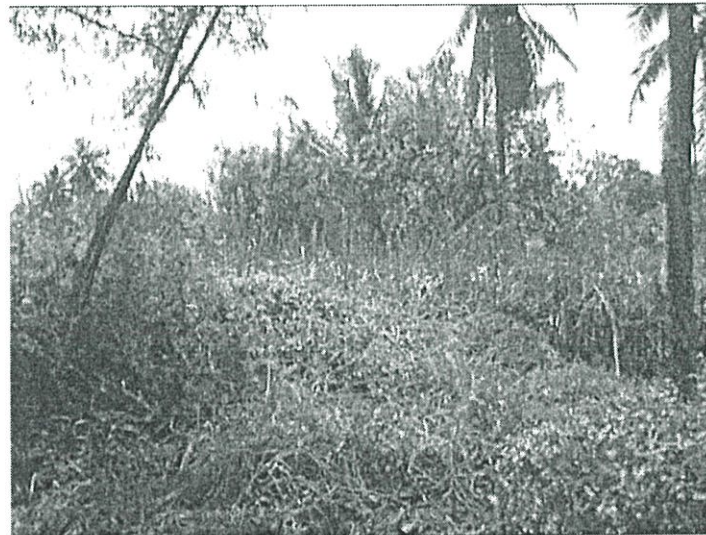
ลักษณะสภาพที่ตั้งโครงการ

พื้นที่ตั้งโครงการอยู่ริมถนนพุทธมณฑลสาย 1 เส้นทางตัดใหม่ ช่วงระหว่างถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรีกับถนนเลียบคลองบางพรหมระยะทางจากด้านถนนพราณนก-พุทธมณฑลสาย 4 ไปจนถึงที่ตั้งโครงการประมาณ 600 กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่เป็นรูปห้าเหลี่ยม ด้านติดถนนพุทธมณฑลสาย 1 ขนาด 510 เมตร โดยมีพื้นที่โดยประมาณ 304,000 ตารางเมตร หรือประมาณ 190 ไร่

ทิศเหนือ	ติดกับพื้นที่โล่งแต่มีการจัดสรรและบ้านพักอาศัย
ทิศใต้	ติดกับถนนซอยเลียบคลองบางพรหม
ทิศตะวันออก	ติดกับถนนพุทธมณฑลสาย 1
ทิศตะวันตก	ติดกับบ้านพักอาศัย

รูปที่ 5.4 สภาพแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่

รูปที่ 5.5 สภาพแวดล้อมโดยรอบของพื้นที่

ลักษณะสภาพดิน เป็นที่ดินรกร้างไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ มีน้ำท่วมขังและวัชพืชปกคลุม มีการสร้างอาคารชั่วคราวเป็นเพิงร้านริมถนน มีแนวท่อระบายน้ำผ่านหน้าโครงการ

ขนาดและรูปร่างของพื้นที่

ขนาดของพื้นที่มีความเหมาะสมกับโครงการ

รูปร่างของที่ดินมีลักษณะเป็นรูปห้าเหลี่ยมมีความกว้างและยาวพอเหมาะ

สภาพที่ตั้ง

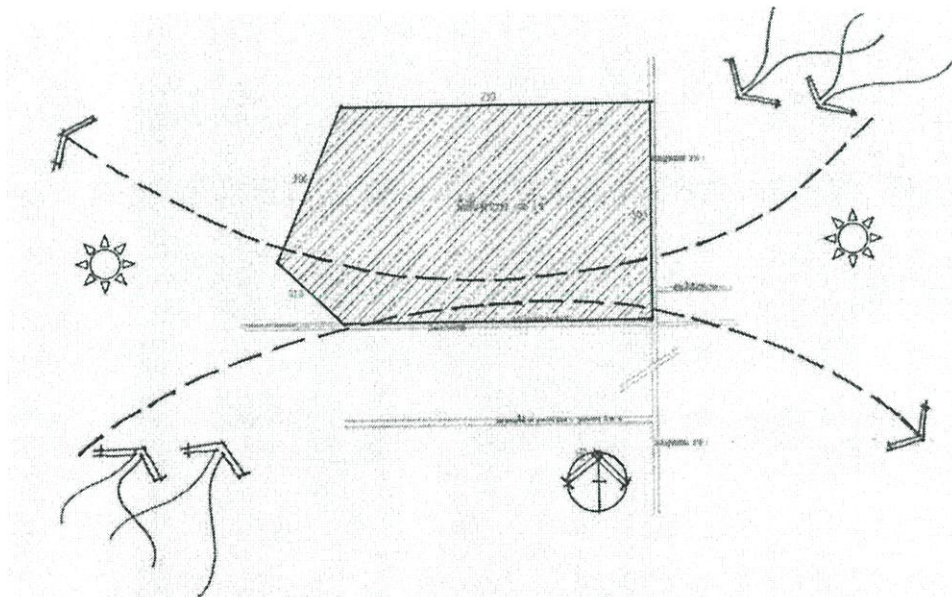
ตั้งอยู่ในย่านชุมชนพักอาศัย การจราจรสะดวกไม่คับคั่งจนเกินไป บรรยากาศสงบเงียบ เหมาะสมกับการจัดทำโครงการ หันหน้าโครงการไปทางทิศตะวันออก

การเข้าถึงโครงการ

สามารถเข้าถึงโครงการได้สะดวกเนื่องจากที่ดินอยู่ติดกับถนนพุทธมณฑลสาย 1 ซึ่งมีรถโดยสารประจำทางและรถโดยสารสองแถวของชุมชนผ่าน สามารถเชื่อมต่อไปยังถนนสายอื่นๆ ได้ เช่น ถนนปิ่นเกล้า- นครชัยศรี ถนนบรมราชชนนี ซึ่งแต่ละสายเป็นถนนสายหลักในชุมชนพักอาศัย ภายในเขตตลิ่งชัน

ระบบสาธารณูปโภค

มีระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ ให้บริการครบถ้วน

รูปที่ 5.6 แสดงการวิเคราะห์ทิศทางแดดลม มุมมองและสภาพแวดล้อม

ลักษณะของสวนสาธารณะระดับย่าน (District Park)

เป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งจัดทำเป็นสวนสาธารณะที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป มีกิจกรรม และ สิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น ทั้งในด้านความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินกับธรรมชาติ มีบริเวณที่มีลักษณะเฉพาะ (Special Feature) เช่นสวนดอกไม้ขนาดใหญ่ สระเล่นเรือ บึงตกปลาหรือล่าสัตว์ ให้บริการแก่ประชาชนจำนวนมาก รัศมีการให้บริการกว้างประมาณ 2 – 5 กิโลเมตร

ลักษณะของโครงการ

เป็นสวนสาธารณะที่มีพื้นที่โดยประมาณ 190 ไร่ รูปแบบของสวนสาธารณะที่ต้องการคือ สวนสุขภาพ สวนไม้ดอก/ไม้ประดับ และสวนน้ำ มีกิจกรรมที่ปฏิบัติภายในสวนสาธารณะ คือ ออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจและปิกนิกกับครอบครัว

แนวความคิดในการออกแบบผังแม่บทสวนสาธารณะระดับย่าน

1. รูปแบบของสวนสาธารณะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการของประชาชนพบว่า รูปแบบของสวนสาธารณะที่ประชาชนต้องการเป็นส่วนแบบชุมชน คือการออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้เป็นหลัก ประกอบด้วย สวนสุขภาพ สนามเด็กเล่น บึง/สระน้ำ สวนไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งเป็นพืชพรรณเดิมของชุมชน นอกจากนี้ยังประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่อยู่ภายในสวนสาธารณะ เช่น แก้วน้ำ/ม้านั่ง ห้องน้ำ-ส้วม กiosk น้ำ ถังขยะ ป้ายบอกทาง และสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งได้จัดหาไว้ตามความต้องการของประชาชน

2. ลักษณะเด่นและจุดที่น่าสนใจภายในสวนสาธารณะ คือ ลานประติมากรรมและน้ำพุ ส่วนกลางของสวนสาธารณะเป็นจุดรวมสายตานำไปสู่ องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ ได้แก่ สวนปิกนิกซึ่งได้จัดพื้นที่ไว้ประมาณ 4 ไร่ได้ร่มไม้ริมบึงน้ำจัดไว้เป็นลานปิกนิกสำหรับครอบครัว

3. การจัดองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ

องค์ประกอบหลักของโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้คือ

1. ส่วนที่เป็นองค์ประกอบของธรรมชาติ (Natural element)

1.1 บึง / สระน้ำ กำหนดให้มีพื้นที่น้ำเพื่อใช้เป็นสถานที่รองรับปริมาณน้ำช่วยลดปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่

1.2 สวนไม้ดอก/ ไม้ประดับ ภายในพื้นที่โครงการจัดให้มีพื้นที่ของไม้ดอกคือ กล้วยไม้และไม้ประดับสวยงามต่างๆ การใช้พืชพรรณหลายชนิดในการจัดภูมิทัศน์เป็นตัวกำหนดรูปร่าง ที่ว่าง พื้นที่ระนาบ ขอบเขตของพื้นที่ย่อย การสร้างจุดเด่น การปรับสภาพแวดล้อมให้

เหมาะสมเกิดร่วมเงาให้แก่ผู้มาพักผ่อน การเลือกพรรณไม้ภายในสวนสาธารณะ ควรเลือกใช้พืชพรรณในท้องถิ่นเพื่อความเหมาะสมและง่ายต่อการดูแลรักษา

1.3 สวนหิน/ สวนญี่ปุ่น การนำหินและพรรณไม้มาตกแต่งพื้นที่ให้มีความสวยงามและเป็นการให้ความรู้เรื่องหินและการใช้หินในการจัดตกแต่งสวน

2. ส่วนสำหรับใช้ประโยชน์ (Use areas) คือส่วนที่จัดไว้ให้บริการสำหรับประชาชนผู้มาใช้สถานที่

2.1 ที่จอดรถ ได้จัดเตรียมพื้นที่ในการจอดรถไว้ประมาณ 500 คัน โดยคำนวณจากจำนวนผู้มาใช้บริการ ต่อ วัน (ประมาณ 1,000 คน) จากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการจะโดยสามารถบรณยนต์ส่วนตัว 41% จะได้จำนวน 410 คัน

2.2 ถนนและเส้นทางสัญจรภายในสวนสาธารณะ จัดให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการ

2.3 ลานอเนกประสงค์และเวทีกลางแจ้ง จัดให้อยู่ในพื้นที่โล่งด้านใน ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ

2.4 สวนสุขภาพ ใช้เป็นพื้นที่สำหรับออกกำลังกาย

3. ส่วนที่เป็นโครงสร้างหลัก (Minor structure)

3.1 อาคารสำนักงานและศูนย์บริการ เป็นอาคารทำการของเจ้าหน้าที่และเป็นศูนย์บริการให้ข้อมูลแก่ผู้มาใช้บริการภายในสวนสาธารณะ

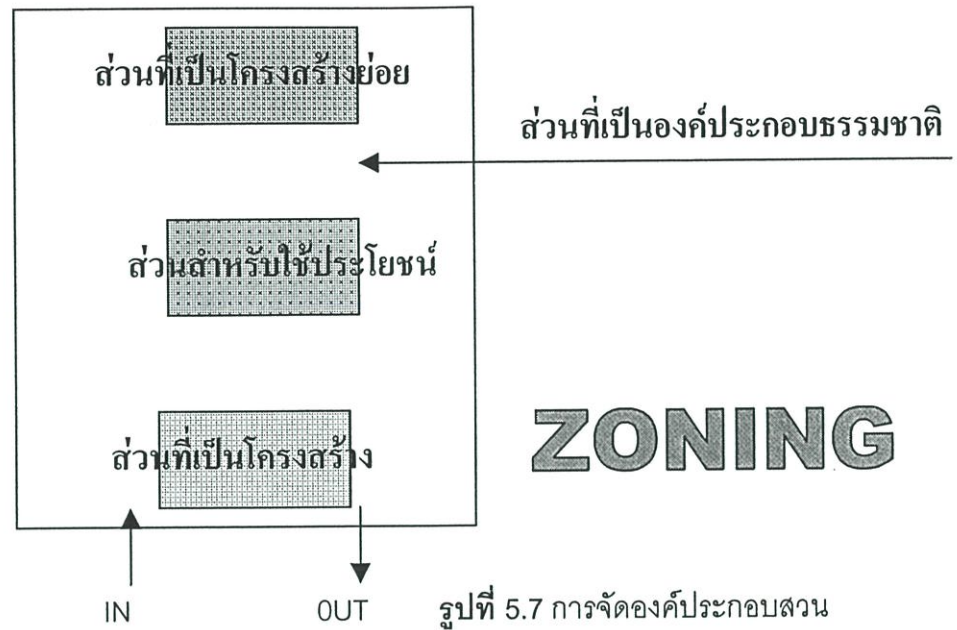
3.2 เรือนเพาะชำและ

3.3 อาคารส่วนบริการศาลาพักผ่อน

4. ส่วนโครงสร้างขนาดย่อม (Minor structure)

4.1 สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ ม้านั่ง/เก้าอี้ ถังขยะ จัดให้บริการเป็นระยะๆ ทั่วทั้งสวนโดยประมาณ ป้ายและสัญลักษณ์ต่างๆจัดแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน

4.2 ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ระบบน้ำใช้ ระบบระบายน้ำ ระบบไฟฟ้า ฯลฯ

สาธารณะ

การพิจารณาการวางผัง

เมื่อทำการวิเคราะห์พื้นที่ และสภาพภูมิอากาศและความต้องการของประชาชน ขั้นตอนของการวางผังเพื่อกำหนดจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะ การพิจารณาคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความเหมาะสมของพื้นที่และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในทั้งหมด การใช้เนื้อที่ (Area) และ ที่ว่างที่กำหนดโดยสัดส่วนและขนาด ที่สำคัญคือต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ใช้บริการ

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์ตำแหน่งต่างๆ ในสวนสาธารณะ (Use Area in Park)

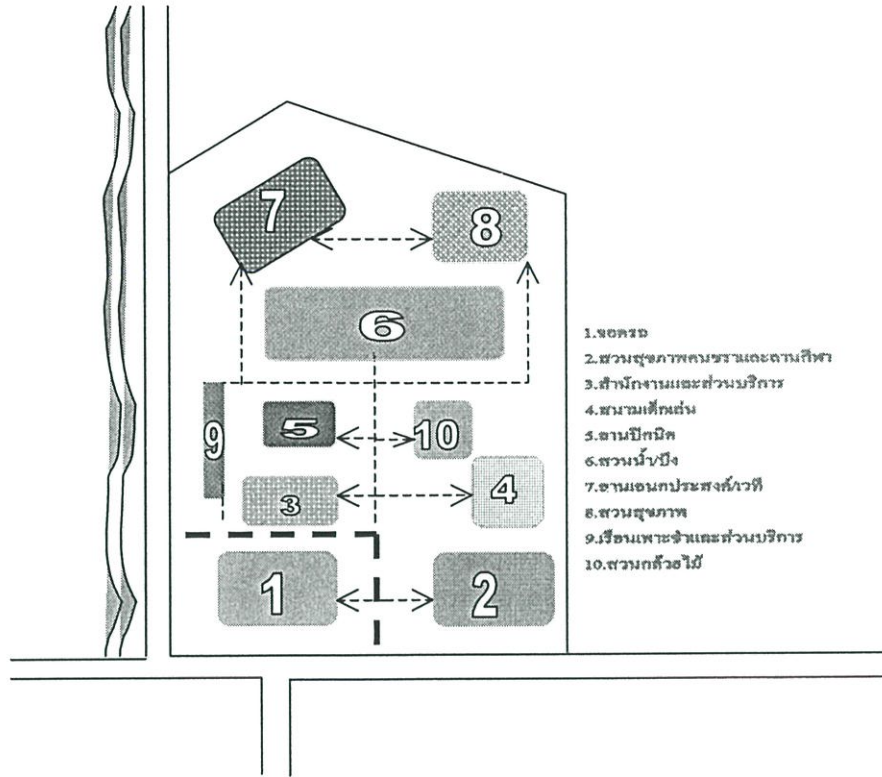
พื้นที่ที่ใช้ Use areas	ที่ตั้งและลักษณะ Site and Character	ขนาดและจำนวน Size and Quantity
1. ประตูเข้าออก Entrance	<ul style="list-style-type: none"> - บริเวณที่เข้าออกควรแบ่งพื้นที่ของสวนสาธารณะให้เป็นจุดรถประจำทางและรถรับส่ง - มีป้ายชื่อสวนสาธารณะบริเวณประตู 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรมีเกิน 1-2 ประตูเพราะจะยากในการควบคุมระบบความปลอดภัย
2. แผนที่และป้าย Maps and Signs	<ul style="list-style-type: none"> - ใกล้เคียงดูเข้า - ออก - มีขนาดใหญ่มองเห็นได้ชัดเจน - ป้ายบอกทิศทางติดตั้งบริเวณทางแยกต่างๆ - ลักษณะของป้ายทุกชนิดในสวนสาธารณะจะต้องมีรูปแบบที่เหมือนกัน ออกแบบให้มีความสวยงาม 	<ul style="list-style-type: none"> - แผนที่รวมมีเพียง 1 อัน ตรงบริเวณเข้า-ออก - ป้ายบอกทิศทางติดตั้งได้ตามความจำเป็นที่ต้องการให้ทราบถึงตำแหน่งต่างๆ

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

พื้นที่ที่ใช้ Use areas	ที่ตั้งและลักษณะ Site and Character	ขนาดและจำนวน Size and Quantity
	- อาจใช้สัญลักษณ์แทนความหมายขององค์ประกอบต่างๆ	
3. ป้อมยาม Guard	- ใกล้เคียงประตูทางเข้าออก - มีเจ้าหน้าที่ตลอด 24 ชม.	- ประตูและ 1 ป้อมยาม
4. ที่จอดรถ Parking	- ใกล้เคียงทางเข้า - ออก - แยกถนนสำหรับรถและทางเดินเท้าเพื่อความปลอดภัย	- มีจำนวนที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้สถานที่ในปัจจุบัน ขนาดที่จอดรถ 1 คัน เท่ากับ 2.50 x 6.00 ม. - จากการวิเคราะห์ผู้ใช้จัดที่จอดรถไว้เพื่อรองรับการบริการ 500 คัน
5. อาคารที่ทำการ Office	- ตั้งอยู่บริเวณริมรั้วด้านหน้า - มองเห็นได้อย่างชัดเจน	- มีส่วนโถงเพื่อแสดงแผนผังหุ่นจำลองและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ - ห้องทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่ - ห้องน้ำ-ส้วม - ห้องเก็บเครื่องมือ - โรงรถ - ที่นั่งพักผ่อน
6. สนามเด็กเล่น Playground	- แบ่งสนามออกเป็นกลุ่มสำหรับเด็กวัยต่างๆ - สถานที่ควรได้รับแสง 50% - มีการยกระดับให้แตกต่างแต่ไม่สูงจนทำให้เด็กเป็นอันตราย - เลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม - จัดที่นั่งพักสำหรับผู้ปกครองในตำแหน่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน	- ขนาดของสนามกำหนดโดยจำนวนผู้มาใช้บริการและความเหมาะสมของพื้นที่ที่มี
7. บริเวณปิกนิก Picnic	- ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มีวิวและทิวทัศน์สวยงามรอบด้าน - ได้รับร่มเงาจากต้นไม้และมีลมพัดผ่านได้สะดวก - มีโต๊ะปิกนิกอยู่ใต้ร่มเงาไม้ใหญ่เพื่อการรับประทานอาหาร - ชูดปิกนิกมีความมั่นคงแข็งแรงหรือยึดติดกับพื้นเพื่อป้องกันการเคลื่อนย้าย	- จำนวนของโต๊ะปิกนิกขึ้นอยู่กับสถานที่ - ชูดปิกนิก 1 ชูด ประกอบด้วย โต๊ะ , เก้าอี้ , ถังขยะ - พื้นลานมีความเรียบและแข็งแรง

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

พื้นที่ที่ใช้ Use areas	ที่ตั้งและลักษณะ Site and Character	ขนาดและจำนวน Size and Quantity
8. เวทีกลางแจ้ง Amphitheatre	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งอยู่บริเวณโล่งมีอากาศบริสุทธิ์ - อยู่ในตำแหน่งที่แสงอาทิตย์ไม่ส่องตา - ผู้ดูคืออยู่ในแนวเหนือ-ใต้ - ไม่มีเสียงรบกวน 	<ul style="list-style-type: none"> - เวทีมีฉากหลังเพื่อให้เห็นการแสดงได้ชัดเจน
9. เรือนเพาะชำ Nursery	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งอยู่บริเวณที่ลึบตาไม่จำเป็นต้องมีวิวสวยงาม - ได้รับแสงแดดเต็มที่ อากาศถ่ายเทได้สะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดของเรือนเพาะชำขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้ต้นไม้ของสวนสาธารณะ - จัดแบ่งส่วนพักเลี้ยงไม้ที่ยังเล็กอยู่และไม้ที่เจริญเติบโตแล้ว - มีห้องสำหรับผู้ควบคุมเรือนเพาะชำ ห้องน้ำ และห้องพักคนงาน
10. ศาลา , ที่พัก Shelter	<ul style="list-style-type: none"> - บริเวณที่มีวิวสวยงาม ร่มรื่น มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก - ทำด้วยวัสดุถาวรหรือซุ้มไม้เลื้อยก็ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรเกิน 15 ศาลาในพื้นที่ 200 ไร่ - ศาลามีเก้าอี้ที่ติดตายรอบศาลา - มีถังขยะไว้บริการ
11. เก้าอี้นั่งพัก Bench	<ul style="list-style-type: none"> - วางอยู่บริเวณ 2 ข้างทางเดินได้ร่มไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาด 0.45 x 1.00 เมตร - เก้าอี้้อาจทำด้วยไม้ , คอนกรีต , เหล็กก็ได้ ควรเป็นเก้าอี้ที่มีพนักพิง
12. ถังขยะ Garbage	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้ไว้บริการทุกระยะ 100 – 200 เมตร ทั้ง 2 ฟากถนน - ตามตำแหน่งที่ผู้ใช้สถานที่ต้องรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม เช่น เก้าอี้นั่งพัก ลานปิกนิก , ลานกีฬา 	<ul style="list-style-type: none"> - มีขนาดพอเหมาะกับการเก็บรวบรวมทุกวันโดยเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด - ลักษณะจะเป็นถังที่เคลื่อนย้ายไม่ได้และมีถังภายในมีหูหิ้วสวมอยู่ภายในเพื่อความสะดวกในการยกเททิ้ง
13. ห้องน้ำ Rest Room	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งตามจุดต่างๆเพื่อให้บริการ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งแยกห้องน้ำหญิง – ชาย - มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก - มีพนักงานทำความสะอาดทุกวัน
14. ซุ้มขายอาหารและเครื่องดื่ม	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งอยู่ใกล้อาคารที่ทำการและแหล่งพักผ่อน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดโดยประมาณของซุ้มอาหารเครื่องดื่ม คือ 3.00 x 3.00 เมตร

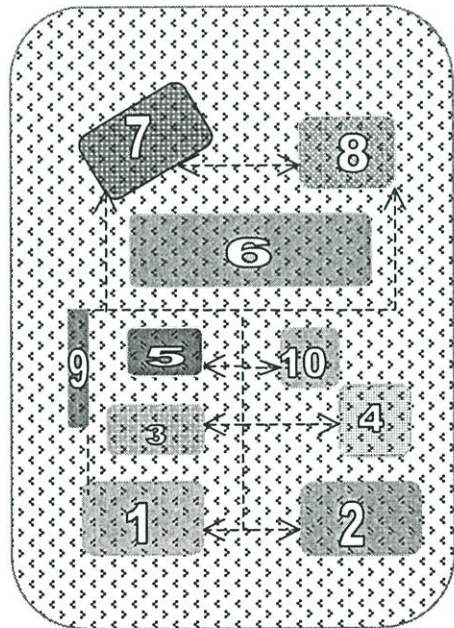

FUNCTIONAL DIAGRAM

ส่วนพื้นที่ธรรมชาติ

- 1. จอดรถ
- 2. ส่วนสุขภาพคนชราและสถานกีฬา
- 3. สำนักงานและส่วนบริการ
- 4. สนามเด็กเล่น
- 5. ลานบิกนิก
- 6. ส่วนน้ำบึง
- 7. ลานเอนกประสงค์เวที
- 8. ส่วนสุขภาพ
- 9. เรือนเพาะชำและส่วนบริการ
- 10. สวนกล้วยไม้

ผังแสดงการกระจายตัวของกิจกรรม

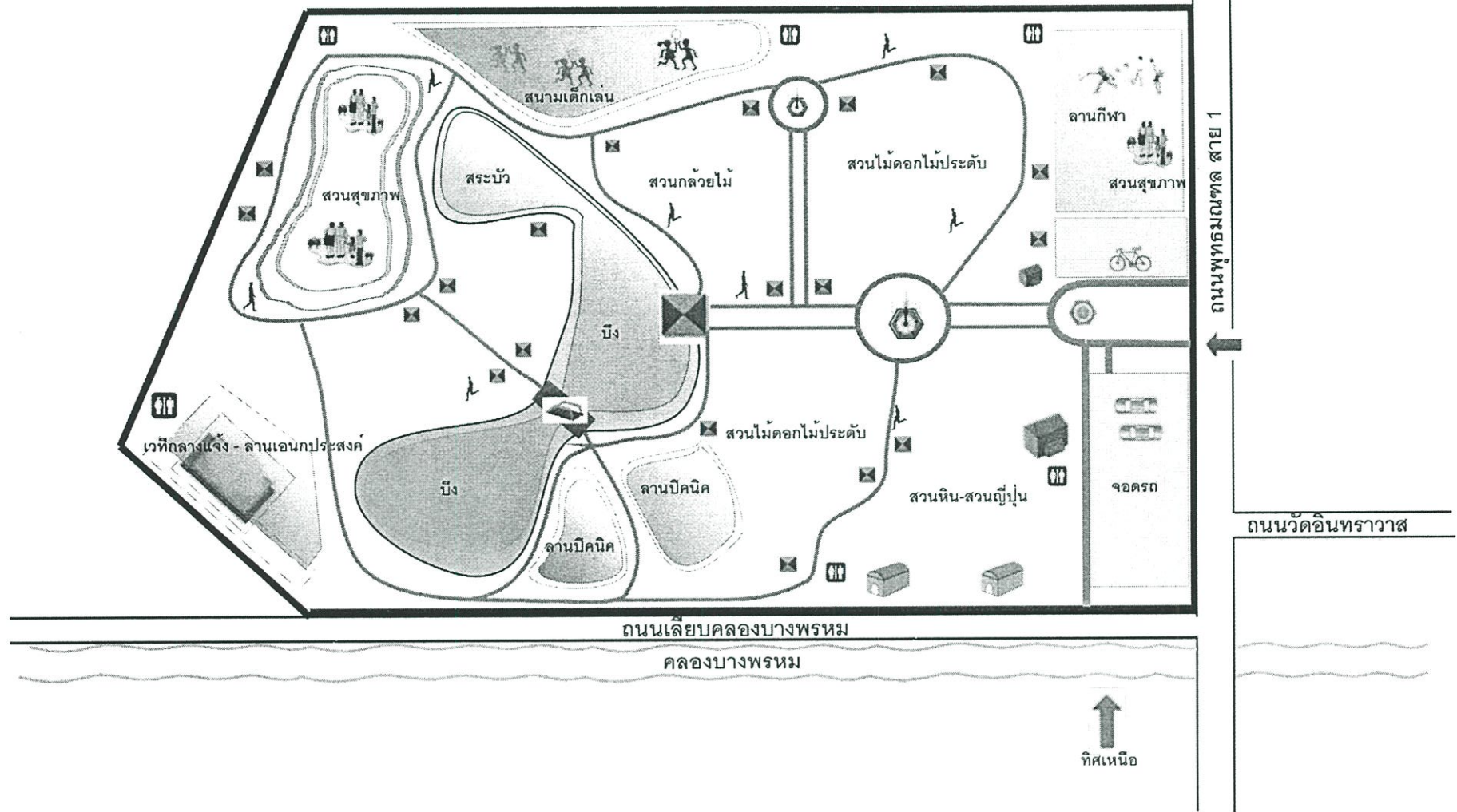
รูปที่ 5.8 ผังแสดงการกระจายตัวของกิจกรรม

ตารางที่ 5.2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการจัดผังแม่บทสวนสาธารณะ

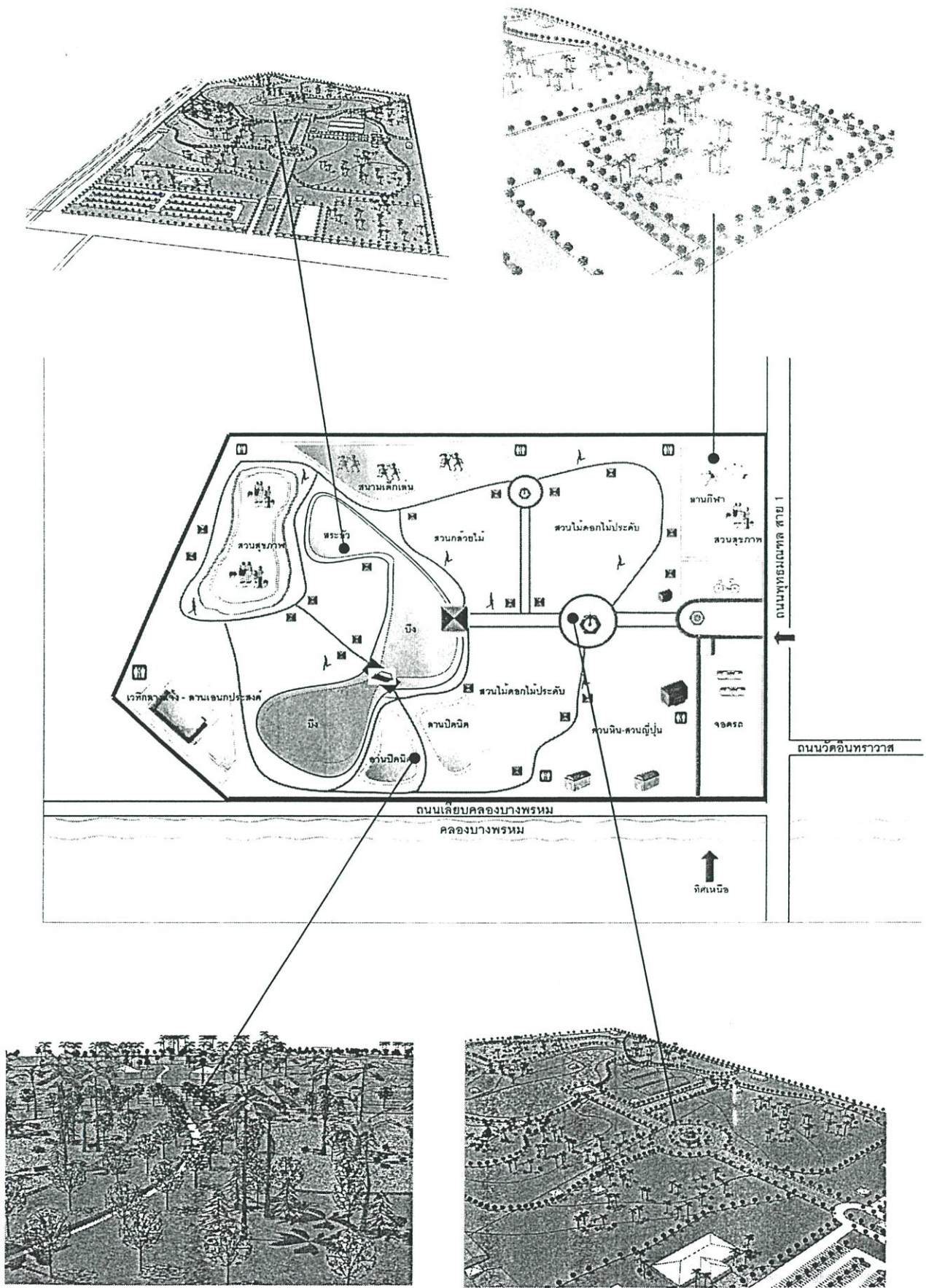
สัญลักษณ์	ความหมาย
	ทางเข้า
	จอดรถยนต์
	จอดรถจักรยาน
	ป้อมยาม
	อาคารที่ทำการ
	ศาลา
	เรือนเพาะชำ
	เวทีกลางแจ้ง
	จุดชมวิว
	จุดรับประทานอาหารเครื่องดื่ม
	ห้องน้ำ - ส้วม
	ห้องน้ำ - ส้วมคนพิการ
	ทางเดินเท้า
	น้ำพุ
	ประติมากรรม

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

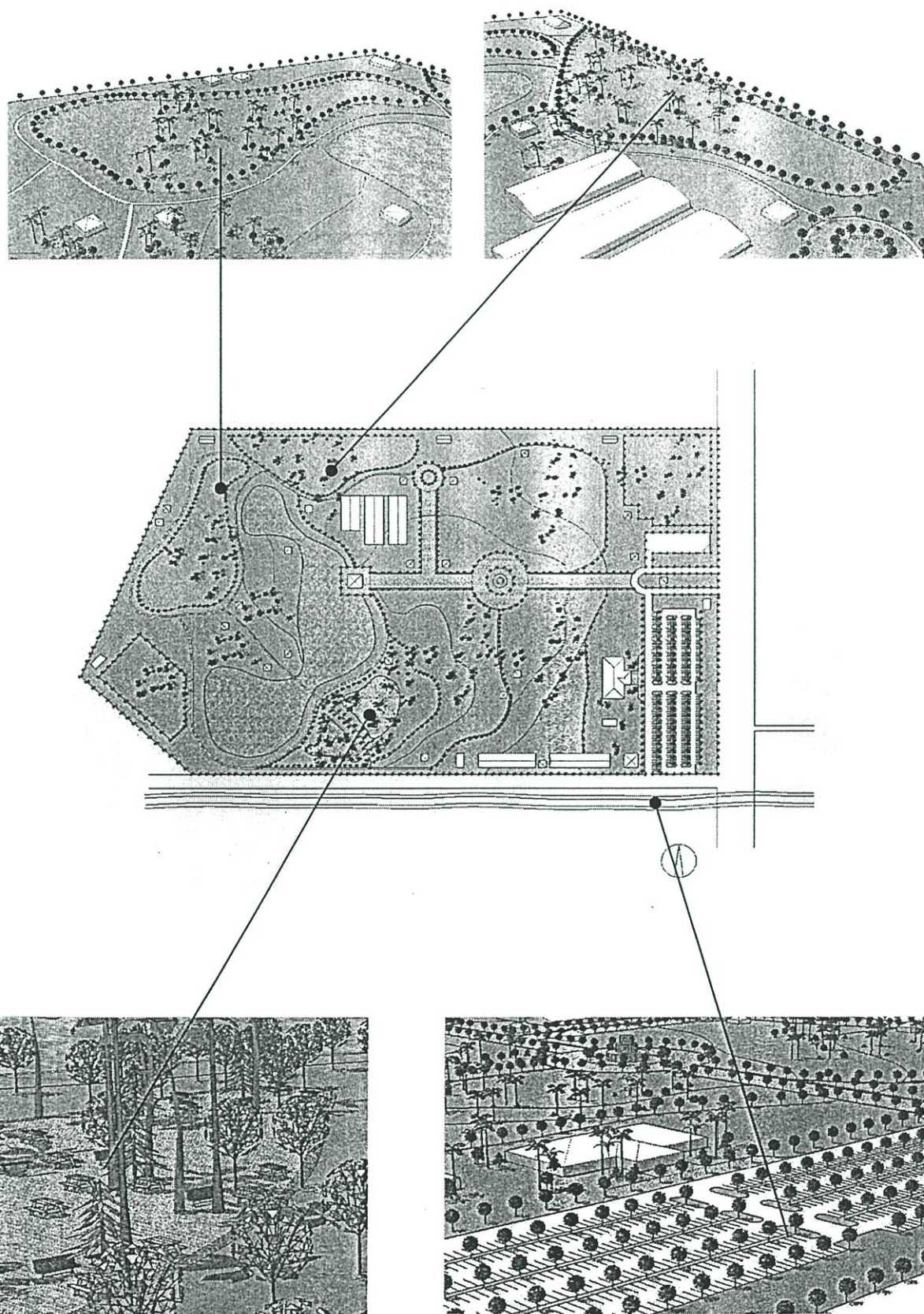
สัญลักษณ์	ความหมาย
	ม้านั่ง / เก้าอี้
	ลานอเนกประสงค์
	พายเรือ
	สะพาน
	สนามเด็กเล่น
	สวนสุขภาพ
	ลานกีฬา
	ลานแอโรบิค

รูปที่ 5.9 แผนผังทสวนสาธารณะระดับย่านเขตตลิ่งชัน

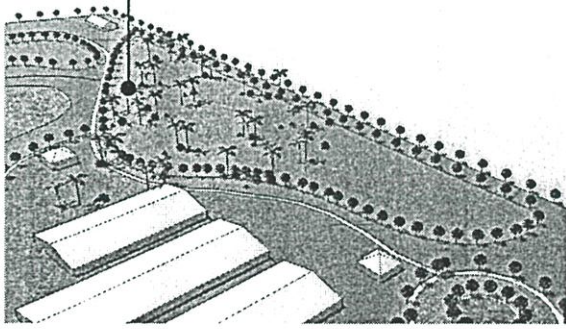
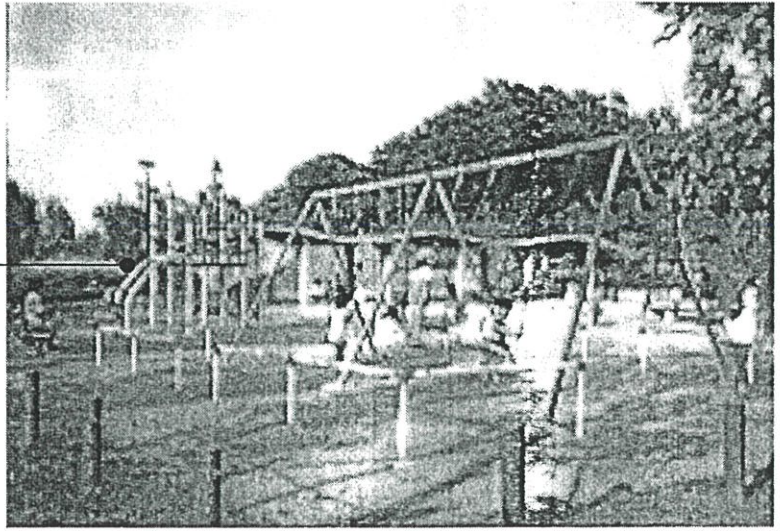

รูปที่ 5.10 แสดงทัศนียภาพภายในสวนสาธารณะ

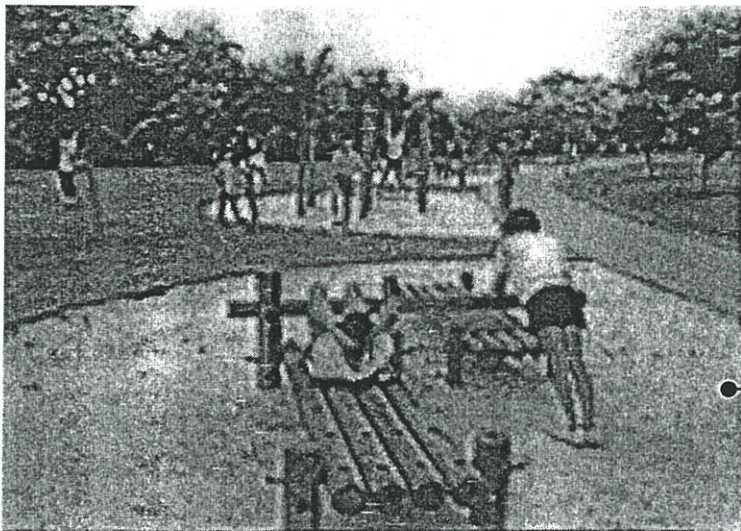
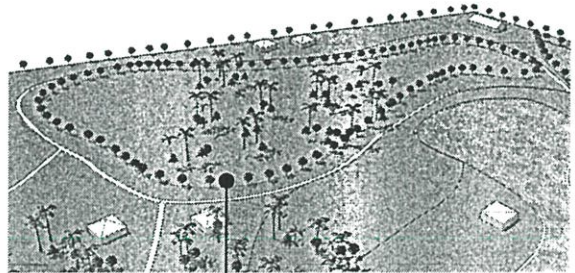

รูปที่ 5.11 แสดงทัศนียภาพภายในสาธารณะ

สนามเด็กเล่น

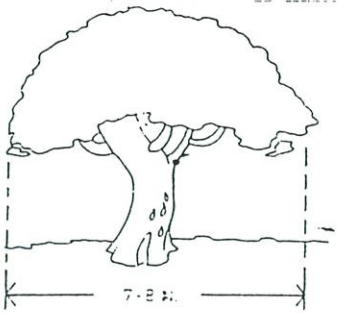
รูปที่ 5.12 สนามเด็กเล่น

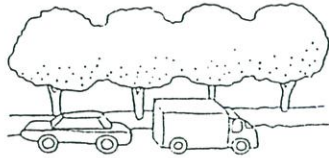
สวนสุขภาพ

รูปที่ 5.13 สวนสุขภาพ

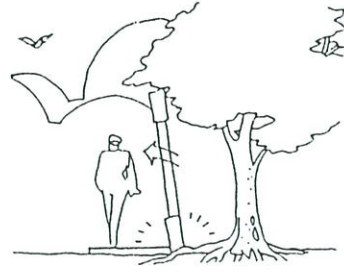

ไม้ประดับยืนต้นที่เหมาะสมปลูกในสวน ควรมีพุ่มใบที่โตเต็มที่ราว 7-8 เมตร

ริมทางเดิน ลานจอดรถ อาจปลูกต้นไม้ชิดกันมากขึ้นก็ได้ จะได้ร่มเงาดี

ความหนัก/รัวเอียง
ไม่ควรปลูกต้นไม้ชิดรั้วเกินไป จะต้นเสาเอียง

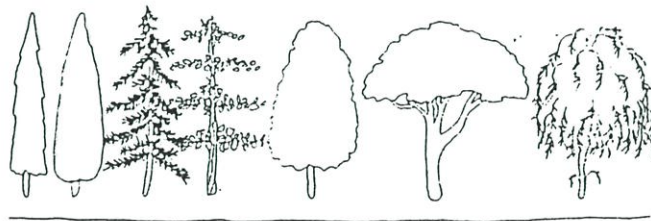
ระยะห่างที่เหมาะสมในการปลูกต้นไม้แบบต่างๆ

การปลูกต้นไม้ริมถนน ที่มีรถโดยสารคันใหญ่แล่นผ่าน ต้องไม่ปลูกชิดเกินไป ระยะเหมาะสมคือ 2 เมตร

ระยะปลูก ห่างประมาณ 8 เมตร จะทำให้เห็นทรงพุ่มสวยงาม และต้นไม้เติบโตแข็งแรง

ในการจัดมุมสวนให้เป็นธรรมชาติ ควรปลูกรวมกลุ่มอย่างกลมกลืน โดยเว้นระยะห่างบ้าง ชิดบ้าง

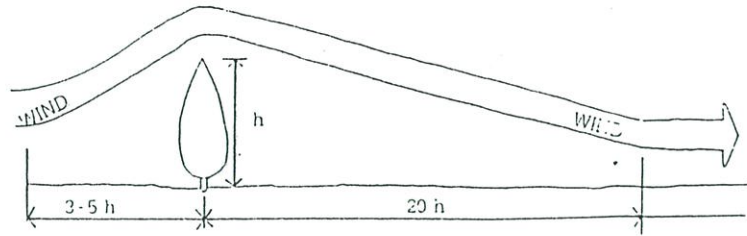
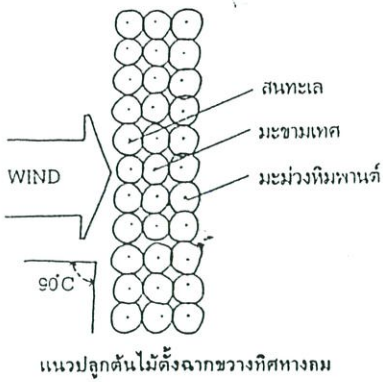
ต้นไม้ขนาดเล็ก มีพุ่มใบแคบ ปลูกเว้นระยะห่างไม่เกิน 2 เมตร

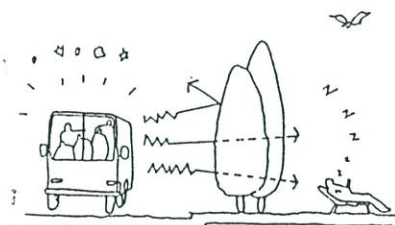
โสกอินเดีย   สุนัขจิ้งจอก   ขนนก   งามจรี   ตะแบก   เสลา   หลิว
สนปญท์ทซ์   ขาวขาว   พิทูล   อินทนิลน้ำ   แประล่างขาว

ลักษณะทรงพุ่มใบตามธรรมชาติโดยไม่ต้องตัดแต่ง

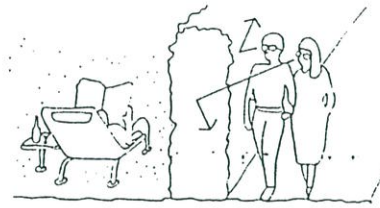
รูปที่ 5.15 หลักในการจัดสวนสาธารณะ

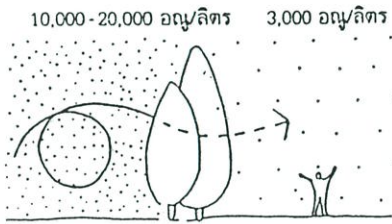
ต้นไม้ช่วยปะทะแรงลม และบรรเทาพายุ

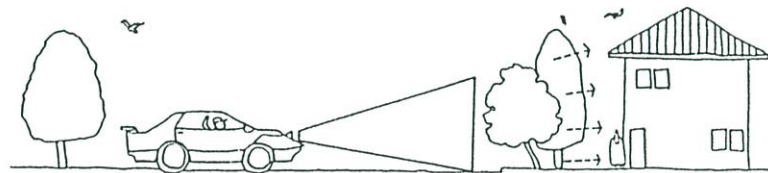
ต้นไม้เป็นฉากบังเสียงอีกทีก็

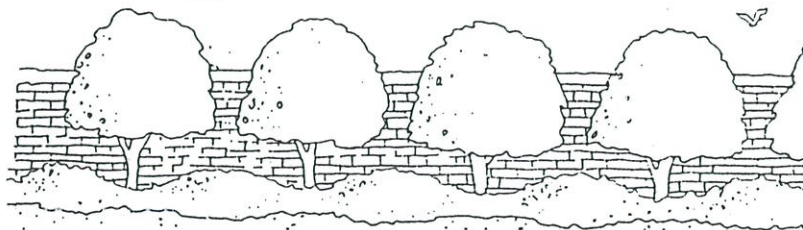
แนวต้นไม้ใช้เป็นฉากบัง เพิ่มความเป็นส่วนตัว

ต้นไม้ช่วยกรองฝุ่นละอองให้ลดลง

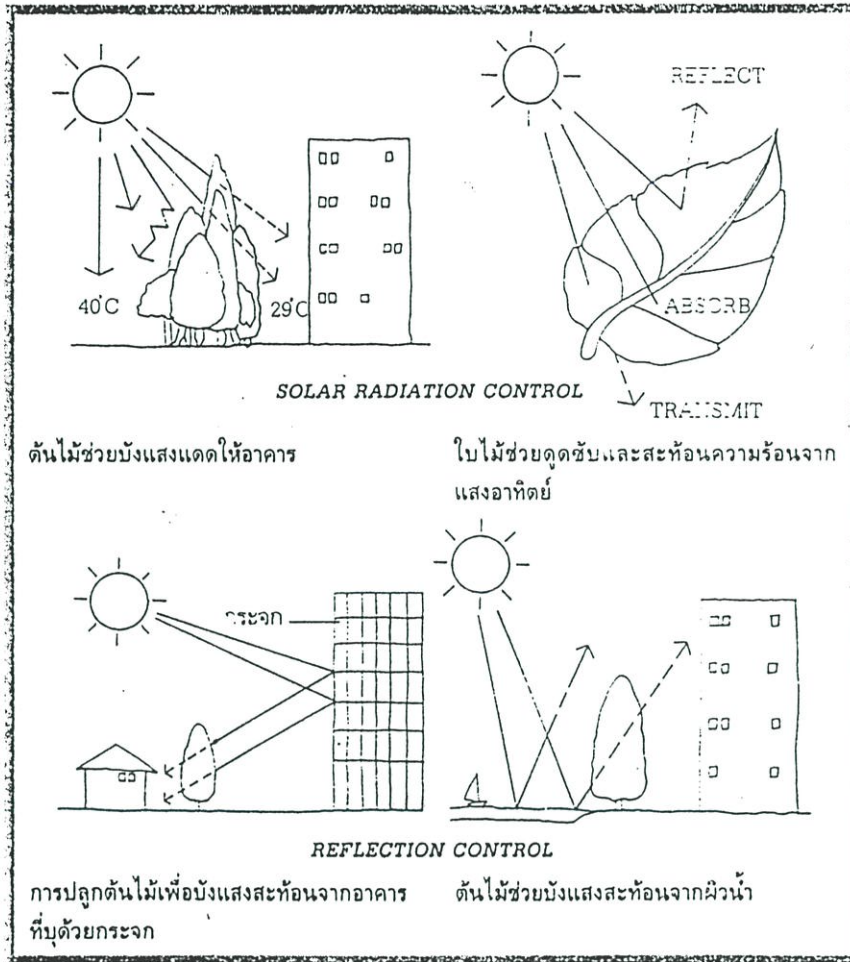

การปลูกต้นไม้บังแสงจ้าจากรถยนต์

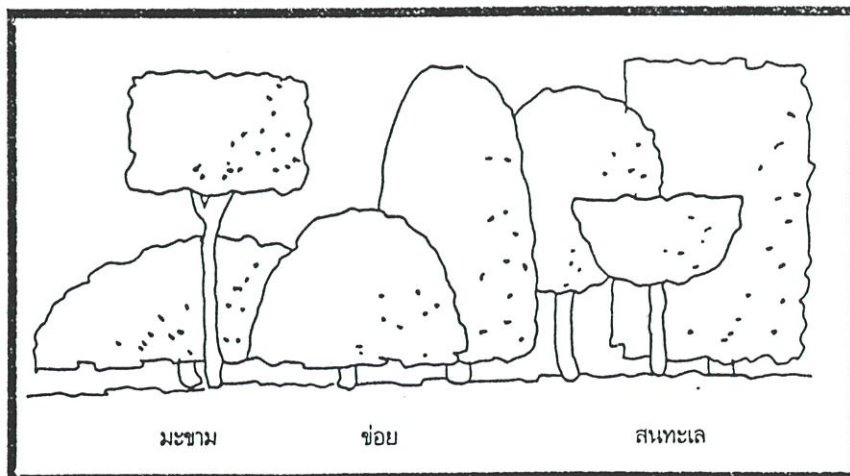

ต้นไม้ช่วยบังรั้วหรือกำแพงบางส่วน ทำให้รั้วและกำแพงเหล่านั้นดูสั้นและเตี้ยลง

การปลูกต้นไม้เพื่อบังแสงแดดและแสงสะท้อน

การตัดแต่งต้นไม้ที่มีใบแน่นละเอียดเป็นทรงต่างๆ

รูปที่ 5.16 การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปลูกต้นไม้

บรรณานุกรม

- กองผังเมือง. 2537. โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และภูมิทัศน์ของเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร.
- กองสวนสาธารณะ. 2544. จุลสารกองสวนสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
- ขวัญชัย จิตสำรวย. 2538. สวนหย่อมทำได้ด้วยมือคุณ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน
- เสรี ทรัพย์สาร,ผศ. 2536. การจัดสวนในบ้าน. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินตติ้งกรุ๊ป จำกัด
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542. "การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานที่ก่อสร้างอาคารรัฐสภาแห่งใหม่." ภาษา. ฉบับที่ 09:42 : 56-67.
- ชูศักดิ์ ชินะโรจน์. 2537. แนวทางการจัดหาสวนสาธารณะในเขตเทศบาลเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์, รศ. 2534. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พิทยา สิ้นธวาลัย. 2538. เอกสารประกอบการสอนวิชาภูมิสถาปัตยกรรม. สงขลา : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้
- เลิศวิทย์ รังสิรักษ์, ร.ศ. 2537. โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและการพัฒนาผังเมืองขนาดใหญ่และปริมณฑล. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิมลสิทธิ์ ทรายงูร. 2537. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริชัย หงษ์วิทยากร. 2537. ภูมิสถาปัตยกรรมเบื้องต้น. เชียงใหม่ : คณะผลิตกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- สมจิตร โยธาคง, รศ. 2540. วัสดุพืชพรรณในการจัดภูมิทัศน์. กรุงเทพฯ : บริษัทรวมสาสน์ (1977) จำกัด.
- สาโรจน์ ไสภานุญาตกรและรสสุคนธ์ ภิบาลกุล. 2544. สรรสร้างงานสวน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านและสวน

- สำนักผังเมือง. 2541. การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร.
- สำนักผังเมือง. 2541. ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร.
- สำนักผังเมือง. 2541. เอกสารประกอบการพิจารณาการวางและจัดทำผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร (ปรับปรุงครั้งที่1). กรุงเทพฯ : สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร.
- สำนักผังเมือง. 2542. การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ด้านการพัฒนา สวนสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร.
- สำนักสวัสดิการสังคม. 2543. แผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสวนสาธารณะ. 2544. สวนและต้นไม้. กรุงเทพฯ : สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร .
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2536. หลักการจัดสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2527. หลักการจัดสวนเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อักษรพิทยา.
- อุทิศ บุญลือ. 2541. "การวางผังเมืองตามแผนพัฒนาฉบับที่ 8." ข่าวสารกรมการผังเมือง. ฉบับที่ 70/2541 : 9-12.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย

ที่ กก.ปสท. 1238

คณะกรรมการการเลือกตั้ง
เลขที่ กก.ปสท.ปอ.ร.น. ๑๖๖๖/๒๕๖๓
ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10500

กรุงเทพฯ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอลงบัญชีไปรษณีย์และบัญชีการเลือกตั้ง

เรียน กก.ปสท.ร.น. ๑๖๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาบัตรประชาชน ๑ ชุด

ด้วยนางปัทมาภรณ์ จุฑามณี ภูมิลำเนา กรุงเทพมหานคร ขอสมัครลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จะทำการเลือกตั้ง เรื่อง "การตั้งคณะกรรมการใช้บังคับใช้กฎหมายจัดเก็บส่วนกลาง และระดับจังหวัด" ของคณะ
ศึกษาพื้นที่ซึ่งยื่นขอไปขอ รับรองจาก กก.ปสท.ร.น. ๑๖๖๖

คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความเห็นว่านางปัทมาภรณ์เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว และเห็นว่านางปัทมาภรณ์เป็นผู้ที่สมควรตรวจสอบแบบสอบถาม แบบ
สำรวจและแบบสมัครงานเลือกตั้ง และเห็นว่านางปัทมาภรณ์มีคุณสมบัติ PSA ของพรรคการเมืองที่แม่ข่ายพร้อมนี้
จำนวน 1 ชุด ว่ามีความถูกต้องสมบูรณ์ และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งเอกสารดังกล่าวนี้จะช่วยในการทำ
วิทยานิพนธ์ที่นางปัทมาภรณ์ จุฑามณี ภูมิลำเนา มีชื่อ นางสาวปัทมาภรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาไปดำเนินการลงนาม และขอขอลงบัญชีในข้อต่างๆ
มา ใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสมชาติ นิมสาร)

รักษาการรองเลขาธิการสำนักงานการเลือกตั้ง

ปฏิบัติราชการ ชั้นต้นคนแม่

งานนโยบายศึกษา
โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2612
โทรสาร 3269040

ที่ ทบ 1504/ 1298

คณะ ศรุต สตรีศูตสาทรธรรม

สภาบัณฑิตในโลกริพระจอมเกล้าเจ้าคุณมหาวรรณศาสตรา
แบบอุดมศึกษา สาตราศรุตระกิจ กฐนเทศา 10520

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรียน ข้าราชการในภูมิภาคและบุคลากรส่วนกลางที่มีโอกาสช่วย

เรียน วัตถุประสงค์ว่าจ้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย นางปัทมาภรณ์ จุฑาภิชาต นิสิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาศึกษาทางทหารให้ที่คืนเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านชุมชน
ศึกษาพื้นที่ที่ขึ้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร"

คณะศรุตสตรีศูตสาทรธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบ
สำรวจและแบบสัมภาษณ์ภาคใต้ของหน่วยงานที่ PSA ขอความร่วมมือการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้
จำนวน 1 ชุด ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะส่งมอบให้
วิทยานิพนธ์ของ นางปัทมาภรณ์ จุฑาภิชาต มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตามเป็นสมควรและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ นิมิตสาร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายสนับสนุนการศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2642

โทรสาร 3269040

ที่ ทบ 1501 1298

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนพหลโยธิน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอลงเรียนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสายงานบริหาร ฝึกอบรมวิชาชีพ

เรียน ผอ.วิทยาลัย อุดรวิทยาคาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัยจำนวน 1 ชุด

ด้วย นางปวีณาภรณ์ อุดรภักดิ์ จำนวน ๑ คน ตำแหน่ง ระดับตรี ตรีหญิง ปริญญาโท สาขาวิชาสหสาขาวิชา โดยกรม
จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาระบบการวัดที่ต้นน้ำเพื่อการวัดค่าความสะอาดและระดับย่านชุมชน
ศึกษาพื้นที่ที่ต้นน้ำของลำน้ำพระยาสุเมรุอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" เป็นต้น

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเสนอแนะให้ท่านเป็นผู้ที่สมควรตรวจสอบแบบสอบถาม แบบ
สำรวจและแบบสัมภาษณ์ในเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (PSA) ขอเสนอเครื่องมือการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้
จำนวน 1 ชุด ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมแก่การนำมาใช้ประโยชน์ได้ จึงขอเสนอตรวจจากท่านจะช่วยให้การทำ
วิทยานิพนธ์ของ นางปวีณาภรณ์ อุดรภักดิ์ จำนวน ๑ คน สามารถบรรลุผลได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความช่วยเหลือ และขอแสดงความนับถือเป็นอย่างสูง
มา ใน โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมชาย ใจดี)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

จากบัณฑิตศึกษา
โทร. 3266052-6101 ต่อ 2663,2612
โทรสาร 32699010

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ลจล. โทร. 2663.6061

ที่ ทบ 1504. / 1298

วันที่ 13 มีนาคม 2543

เรื่อง ขกเชิญเป็นผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการวิจัยเทคโนโลยีการวิจัย

เรียน อาจารย์อักษร สืบสินผู้ดูแลไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เรียน นายโกมาตร ธีระกิจจันนา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาศักยภาพการใช้น้ำมันเพื่อการจัดทำสวนสาธารณะระดับท่านพระณีสึกษาพื้นที่บ้านกอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอกเชิญท่านเป็นผู้ที่ตรวจสอบและออกแบบ-แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA ของเครื่องมือการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ จำนวน 1 ชุด ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมสมควรยกย่องหรือไม่ ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ของท่าน นายโกมาตร ธีระกิจจันนา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความกรุณา ทำความเห็นสมควรและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ใน โอกาสนี้ด้วย

(นายณรงค์ พิวสาร)

รักษาการรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ทบ 1504/ 4134

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนเลอกลอง แขวงลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้ทำนักศึกษานอก

เรียน ผู้ค้ำบวญการเขตหนองแขม

ด้วยนางสาววิภาภรณ์ อรุณกิจจำนง นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มีความประสงค์จะขอข้อมูล
 เกี่ยวกับจำนวนประชากร การให้เงินที่สาธารณะ และแผนที่การให้ที่ดินของเขตหนองแขม เพื่อประกอบการ
 จัดเตรียมเค้าโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาค้นคว้าหาการให้ที่ดิน เพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้ทำนักศึกษานอกดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ นิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 4134

คณะครูศึกษาศาสตร์อุตรดิตถ์

สถานศึกษาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนล่อจากภู เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

ณ วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓

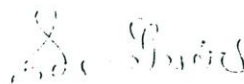
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กำกับนักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตทวีวัฒนา

ด้วยนางสาวปิยามรณี ชูระภิกขจันนา นักศึกษาปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์อุตรดิตถ์
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มีความประสงค์จะขอข้อมูล
เกี่ยวกับจำนวนประชากร การให้พื้นที่สาธารณะ และแผนที่การให้ที่ดินของเขตทวีวัฒนา เพื่อประกอบการ
จัดเตรียมเค้าโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาค้นคว้าการให้ที่ดิน เพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์กำกับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ นิมสร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 4134

คณะกรรมการคุตสาทรกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ

มณเรลลภกรร เทศลาดกระวัง กรุงเทพฯ 10520

31 สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กำกับนักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตมาบ้ใจริญ

ด้วยนางสาวปิยามรณ ฐระภิจำนง นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์คุตสาทรกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์คุตสาทรกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มีความประสงค์จะขอข้อมูล
เกี่ยวกับจำนวนประชากร การให้พื้นที่สาธารณะ และแผนที่การให้ที่ดินของเขตมาบ้ใจริญ เพื่อประกอบการ
จัดเตรียมเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาศักยภาพการให้ที่ดิน เพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กำกับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ นิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ตช 3679

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504/ 4134

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ

ขนานจตุรภาค กรุงเทพฯ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 สิงหาคม 2543

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้กำกับนักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตตลิ่งชัน

ด้วยนางสาวปิยนมณี ฐระกิจจันนง นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มีความประสงค์จะขอข้อมูล
เกี่ยวกับจำนวนประชากร การให้พื้นที่สาธารณะ และแผนที่การให้ที่ดินของเขตตลิ่งชัน เพื่อประกอบการ
จัดเตรียมเค้าโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาค้นคว้าหาการให้ที่ดิน เพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์กำกับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ นิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร 32690๗๐

ที่ ทม 1504/ 4134

คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ

มณณฉลภากรู เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 สิงหาคม 2513

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ ให้ให้แก่นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตบางแค

ด้วยนางสาวปิยามรณี ชูระกิจจันทน์ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มีความประสงค์จะขอข้อมูล
 เกี่ยวกับจำนวนประชากร การใช้พื้นที่สาธารณะ และแผนที่การใช้ที่ดินของเขตบางแค เพื่อประกอบการ
 จัดเตรียมเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดิน เพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้แก่นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
 จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมพ์สาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 7373000 ต่อ 3679

โทรสาร 3269040

ภาคผนวก ข.แบบสำรวจ, แบบสังเกต, แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

เรื่อง ความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อการจัดทำสวนสาธารณะ
ระดับย่าน

ชื่อสวน.....

สถานที่ตั้ง.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. สถานภาพการสมรส

โสด

แต่งงาน

3. อายุ

ต่ำกว่า 13 ปีบริบูรณ์

ระหว่าง 13 – 19 ปีบริบูรณ์

ระหว่าง 20 – 30 ปีบริบูรณ์

ระหว่าง 31 – 50 ปีบริบูรณ์

สูงกว่า 50 ปีบริบูรณ์

4. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

ราชการ / รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

เจ้าของกิจการ / ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้าง

นักเรียน / นักศึกษา

อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6. รายได้

ต่ำกว่า 5,000 บาท / เดือน

5,001 – 10,000 บาท / เดือน

10,001 – 15,000 บาท / เดือน

15,001 – 20,000 บาท / เดือน

มากกว่า 20,000 บาท / เดือน

7. ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านตนเอง

หอพัก

เช่าประเภทต่างๆ อื่นๆระบุ.....

ถนน..... แขวง..... เขต.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความต้องการ พฤติกรรม และกิจกรรมของ
ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน

โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ท่านใช้บริการสวนสาธารณะบ่อยเพียงไร

☐ ทุกวัน	☐ 2 – 4 วัน ต่อสัปดาห์
☐ น้อยกว่า 2 วัน ต่อสัปดาห์	☐ เฉพาะเสาร์/อาทิตย์และวันหยุด
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

2. ท่านเดินทางมาใช้บริการสวนสาธารณะ โดยวิธีใด

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถประจำทาง
☐ เดินเท้า	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านใช้เวลาในการเดินทางจากบ้านถึงสวนสาธารณะนานเท่าไร

☐ น้อยกว่า 1/2 ชั่วโมง	☐ ระหว่าง 1/2 - 1 ชั่วโมง
☐ ระหว่าง 1- 2 ชั่วโมง	☐ มากกว่า 2 ชั่วโมง

4. ช่วงเวลาที่ท่านมาใช้บริการสวนสาธารณะคือเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ก่อนเวลา 8.00 น.	☐ ระหว่างเวลา 8.01 – 12.00 น.
☐ ระหว่างเวลา 12.01 – 16.00 น.	☐ หลังเวลา 16.01 น.

5. ระยะเวลาที่ท่านใช้บริการภายในสวนสาธารณะคือ

☐ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	☐ ระหว่าง 1- 2 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 2 ชั่วโมง	

6. เหตุผลที่ท่านมาใช้บริการสวนสาธารณะ คือ

☐ ออกกำลังกาย	☐ พักผ่อนหย่อนใจ
☐ เล่นกีฬา	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. สวนสาธารณะที่ท่านไปใช้บริการบ่อยที่สุด

☐ สวนลุมพินี	☐ สวนหลวง ร.9
☐ สวนจตุจักร	☐ สวนสราญรมย์
☐ สวนเบญจสิริ	☐ สวนน้ำ빙กุ่ม
☐ สวนธนบุรีรมย์	☐ สวนพระนคร
☐ สวนหนองจอก	☐ สวนรมณีนาถ
☐ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เพราะ.....

ข้อ 8 - 12 กรุณาใส่หมายเลขเรียงลำดับตามความสำคัญในความคิดเห็นของท่าน

8. สิ่งที่ท่านคำนึงถึงในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสวนสาธารณะ คือ

☐ ความปลอดภัย	☐ ความสะดวกในการเดินทาง
☐ พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ	☐ ประโยชน์ใช้สอยและความงาม
☐ สภาพแวดล้อมภายในสวนสาธารณะ	☐ สิ่งอำนวยความสะดวก
☐ การสัญจรภายในสวนสาธารณะ	☐ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม
☐ ความสัมพันธ์ของพื้นที่กิจกรรมภายใน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. รูปแบบและลักษณะของสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ คือ

☐ สวนป่า	☐ สวนสุขภาพ
☐ ลานกีฬา / สนามกีฬา	☐ สวนน้ำ
☐ สวนสัตว์	☐ สวนไม้ดอก ไม้ประดับ
☐ สวนพิพิธภัณฑ์	☐ สวนนก
☐ สวนพฤกษศาสตร์	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

เพราะ.....

10. กิจกรรมที่ท่านทำภายในสวนสาธารณะ คือ

☐ นั่งเล่น / เดินเล่น	☐ เล่นกีฬา
☐ วิ่งออกกำลังกาย	☐ ชีจกรยาน
☐ แล่นเรือ / พานเรือ	☐ เดินเฮอร์บิก
☐ ปิกนิก	☐ เล่นเครื่องเล่นต่างๆ
อื่นๆ(โปรดระบุ).....	

11. องค์ประกอบภายในสวนสาธารณะที่ท่านต้องการ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ บริเวณที่เด็กเล่น	☐ ที่จอดรถ
☐ สวนสุขภาพ	☐ สนามกีฬา
☐ ลานอเนกประสงค์	☐ เวทีกลางแจ้ง
☐ ทางสัญจรภายในที่สะดวก	☐ บริเวณพื้นสนามหญ้า
☐ สระน้ำ / บึง / น้ำพุ	☐ อาคารบริการ
☐ สวนไม้ดอก / ไม้ประดับ	☐ อาคารสุขา
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

12. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะที่ท่านต้องการให้มี ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เครื่องออกกำลังกาย	☐ อุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก
☐ ลานอเนกประสงค์	☐ ศูนย์แนะนำและบริการ
☐ แผนผังแสดงรายละเอียดภายใน	☐ หน่วยปฐมพยาบาล
☐ เก้าอี้ / ม้านั่งพักผ่อน	☐ ที่บริการน้ำดื่ม / ก๊อกน้ำ
☐ ห้องสุขา	☐ ร้านอาหารเครื่องดื่ม
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

13. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสวนสาธารณะในความคิดเห็นของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตประกอบการวิจัย

เรื่อง ความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อการจัดทำสวนสาธารณะ
ระดับย่าน

ชื่อสวน.....

สถานที่ตั้ง.....

1. ลักษณะจำนวนคนที่มาใช้สถานที่

☐ มาเพียงลำพัง	☐ มากับครอบครัว
☐ มากับเพื่อน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ช่วงอายุโดยประมาณของคนที่ใช้สถานที่เป็นส่วนใหญ่

☐ วัยเด็ก	☐ วัยรุ่น
☐ วัยผู้ใหญ่	☐ วัยชรา

3. ช่วงเวลาที่มีผู้มาใช้บริการสถานที่มากที่สุด

☐ ก่อน 8.00 น.	☐ ระหว่าง 8.00 – 12.00 น.
☐ ระหว่าง 12.00 -16.00 น.	☐ หลัง 16.00 น.

4. ระยะเวลาโดยประมาณที่ผู้มาใช้บริการอยู่ภายในสวนสาธารณะ

☐ น้อยกว่า 1/2 ชั่วโมง	☐ ระหว่าง 1/2 - 1 ชั่วโมง
☐ ระหว่าง 1- 2 ชั่วโมง	☐ มากกว่า 2 ชั่วโมง

5. กิจกรรมที่ทำภายในสวนสาธารณะส่วนใหญ่คือ

☐ นั่งเล่น / เดินเล่น	☐ เล่นกีฬา
☐ วิ่งออกกำลังกาย	☐ ขี่จักรยาน
☐ แล่นเรือ / พานเรือ	☐ เดินแอโรบิก
☐ ปิกนิก	☐ เล่นเครื่องเล่นต่างๆ
☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....	

แบบสำรวจประกอบการวิจัย

เรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในเขตพื้นที่การศึกษา
ชื่อสวน.....

สถานที่ตั้ง.....

แบบสำรวจแบ่งออกเป็น 4 หมวด ดังนี้

1.หมวดเกี่ยวกับสภาพการใช้ที่ดิน

1.1 บริเวณที่ตั้งของสวนสาธารณะตั้งอยู่ในบริเวณใด

- พักอาศัย พาณิชยกรรม
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

1.2 ลักษณะของอาคารข้างเคียงโดยรอบเป็นประเภทใด

- บ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์
 อาคารสูง อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

1.3 ขนาดของพื้นที่ที่จัดทำเป็นสวนสาธารณะมีขนาดเท่าไร

- 100 – 150 ไร่ 151 – 200 ไร่
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.4 กรมสิทธิ์ที่ดินที่จัดทำเป็นสวนสาธารณะเป็นของหน่วยงานใด

- หน่วยงานราชการ เอกชน
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.5 บริเวณที่ตั้งของสวนสาธารณะจัดอยู่ในประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทใดตามกฎหมาย

ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร

- พักอาศัย พาณิชยกรรม
 พื้นที่นันทนาการ พื้นที่โล่งว่าง
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2.หมวดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2.1 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ในบริเวณสวนสาธารณะเป็นอย่างไร

- ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์
 มีแอ่งน้ำหรือบึงน้ำตามธรรมชาติ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2.2 ลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น

- พื้นที่น้ำ อาคารสิ่งก่อสร้าง
 พื้นที่สวนไม้ดอก/ไม้ประดับ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2.3 สภาพพื้นที่ดินโดยรวมเป็นอย่างไร

- ที่ราบลุ่ม ที่ราบต้ำน้ำท่วมขัง
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2.4 ที่ตั้งของสวนสาธารณะในปัจจุบันตั้งอยู่ในย่านใดของชุมชน

- พักอาศัย ย่านการค้า
 สถานีขนส่ง อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2.5 การเดินทางมาใช้บริการสวนสาธารณะใช้วิธีใดเป็นส่วนใหญ่

- รถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง
 เดินเท้า อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.6 มีรถโดยสารประจำทางผ่านเพื่อให้บริการกี่สาย

- น้อยกว่า 2 สาย 2 - 4 สาย
 มากกว่า 4 สาย ไม่มีให้บริการ

3. หมวดเกี่ยวกับองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บริเวณที่เด็กเล่น ที่จอดรถ
 สวนสุขภาพ สนามกีฬา
 ลานอเนกประสงค์ เวทีกลางแจ้ง
 ทางสัญจรภายในที่สะดวก บริเวณพื้นสนามหญ้า
 สระน้ำ / บึง / น้ำพุ อาคารบริการ
 สวนไม้ดอก / ไม้ประดับ อาคารสุขา
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- .....

4. หมวดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เครื่องออกกำลังกาย อุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก
 ลานอเนกประสงค์ ศูนย์แนะนำและบริการ
 แผนผังแสดงรายละเอียดภายใน หน่วยปฐมพยาบาล
 เก้าอี้ / ม้านั่งพักผ่อน ที่บริการน้ำดื่ม / ก๊อกน้ำ
 ห้องสุขา ร้านอาหารเครื่องดื่ม
 อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

แบบสำรวจประกอบการวิจัยเพื่อใช้หาศักยภาพของพื้นที่

เรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ชื่อสวน.....

สถานที่ตั้ง.....

1. พื้นที่การศึกษามีขนาดพื้นที่เท่าไร
.....
2. ขอบเขตของพื้นที่การศึกษาในปัจจุบัน เป็นอย่างไร
.....
3. สภาพพื้นที่เดิมเป็นอย่างไร
.....
4. มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมหรือไม่อย่างไร
.....
5. การใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่การศึกษาแบ่งตามลักษณะการใช้งานจริงเป็นอย่างไร
.....
6. ราคาของที่ดินภายในเขตพื้นที่การศึกษามีราคาเท่าไร
.....
7. ใครเป็นผู้ถือครอง มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินบริเวณพื้นที่การศึกษาบ้าง
.....
8. ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ในบริเวณพื้นที่การศึกษาเป็นอย่างไร
.....
9. สภาพพื้นที่ ,ที่ดินโดยรอบของพื้นที่การศึกษาเป็น อย่างไร
.....
10. พรรณไม้เดิมของพื้นที่มีหรือไม่ได้แก่อะไรบ้าง
.....
11. สภาพแวดล้อมด้านภูมิอากาศ ทิศทางแดด-ลม เป็นอย่างไร
.....
12. มีพื้นที่โล่งบริเวณใดบ้างภายในเขตพื้นที่การศึกษา
.....
13. ขนาดของพื้นที่โล่งที่มีอยู่มีขนาดเท่าไรบ้างในแต่ละแปลง
.....

14. ใครเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ถือครองในพื้นที่โล่งที่มีอยู่

.....

15. พื้นที่สิ่งก่อสร้างภายในเขตพื้นที่กรณีศึกษาได้แก่บริเวณใดบ้าง

.....

16. ลักษณะและรูปแบบชุมชนเป็นแบบใด

.....

17. สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนภายในเขตพื้นที่กรณีศึกษาเป็นอย่างไร

.....

18. มีความพร้อมด้านไฟฟ้า และ น้ำประปา มากน้อยเพียงใดในแต่ละบริเวณภายในเขตพื้นที่ศึกษา

.....

19. เส้นทางการคมนาคมโดยรอบ และภายในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างไร

.....

20. การบริการระบบขนส่งมวลชนภายในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างไร

.....

21. ปัญหาที่พบภายในเขตพื้นที่ศึกษา ที่มีผลต่อการจัดทำสวนสาธารณะได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

22. พื้นที่โล่งที่สามารถพัฒนาเป็นสวนสาธารณะได้ ได้แก่บริเวณใดบ้างภายในเขตพื้นที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

นางสาวปิยาภรณ์ ฐระกิจจางง เกิดวันที่ 28 มกราคม 2514 สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง ปีการศึกษา 2537 และเข้าศึกษาต่อที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง คณะบัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม ใน
ปีการศึกษา 2541

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน ข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคใต้ สงขลา แผนกวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม คณะวิชาสถาปัตยกรรม ข้าราชการ
ครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้สงขลา คณะวิชาสถาปัตยกรรม